

Сучасні наукові тенденції в роботах молодих вчених

II науково-практична конференція

*Матеріали
Сучасної
наукової конференції*

*(27 квітня 2024 року, Київський
інститут Національної гвардії України)*

**м. Київ
2024**

УДК

Рекомендовано до опублікування та поширення через Інтернет вченою радою Київського інституту Національної гвардії України (протокол № __ від __.__.2024)

Сучасні наукові тенденції в роботах молодих вчених : матеріали II Всеукр. суч. наук. конф. (м. Київ, 27 квітня 2024 р.). Київ : Київський інститут Національної гвардії України, 2024. 210 с.

Збірник містить матеріали однойменної наукової конференції, у якій взяли участь здобувачі вищих навчальних закладів.

Матеріали конференції можуть бути використані в науково-дослідницьких роботах та в освітньому процесі спеціалізованих та військових ЗВО, а також у законотворчості та правоохоронній діяльності

Матеріали опубліковано в авторській редакції.

За достовірність представлених матеріалів несуть відповідальність автори.

© Автори, 2024

© КІНГУ, 2024

ЗМІСТ

АНДРОСЮК Ігор Юрійович Поширення інфомедійної грамотності в умовах російсько-української війни як один із способів протидії дезінформації	9
АРТАМОНОВ Тимофій Вікторович Роль іноземної мови та комунікації у міжнародних миротворчих операціях	12
АРТАМОНОВ Тимофій Вікторович Бойове застосування та тактичні можливості оперативно-тактичного ракетного комплексу «САПСАН» або оперативно-тактичного ракетного комплексу «ГРІМ - 2»	16
БОГУН Андрій Богданович Методи подолання лінгвістичних та психологічних бар'єрів у процесі вивчення іноземної мови курсантами вищих військових навчальних закладів	21
ГУРІН Руслан Анатолійович Застосування радіошлюзів під час організації спільних радіомереж, що побудовані з використанням УКХ-радіостанцій стандарту DMR різних частотних діапазонів	24
ЗАПОРОЖЧЕНКО Богдан Олександрович Колаборіціонізм в основі державної безпеки	28
КАДЯЙКІН Кіріл Володимирович Застосування безпілотних літальних апаратів в умовах ведення війни	32
КАМІНСЬКИЙ Платон Олексійович Оптимізація логістичного забезпечення як складової сектору безпеки і оборони України	36
КАМІНСЬКИЙ Платон Олексійович Сучасні підходи та інноваційні технології забезпечення державної безпеки	42

КАРПЕНКО Олександр Сергійович Інновації у використанні frv дронів за допомогою інфрачервоного спектру	45
КАРПЕНКО Олександр Сергійович Вплив педагогічних методів управління на формування лідерських якостей серед особового складу національної гвардії України	50
КОВАЛЕНКО Денис Ігорович Аспекти реалізації військової освіти та перспективи покращення її з досвіду іноземних вищих військових навчальних закладів	54
КОВАЛЕНКО Денис Ігорович Управління підрозділами національної гвардії України при охороні громадської безпеки і порядку під час правового режиму воєнного стану	59
КОЛОМІЄЦЬ Іван Петрович Система логістичного забезпечення воєнної безпеки	63
КОЛОМІЄЦЬ Іван Петрович Теоретичні засади формування та розвитку воєнної безпеки України	67
КРУК Святослав Васильович Інформаційні помилки в медіатекстах як одна з причин поширення дезінформації	71
КРУТІКОВ Павло Дмитрович Особливості мовної комунікації в забезпеченні. Охорони об'єктів критичної інфраструктури	74
КРУТІКОВ Павло Дмитрович Організація логістичного забезпечення підрозділів національної гвардії України під час забезпечення охорони об'єктів критичної інфраструктури	77
КРУТІКОВ Павло Дмитрович Загрози та ризики діяльності об'єктів критичної інфраструктури, як складової забезпечення безпеки	82

ЛЕВИЦЬКИЙ Михайло Вікторович Особливості тактики дій розвідувальної групи при проведенні диверсії з виводу з ладу опорного пункту взводу противника на окупованій території	86
ЛЕВИЦЬКИЙ Михайло Вікторович Роль АГС-17 у складі сучасних вогневих підрозділів нгу: тактичні та стратегічні аспекти використання	89
ЛИТВИН Андрій Віталійович Актуальність розвитку наземних беспілотних дронів з застосуванням бойового озброєння	92
ЛОБУНОВ Денис Олександрович Особливості використання службових собак нгу в різних умовах	100
ЛОСЮК Тарас Тарасович Особливості професійної комунікації військовослужбовців в умовах війни	104
ЛОСЮК Тарас Тарасович Розвиток озброєння і воєнної техніки в роки першої світової війни та їх вплив на ведення бойових дій	107
ЛОСЮК Тарас Тарасович Глобальний контекст тероризму: взаємозв'язок між політичними, економічними та соціокультурними чинниками	111
МОРОЗ Ярослав Євгенович Проблематика нормативно-правового регулювання на деокупованих територіях України	116
НЕТРЕБЕНКО Арсеній Олександрович Обґрунтування включення до програми вогневої підготовки вправ стрільб по знищенню беспілотних літальних апаратів	119
ПАВЛЕНКО Владислав Юрійович Теоретико-правовий аналіз забезпечення національної (державної) безпеки	122

ПАВЛУШКІН Павло Олександрович Проблемні аспекти забезпечення інформаційної безпеки держави під час дії воєнного стану	127
ПАСІЧНИК Станіслав Миколайович Характер терористичних загроз в Україні	130
ПЕРМЯКОВ Дмитро Сергійович Поширення інформації про штучний інтелект за допомогою телеграм-каналу «cybermozok»	134
ПОЛТАВЕЦЬ Юрій Андрійович Досвід діяльності військових формувань Франції в галузі забезпечення державної безпеки	138
ПУШКАРЬОВ Артем Сергійович Застосування способів психологічної релаксації для надання першочергової психологічної допомоги в умовах бойових дій	142
ПУШКАРЬОВ Артем Сергійович Поняття тероризму як глобальної загрози	146
РАЗІН Денис Костянтинівич Використання роботизованих платформ технік в сучасній війні України	151
САВЧУК Олександр Олександрович Ефективність застосування безпілотних авіаційних комплексів у наступальних операціях	155
САВЧУК Олександр Олександрович Колабораціонізм як загроза національній безпеці	158
САГАН Віталій Володимирович Штучний інтелект (ШІ) в безпілотних літальних апаратах (БПЛА) військового призначення	140

СЛАЦОВ Антон Андрійович Підвищення мотивації до професійної комунікації іноземною мовою курсантами Національної гвардії України	164
СОРОКІН Вадим Миколайович Інноваційні технології у сфері державної безпеки	167
СТАДНИК Степан Петрович Дистанція як засіб спілкування	171
СТРИГУН Данііл Ігорович Проблемні питання та перспективи впровадження. Штучного інтелекту у навчальний процес	175
ФАЛЬКО Сергій Анатолійович Впровадження новітніх досягнень воєнно-історичної науки в освітній процес Національної академії Національної гвардії України	179
ФЕДИШЕВ Анатолій Анатолійович Досвід діяльності зарубіжних військових формувань з правоохоронними функціями та його впровадження в діяльність Національної гвардії України	182
ЧУБАЙ Євген Володимирович Проблемні аспекти адміністративно-правового статусу Національної гвардії України	186
ЧУМАК Олександр Володимирович Особливості поширення проукраїнського контенту на платформі «Тікток»	190
ШЕЛУДЬКО Іван Олександрович Оцінка переваг і обмежень використання зброї з урахуванням новітніх технологій та стратегічних цілей національної безпеки	193
ЯРЕМЧУК Дмитро Іванович Методи покращення ефективності стрільби з великокаліберних кулеметів	197

ЯРЕМЧУК Дмитро Іванович	200
Особливості організації проведення штурму будівлі в сучасних умовах ведення бойових дій	
ЯСІНСЬКИЙ Володимир Назарович	203
Наукові підходи оцінювання можливості виконати бойове завдання похідною охороною щодо недопущення раптового нападу противника на головні сили під час здійснення маршу підрозділом Національної гвардії України	
ЯСІНСЬКИЙ Володимир Назарович	207
Напівавтоматична гладкоствольна рушниця як засіб протидії fpv-дронам	

АНДРОСЮК Ігор Юрійович,
*Київський Інститут Національної Гвардії
України*

**ПОШИРЕННЯ ІНФОМЕДІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ В УМОВАХ
РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ ЯК ОДИН ІЗ СПОСОБІВ
ПРОТИДІЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ**

Нині переважна більшість цивілізованих людей користуються інтернетом, кількість користувачів невпинно збільшується серед людей різного віку. Інтернет заповнив наше повсякдення величезною кількістю інформації, у потоці якої часом важко орієнтуватись. Саме тому дуже на часі питання грамотного споживання контенту, критичного сприйняття потоку «їжі для мозку», виваженого поширення інформації тощо.

Насамперед, інфомедійна грамотність – це усвідомлене і критичне споживання контенту, не сліпа віра у прочитану, почуту інформацію, а виважене сприйняття інформації, чітке розуміння того, звідки вона і чи можна їй вірити. Здавалося б, не таке вже й важке завдання, варто лише запитати себе: «А чи варто мені одразу вірити, чи потрібно спочатку перевірити?». А вже згодом виникають питання типу: «Хто цю інформацію поширив, звідки взяв, де першоджерело, якими словами інформацію викладено». Але не все так просто. Існує ціла низка факторів, які впливають на наші рішення щодо сприйняття і поширення інформації. Наприклад: вік, емоції, залежність від авторитетів, думки маси, небажання думати тощо.

Російсько-українська війна триває. І в цій війні важка зброя – це не тільки танки, дрони, гармати, шахеди. Триває потужна інформаційна і культурна війна, війна за місце в історії, яку, як відомо, «пишуть переможці». Тому грамотне створення і споживання інформаційного контенту – це нагальна потреба. Від того, як ми створюватимемо, поширюватимемо інформацію, реагуватимемо на

повідомлення проукраїнського спрямування і ворожі вкиди, залежить розвиток майбутніх подій.

Дезінформація, на нашу думку, насамперед породжує такі явища:

1. **Деморалізація населення.** Розповсюдження ворогом неправдивої інформації про перебіг подій на полі бою, результати атак, кількість жертв, полонених дуже впливають на моральний стан масової аудиторії, якщо не намагаться мислити критично, а сліпо вірити всьому почутому. Ворог намагається нас деморалізувати, адже в такий спосіб легше придушити опір, змусити боятись, перестати протистояти ворогові і допомагати ЗСУ. Інформація – це як їжа, від неї залежить як ми діємо, мислимо. Саме тому так важливо фільтрувати контент, не ховатись від неприємних новин чи ворожих вкидів, а вміти їх розпізнавати, аналізувати, протидіяти їм.

2. **Внутрішня ворожнеча,** конфлікти, що виникають внаслідок розповсюдження якогось вигаданого факту, або неправильне тлумачення події через недостатню кількість інформації про неї. Наприклад, дезінформація щодо рішень командування ЗСУ зумовлює зниження довіри населення до військових, що вкрай небезпечно в умовах війни. Російська пропаганда вкладає потужні ресурси в інформаційну війну проти України. Не завжди якісна комунікація з нашого боку теж грає на руку ворогові.

Отже, інфомедійна грамотність – це не тільки про коректне, грамотне, виважене, критичне сприйняття інформації, а й про таке ж поширення інформації. Перед тим, як поширити навіть очевидні речі, варто переконатись у їхній достовірності. Адже в сучасному світі напівправди часто найбільша брехня ховається за масивом достовірного. Одне речення обману легко не помітити у потоці правдивої інформації. Але саме воно може наробити лиха.

В умовах російсько-української війни питанню інфомедійної грамотності населення треба приділяти якнайбільше уваги. Інфомедійна грамотність має бути інтегрована в різні типи навчальних предметів у школах і вищих навчальних закладах. Адже йдеться не просто про абстрактну перемогу у війні, йдеться про існування української нації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академія української преси [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://www.aup.com.ua/> (Дата звернення 9.04.2024).
2. Як не стати овочем [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://www.oksanamoroz.com/> (Дата звернення 9.04.2024).

АРТАМОНОВ Тимофій Вікторович
Київський Інститут Національної Гвардії
України

РОЛЬ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ТА КОМУНІКАЦІЇ У МІЖНАРОДНИХ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЯХ

У сучасному світі роль іноземної мови та ефективної комунікації набувають особливого значення у міжнародних миротворчих операціях. Комунікація через мовні бар'єри може призвести до непорозумінь та конфліктів, тому володіння іноземними мовами є ключовим елементом успішної участі у таких місіях. Важливо враховувати, що взаємодія у миротворчих проєктах часто відбувається з представниками інших країн, які можуть мати різні культурні особливості та способи сприйняття інформації. Володіння їхньою мовою допомагає побудувати довіру та позитивні відносини між учасниками місій, сприяє врегулюванню конфліктів та підтримці міжнародного миру.

До міжнародних миротворчих операцій належать міжнародні дії або заходи, які здійснюються за рішенням Ради Безпеки ООН відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй, ОБСЄ, інших регіональних організацій, які несуть відповідальність у сфері підтримки міжнародного миру і безпеки [2, с. 85]. Українські військовослужбовці активно залучаються до миротворчих дій на світовому рівні. Важливість володіння іноземними мовами у їх роботі полягає у можливості спілкуватися з мирянами та іншими учасниками місій для успішного досягнення поставлених цілей.

Часто у миротворчій діяльності виникають складні ситуації, де ключовою є вміння розуміти один одного та швидко вирішувати конфлікти. Крім того, знання іноземних мов сприяє кращому вивченню культур різних народів та сприяє взаєморозумінню.

Проте проблеми виникають не лише під час спілкування та розв'язання певних проблем з місцевим населенням, але й у міжособистісній взаємодії

військовослужбовців. Виникає необхідність їхньої готовності до ефективної міжособистісної взаємодії з підлеглими, товаришами по службі та представниками громадськості як у повсякденних, так і в стресових ситуаціях. Як наслідок, розвиток комунікативної компетентності майбутнього офіцера набуває першочергового значення, що вимагає не лише вдосконалення змісту та методів його професійної підготовки, а й підвищення рівня його духовної культури [3, с. 107].

Для того, щоб досягти ефективної міжкультурної комунікації, як з місцевим населенням, так і у міжособистісній взаємодії, майбутні офіцери повинні розвинути певний набір навичок. Ці навички включають вміння грамотно і чітко формулювати свою думку, досягати бажаних комунікативних цілей за допомогою мовленнєвих дій, використовувати основні мовні функції, такі як підтвердження, заперечення, запитання, схвалення, згода і пропозиція, спілкуватися логічно і зв'язно, говорити змістовно, а також говорити експромтом без попередньої підготовки [2, с. 88].

Участь офіцера в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки також вимагає від нього певних особистісних характеристик. Такі характеристики вважаються критично важливими для ефективності та успіху військовослужбовця у складі миротворчого контингенту. Ці характеристики охоплюють наступне:

- Комунікабельність. Здатність ефективно і доброзичливо взаємодіяти з іншими членами команди та за її межами.
- Здатність брати на себе відповідальність за свої дії та рішення.
- Авторитет у команді. Здатність викликати повагу та користуватися авторитетом у колективі, сприяючи при цьому створенню атмосфери співпраці та взаємодопомоги.
- Чутливість. Здатність сприймати й розуміти почуття та погляди інших, а також реагувати на них належним чином.

- Здатність уникати конфліктів. Вміння виявляти та запобігати потенційним конфліктам, а також сприяти конструктивному вирішенню розбіжностей, які можуть виникнути.

- Тактовність. Здатність спілкуватися дипломатично і з повагою, навіть у складних ситуаціях [1, с. 53]

Майбутнім офіцерам необхідно розвивати ці навички, щоб ефективно взаємодіяти з представниками різних культур. Це дозволить їм легше і професійніше орієнтуватися в культурних відмінностях, а також будувати позитивні стосунки з особами різного походження.

Загалом, розвиток цих навичок є важливим для будь-якої людини, яка прагне досягти успіху в професійній чи академічній сфері, що передбачає міжкультурну комунікацію. Оволодівши цими навичками, майбутні офіцери зможуть зарекомендувати себе як компетентні, впевнені та ефективні комунікатори, здатні взаємодіяти з людьми з усіх верств суспільства.

Отже, ці комунікативні характеристики мають вирішальне значення для офіцерів, які беруть участь у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки. Набуття та вдосконалення критично важливих навичок і якостей, а також їх інтегрований прояв в особистості офіцера є основою його готовності до професійної діяльності в іншомовному середовищі. Така готовність є запорукою ефективного виконання суспільно значущих професійних обов'язків із захисту миру та безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гребенюк Л. В. Формування готовності майбутніх офіцерів Збройних сил України до професійної взаємодії у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04. Київ. 2019. 264 с.

2. Маслак Л. П. Проблема міжкультурної комунікації у підготовці майбутніх офіцерів до миротворчих операцій. *Проблеми педагогічної освіти в полікультурному просторі України* : матеріали Всеукр. конфер., (22-23 травня 2007 року). Житомир : ЖДУ, 2007. С. 85–90.

3. Маслак Л. П. Роль і місце міжкультурної комунікації у процесі формування культурологічної компетентності майбутніх офіцерів. *Науковий Вісник Чернівецького університету*. 2009. Вип. 469. С. 105–111.нау

АРТАМОНОВ Тимофій Вікторович
Київський Інститут Національної Гвардії
України

**БОЙОВЕ ЗАСТОСУВАННЯ ТА ТАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ
ОПЕРАТИВНО-ТАКТИЧНОГО РАКЕТНОГО КОМПЛЕКСУ «САПСАН»
АБО ОПЕРАТИВНО-ТАКТИЧНОГО РАКЕТНОГО КОМПЛЕКСУ
«ГРІМ-2»**

Розвиток та потенційне використання ракетного комплексу "Сапсан" або "Гром-2" — це нова та перспективна розробка Конструкторського бюро «Південне» в галузі військової техніки, яка має широкий спектр можливостей у сфері оборони та науки, яка прийшла на зміну ОТРК «Точка-У» яка стояла на озброєні України з 1991 року.

Історія та технічні характеристики:

Ракетний комплекс "Сапсан" був розроблений Українськими провідними інженерами та вченими з конструкторського бюро «Південне» з метою створення ефективної та надійної системи оборони. Основною метою його створення, було забезпечення національної безпеки та захисту від потенційних загроз та нанесення точкових вражень на великій дистанції .

Технічні характеристики комплексу "Сапсан" або «Гром-2»: (1)

1. **Вид базування:** мобільний, ґрунтовий
2. **Структурна побудова:** батарея у складі 2-3 СПУ
3. **Пускова установка:** автономна, автоматизована, оснащена ракетами
4. **Маса спорядженої СПУ, кг:** 21000
5. **Управління пусками:** з рухомого командного пункту, з кабіни оператора СПУ чи виносного пульта
6. **Тип шасі:** колісний, високої прохідності
7. **Час здійснення СПУ старту ракети, хв:** 2-20
8. **Температура експлуатації, ° С:** від -40 до +50

9. **Тип старту ракет:** мінометний, з транспортно-пускового контейнера

Його система наведення вражають своєю потужністю та точністю. Він оснащений ракетами середнього та дальнього радіусу дії, здатними до нанесення ударів по об'єктах на великій відстані. Крім того, система керування та наведення робить "Сапсан" високопродуктивним та точним засобом знищення цілей.

Ракетний комплекс "Сапсан" має широкі можливості використання в різних сферах. "Сапсан" може бути використаний для захисту від агресії, нейтралізації ворожих цілей та забезпечення безпеки національних кордонів.

Ракетний комплекс може служити для запуску супутників у космос, проведення наукових експериментів та досліджень.

Отже, ракетний комплекс «Сапсан» або ОТРК «Грім-2» є сучасною та перспективною розробкою, яка має широкі можливості в різних сферах застосування. Його точність, потужність та надійність роблять його ефективним інструментом для забезпечення безпеки та розвитку національних державних інтересів.

Порівняння між ОТРК «Сапсан» і ОТРК «Точка-У», може бути корисним для кращого розуміння їхніх особливостей та можливостей. Розглянемо деякі ключові аспекти цих ракетних комплексів:

Технічні характеристики ОТРК «Сапсан» та ОТРК «Точка-У»:

«Сапсан»: Висока точність(1-2 м відколення від цілі), середнього і дальнього радіусу дії, сучасна система керування та наведення.

«Точка-У»: Середнього радіусу дії, висока уражаюча сила, спрощена система керування.

Дальність: до 120 км.

Швидкість ОТРК: 60 км/год. на плаву 8 км/год.

Запас ходу: 650 км.

Екіпаж: 3 чол.

Можливості використання:

«Сапсан»: Військова оборона, космічні дослідження, наукові цілі.

«Точка-У»: Військова оборона, ведення артилерійського вогню на відкриті цілі, ударна підтримка.

Точність та ударна сила:

«Сапсан»: Висока точність, можливість удару по точним цілям на великій відстані.

«Точка-У»: Висока уражаюча сила, спрямована на ураження об'єктів у великій зоні.

Тактичне застосування:

«Сапсан»: Збезпечення безпеки, нейтралізація ворожих цілей, підтримка операційних дій.

«Точка-У»: Артилерійська підтримка для знищення живої сили противника та техніки на передових ділянках.

Отже, хоча обидва ОТРК є ефективними засобами бойового застосування, вони мають різні особливості і можливості. «Сапсан» або «Гром-2» більше підходить для точного удару по великим віддаленим цілям, в той час як «Точка-У» забезпечує високу уражаючу силу на близьких ділянках.

Обидва ракетні комплекси, «Сапсан» і «Точка-У», були використані в різних конфліктах та війнах у минулому. Давайте розглянемо деякі приклади їх застосування:

ОТРК "Точка-У": використовувався Радянським Союзом та Іраком під час Ірансько-іракської війни (1980-1988 рр.).

Використовувався Росією під час Чеченських війн у 1990-х і 2000-х роках.

Застосовувався Росією під час війни в Сирії для ударів по позиціях повстанців та терористів.

ОТРК «Сапсан»: поки що немає публічно відомих конфліктів, у яких вже був застосований ракетний комплекс "Сапсан". Проте, були короткі згадки в період з 25.03.2023 – 13.08.2023 про застосування ОТРК «Грім-2», про нанесення ракетного удару по Севастополю. На даний момент про нього нема згадок, але є події на території Автономної Республіки Крим які схожі на застосування ОТРК

«Сапсан» Його розробка та тестування проводилися з метою забезпечення національної безпеки та оборони.

Загалом, обидва ракетні комплекси мають вражаючий бойовий потенціал і використовуються для нейтралізації ворожих цілей та забезпечення безпеки в різних військових конфліктах.

Порівняння між ОТРК «M142 HIMARS» і ОТРК "Сапсан" може бути корисним для кращого розуміння їхніх особливостей та можливостей. Давайте розглянемо деякі ключові аспекти цих ракетних комплексів:

Технічні характеристики:

«M142 HIMARS»: висока точність, середнього і дальнього радіусу дії, система керування на базі GPS.

Калібр: залежно від озброєння а саме верія ATACMS до 610 мм

Дальність ураження: до 500 км.

Швидкість ОТРК: до 85 км/г

«Сапсан»: висока точність, середнього і дальнього радіусу дії, сучасна система керування та наведення.

Технічні характеристики:

«M142 HIMARS»: Висока точність, середнього і дальнього радіусу дії, система керування на базі GPS.

«Сапсан»: Висока точність, середнього і дальнього радіусу дії, сучасна система керування та наведення.

Можливості використання:

«M142 HIMARS»: Військова оборона, протиповітряна оборона, протиповітряний оборонний засіб.

«Сапсан»: Військова оборона, космічні дослідження, наукові цілі.

Точність та ударна сила:

«M142 HIMARS»: Висока точність, можливість удару по точним цілям на великій відстані.

«Сапсан»: Висока точність, можливість удару по великим віддаленим цілям.

Тактичне застосування:

ОТРК «M142 HIMARS»: Забезпечення безпеки, нейтралізація ворожих цілей, протиповітряна оборона.

"Сапсан": Забезпечення безпеки, наукові дослідження, військова оборона.

Отже, хоча обидва ОТРК мають ефективність у бойовому застосуванні, вони мають різні особливості та можливості. "Хаймарс" більше спеціалізується на протиповітряній обороні, в той час як "Сапсан" має більш широкий спектр застосування, включаючи космічні дослідження та наукові цілі.

ОТРК «Сапсан» абож його експортна назва ОТРК «Гром-2» знаходяться зараз на стадії доробки та дослідження його можливостей, на даний момент немає точних даних у відкритому доступі, що до його застосування в будь-якому збройному конфлікті урив війни Російської Федерації проти України.

Порівняно з його аналогами такі як ОТРК «Точка-У» рядяньського зразка та ОТРК «M142 HIMARS» натівського зразка він хорошою ракетною системою з точним враженням цілі на великих дистанціях та ні вчому не уступає, а в деяких тактико-технічних характеристиках навіть краще ніж ОТРК «M142 HIMARS» та ОТРК «Точка-У».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. <https://www.mil.gov.ua>
2. Мінародний інстетут стратегічних досліджень. The Military Balance 2021.- Routledge, 2021. – 524 с.
3. Первов М. Отечественное ракетное оружие 1946-2000. – М.: АКС-Конверсалт, 52-53.-141 с.
4. The Military Balance 1991-1992 / The International Institute for Stratehgic Studies. – London: Brassey’s, 1993. – 500 p.

БОГУН Андрій Богданович
*Київський Інститут Національної Гвардії
України*

**МЕТОДИ ПОДОЛАННЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ
БАР'ЄРІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ КУРСАНТАМИ
ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ**

У сучасну епоху глобалізації, яка характеризується інтенсифікацією взаємодії між націями та культурами, володіння іноземними мовами стало життєво важливим елементом професійної підготовки майбутніх офіцерів. Курсанти, зокрема, стикаються з двома основними проблемами в процесі опанування іноземною мовою: лінгвістичним та психологічним бар'єрами. Подолання цих бар'єрів відіграє вирішальну роль у їхній підготовці та налагодженні ефективної співпраці зі збройними силами країн-союзників.

Вивчення іноземної мови може викликати у курсантів певні труднощі, зокрема страх, сором і проблеми з розумінням мови. Страх у міжособистісному спілкуванні є особливо складним бар'єром для подолання, бо він виникає у випадках загрози для життя. У контексті навчання іноземної мови, страх може проявлятися на різних лінгвістичних рівнях. Другий бар'єр, сором, виникає внаслідок незручності за себе чи іншого, особливо коли когось надмірно критикують або хвалять. Важливо зазначити, що страх і сором тісно пов'язані між собою, і стійке почуття сорому може бути наслідком страху [1, с. 41-42].

Вивчення іноземної мови може викликати значні труднощі у розумінні, де швидка та уривчаста вимова носіїв мови перешкоджає розумінню. Цей мовний бар'єр може спричинити дискомфорт, який призводить до перепитувань, що, зрештою, перешкоджає ефективному засвоєнню мови. Ці внутрішні бар'єри можуть суттєво впливати на психічний стан курсантів та їхню здатність вивчати іноземну мову [1, с. 43].

Подолання лінгвістичних бар'єрів, таких як недостатній словниковий запас, неправильна граматика та незрозуміла вимова, може бути складним завданням. Використання різноманітних методів допомагає у подоланні цих бар'єрів. Наприклад, використання наочних посібників, виконання словникових вправ і читання адаптованих текстів сприяє розширенню словникового запасу. Граматичні недоліки, своєю чергою, можна усунути, виконуючи граматичні вправи, користуючись онлайн-ресурсами та беручи участь у розмовній практиці. Навички правильної вимови можна відточити за допомогою артикуляційних вправ, прослуховування аудіозаписів та спілкування з носіями мови [3, с. 44].

При міжкультурному бар'єрі може бути корисно зайнятися дослідженням культури, заглибитися в історію та літературу відповідної нації, щоб полегшити процес подолання бар'єра.

Вкрай важливо застосовувати ефективні методи для подолання психологічних бар'єрів, які заважають прогресу в навчанні. Створення сприятливого і довірливого навчального середовища може знизити відчуття страху зробити помилку, а підкреслення важливості практики використання мови може мотивувати курсантів до участі в навчанні. Надання позитивного зворотного зв'язку може надихнути й підбадьорити курсантів. Для посилення мотивації важливо пояснювати практичну значущість вивчення мови, встановлювати чіткі навчальні цілі та використовувати інтерактивні та захопливі підходи до вивчення мови [3, с. 108].

Важливою є ефективна комунікативна методика, яка полягає у проведенні занять тільки мовою, що вивчається, що забезпечує максимальне занурення в мовленнєве середовище. Крім того, інноваційні ігрові технології можуть бути ефективними для кращого сприйняття матеріалу. Щоб усунути страх припуститися помилки під час комунікації, важливо створити умови на заняттях іноземної мови, де студенти відчуватимуть себе комфортно та будуть говорити спонтанно [2, с. 20].

Отже, подолання лінгвістичних та психологічних бар'єрів у процесі вивчення іноземної мови курсантами військових навчальних закладів є

ключовим етапом для досягнення успіху в цій сфері. Це вимагає комплексного підходу та впровадження різноманітних методів навчання, спрямованих на створення сприятливого мовного середовища та мотивацію курсантів для досягнення успіху у вивченні іноземної мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Брик, Т.О. Подолання психологічних бар'єрів курсантами у процесі вивчення іноземної мови // *Scientific notes of the pedagogical department*. 2015. № 24. С. 39-44.
2. Денисенко І.І., Тарасюк А.М. Комунікативно-мовні бар'єри: причини виникнення та техніки їх корекції. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 20. Т. 2. 2020. С. 17-21.
3. Основи військової психології : навч. посіб. / Г. В. Бондарев, П. П. Круть; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 272 с.

ГУРІН Руслан Андрійович
*Київський Інститут Національної Гвардії
України*

**ЗАСТОСУВАННЯ РАДІОШЛЮЗІВ ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ СПІЛЬНИХ
РАДІОМЕРЕЖ, ЩО ПОБУДОВАНІ З ВИКОРИСТАННЯМ УКХ-
РАДІОСТАНЦІЙ СТАНДАРТУ DMR РІЗНИХ ЧАСТОТНИХ
ДІАПАЗОНІВ**

У контексті тактики маневреного бою, радіозв'язок вважається основним (а іноді єдиним) засобом управління підрозділами тактичного рівня.

Під час планування та організації радіозв'язку між підрозділами різних складових сил безпеки та оборони України в складі одного угруповання потрібно враховувати те, що Національна гвардія України штатно користується радіостанціями стандарту DMR діапазону UHF, а підрозділи Збройних сил України використовують аналогічні радіозасоби але діапазону VHF. Проблему сумісності радіостанцій різних частотних діапазонів можна оперативно вирішити через їх об'єднання за допомогою радіошлюзу [1].

Радіошлюз, що побудований на базі двох однотипних радіостанцій виробництва Motorola Solutions різних діапазонів, які з'єднані між собою відповідним чином, може бути відмінним рішенням для локального об'єднання в спільну радіомережу підрозділів Національної гвардії України та Збройних сил України. Кожна з радіостанцій (зі складу радіошлюзу) програмується відповідно до налаштувань для роботи у радіомережі одного з підрозділів. Через автоматичне з'єднання голосова інформація з однієї радіомережі в груповому режимі ретранслюється в іншу радіомережу [1].

Таким чином оперативність обміну інформацією між підрозділами підвищується за рахунок можливості одночасного циркулярного оповіщення як кореспондентів, що працюють на однаковому діапазоні так і кореспондентів, що працюють у радіомережі взаємодії. З'являється можливість вибіркового

спілкування кожного кореспондента з кожним в присутності всього складу спільної радіомережі [2].

Радіошлюз, що зібраний на двох автомобільних радіостанціях, в значній мірі розширює зону покриття радіозв'язку, що дозволяє підрозділам з портативними радіостанціями спілкуватися на збільшених відстанях [2].

Радіошлюз підрозділу, що прибув для посилення військ, які вже задіяні в операції, легко інтегрується у існуючі (діючі) радіомережі зв'язку, за рахунок того, що нема потреби втрачати час на перепрограмування всіх радіозасобів зазначеного підрозділу, а достатньо переналаштувати лише одну з двох радіостанцій радіошлюзу на діючу радіомережу взаємодії.

За допомогою радіошлюзу підрозділи спроможні виконувати наступні завдання зв'язку:

1. Забезпечення зв'язку взаємодії на локальних радіоканалах (в тому числі мереж зустрічної взаємодії підрозділів) у режимі: «радіостанції радіомережі VHF – радіошлюз – радіостанції радіомережі UHF») між сусідніми підрозділами (під час ведення оборони достатньої потужності портативних радіостанцій, під час ведення маневреного бою або наступальних дій – краще застосовувати більш потужніші автомобільні радіостанції, які розміщати на базі штатної броньованої техніки).

2. Забезпечення управління (циркулярного оповіщення про різні види небезпеки) підпорядкованими підрозділами (в тому числі приданих), які знаходяться в межах зони покриття системи радіозв'язку, що розгорнуті в районі відповідальності угруповання сил (у режимі: «головна радіостанція VHF – мережа ретрансляторів VHF – радіошлюз – радіостанції радіомережі UHF»);

3. Забезпечення додаткових радіомереж зв'язку взаємодії за родами військ. Наприклад, мати мережу взаємодії для танкових підрозділів, що працює у режимі: «радіостанції радіомережі VHF – мережа ретрансляторів VHF – радіошлюз – радіостанції радіомережі UHF». Таким же чином є можливість організувати радіомережі розвідки, інженерних військ, артилерії, ППО, тощо.

4. Гнучкість у використанні діючих мереж ретрансляторів різних діапазонів, що розгорнуті у районі відповідальності угруповання, в межах зони їх покриття (у режимі: «радіостанції радіомережі VHF – радіошлюз – мережа ретрансляторів UHF – радіошлюз – головна радіостанція VHF»).

5. Об'єднання кореспондентів, що перебувають в межах зони покриття двох ретрансляторів різних діапазонів в спільну радіомережу взаємодії (у режимі: «радіостанції радіомережі VHF – мережа ретрансляторів VHF – радіошлюз – мережа ретрансляторів UHF – радіостанція UHF»).

6. Збільшення дальності покриття УКХ-радіозв'язку для підрозділів, які знаходяться поза межами зони покриття діючої мережі, за допомогою створення на межах зазначеної зони пунктів автоматичної ретрансляції каналів з використанням радіошлюзу, що розміщується на рухомій базі та додатково укомплектований антенно-щогловими пристроями (в тому числі антенами направленої дії) та засобами автономного електроживлення (режим: «радіомережа підрозділу на локальному каналі – радіошлюз – мережа ретрансляторів – головна радіостанція»). При цьому в складі радіошлюзу можуть застосовуватися як радіостанції різних діапазонів так і одного частотного діапазону. [2]

Враховуючи вищевикладене, забезпечення сил оборони України радіошлюзами як табельними засобами радіозв'язку взаємодії підрозділів в умовах протидії повномасштабній збройній агресії з боку російської федерації, може допомогти у оперативному вирішенні великого спектра завдань зв'язку.

До недоліків організації взаємодії за допомогою радіошлюзу можна віднести його неспроможність транслювати в автоматичному режимі короткі текстові повідомлення та здійснювати голосові з'єднання між двома радіостанціями в режимі «індивідуального виклику кореспондента».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Посібник з використання радіостанцій серії MOTOTRBO. «Доля і Ко. ЛТД», 2016 – 19 с. pdf (Дата звернення – 05.04.2024).

2. Актуальні проблеми теорії та практики службово-бойової діяльності складових сектору безпеки та оборони в сучасних умовах: матеріали Всеукр. наук. практ. конф. (м. Київ, 27 жовтня 2023 р.). Київ: Київський інститут Національної гвардії України, 2023. 391 с. (Дата звернення – 05.04.2024).

3. Організація військового зв'язку (В.Г. Шолудько, М.Ю. Єсаулов, О.В. Вакуленко, Т.Г. Гурський, М.М. Фомін). Навчальний посібник. – К.: ВІТІ, 2017 р. – 282 с. (Дата звернення – 05.04.2024).

ЗАПОРОЖЧЕНКО Богдан Олександрович
Київський Інститут Національної Гвардії
України

КОЛАБОРАЦІОНІЗМ В ОСНОВІ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ

Аналізуючи наукову літературу, можна виділити окремі ознаки, притаманні саме колабораційній діяльності: Добровільний та свідомий характер — людина повинна мати бажання вступати у співпрацю з представниками окупаційної влади, не діяти під примусом або страхом, а саме прагнути співпрацювати з ними для досягнення спільної усвідомленої мети;

Колаборантами можуть бути саме представники місцевого населення, які опинились в окупації внаслідок захоплення території проживання насильницьким незаконним способом та постає вибір моделі подальшої поведінки та взаємодії із загарбниками;

Дії колаборанта мають бути спрямовані на заподіяння шкоди державі, громадянином якої він є. Тобто, проживаючи на окупованій території, представники цивільного населення в будь-якому випадку змушені якимось чином контактувати та взаємодіяти тим чи іншим чином з окупантами, але лише така поведінка, яка шкодить інтересам держави, громадянином якої є особа, підпадає під ознаки колабораційної діяльності.

Які дії громадян України вважаються колабораціонізмом?

Громадянин України публічно (на мітингах, зборах, в пресі, в мережі Інтернет, тощо) заперечує збройну агресію проти України, окупацію частини території України, закликає до підтримки дій держави-агресора, підтримує збройні формування агресора та його окупаційну адміністрацію, закликає співпрацювати з державою-агресором та її уповноваженими органами, а також до невизнання поширення державного суверенітету України на тимчасово окуповані території України.

Громадянин України добровільно зайняв різного роду посади у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території, у тому числі в окупаційній адміністрації держави-агресора, а також брав участь в організації та проведенні незаконних виборів чи референдумів на тимчасово окупованій території або публічно закликав до проведення таких незаконних виборів чи референдумів на тимчасово окупованій території. Здійснення громадянином України пропаганди в інтересах держави-агресора у будь-яких закладах освіти та сприяння впровадження стандартів освіти держави-агресора у закладах освіти України.

Передача матеріальних ресурсів військовим держави-агресора, господарська діяльність у взаємодії з державою-агресором. Організація та проведення заходів політичного характеру, як то з'їзди, збори, мітинги, походи, демонстрації, конференції, круглі столи тощо, для підтримки держави-агресора, а також активна участь у таких заходах. Громадянин України добровільно зайняв посади в створених державою-агресором судових або правоохоронних органах, а також добровільно брав участь незаконних збройних чи воєнізованих формуваннях держави-агресора чи надавав таким формуванням допомогу у веденні бойових дій проти України. Під час зайняття посад в незаконних органах створених державою-агресором, вчинив дії або прийняв рішення, що призвели до загибелі людей або настання інших тяжких наслідків.

Яка відповідальність за дії колаборанта?

Залежно від тяжкості вчиненого колаборантом кримінального правопорушення стаття 111 види покарань, що можуть застосовуватися до нього:

1. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від десяти до п'ятнадцяти років;
2. Виправні роботи на строк до двох років;
3. Арешт на строк до шести місяців;
4. Штраф до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
5. Позбавленням волі на строк до п'ятнадцяти років;
6. Довічним позбавленням волі.

7. Крім того, як додатковий вид покарання до винної особи може застосовуватися конфіскація майна.

Я вважаю якщо боротися з колаборанством краще на ідеологічній або етнічній основі може бути складною, але існують певні підходи наприклад:

1. Пропаганда позитивних цінностей: Звернення до патріотичних та гуманістичних цінностей, які об'єднують людей незалежно від їхньої ідеології або етнічної приналежності.

2. Спільні проекти та ініціативи: Сприяння спільним ініціативам та проектам, які об'єднують різні етнічні групи та ідеологічні спрямування для досягнення спільних цілей.

3. Діалог та взаєморозуміння: Створення можливостей для відкритого діалогу та взаєморозуміння між різними етнічними та ідеологічними групами для вирішення конфліктів та побудови миру.

4. Підтримка та розвиток громадянського суспільства: Підтримка громадянських ініціатив та організацій, які працюють над зміцненням демократії, прав людини та соціальної справедливості.

5. Легалізація та регулювання діяльності: Прийняття законів та політик, які сприяють інклюзивності та запобігають дискримінації на основі етнічності або ідеології.

Ці заходи спрямовані на зменшення напруженості та конфліктів, які можуть призвести до колаборанства на ідеологічній або етнічній основі. Робота над вирішенням кореневих причин конфліктів та побудова єдиного та толерантного суспільства може допомогти уникнути колаборанства. Так ми можемо об'єднати нашу боротьбу проти спільного ворога .

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стаття 111 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1183-VII від 08.04.2014, № 1689-VII від 07.10.2014 року. https://kodeksy.com.ua/kriminal_nij_kodeks_ukraini/statja-111.htm

2. Закон України про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за злочини проти основ національної безпеки

України в умовах дії режиму воєнного стану № 2113-ІХ від **3 березня 2022 року**.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2113-20#Text>

3. Кримінальний Кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III Зміст

https://kodeksy.com.ua/amp/kriminal_nij_kodeks_ukraini.htm

КАДЯЙКІН Кіріл Володимирович
*Київський Інститут Національної Гвардії
України*

ЗАСТОСУВАННЯ БЕЗПЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ В УМОВАХ ВЕДЕННЯ ВІЙНИ

Безпілотні літальні апарати (БПЛА) стали новітньою формою зброї, що активно використовується у військових конфліктах з кінця ХХ століття до сьогодні. Вони виявилися надзвичайно ефективними у різних аспектах, зокрема у проведенні повітряної розвідки, коригуванні вогню артилерії та передачі інформації командуванню, що допомагає збільшити ефективність бойових операцій та зменшити загрозу для життя особового складу.

Використання БПЛА є важливим чинником забезпечення оперативно-розвідувальною інформацією для командирів у швидкозмінній обстановці воєнних дій. Вітчизняні вчені, такі як Туранський М.О., Пулим О.В., Корольова О.В. та інші, вивчали питання використання безпілотних літальних апаратів у воєнних умовах.

Залежно від призначення, БПЛА можна класифікувати як бойові та забезпечення. Бойові БПЛА включають ударні апарати, які можуть бути як багаторазового, так і одноразового застосування. Наприклад, у початкових етапах регіонального конфлікту, коли система протиповітряної оборони супротивника ще діє спроможна, ударні БПЛА можуть виконувати ефективні завдання, такі як знищення радіолокаційних станцій та пунктів управління. Ці апарати є складовою першого ешелону повітряних ударів та можуть застосовуватися перед крилатими ракетами та бойовими літаками. Схожу тактику використовує рф для ударів по території України та виснаження ППО.

Але протидією цій тактиці є мобільні групи які успішно збивають ударні БПЛА за допомогою кулеметів та зенітних комплексів, які є більш економні ніж ракети комплексів ППО. Виявлення ударних БПЛА таких як Shahed-136 та ін.

полягає у розміщенні на всій території України мобільних телефонів з мікрофонами на вежах зв'язку, що дозволяє швидко виявити місцезнаходження безпілотного апарату та знищити його

Тактичні розвідувальні БПЛА призначені для забезпечення розвідувальною інформацією частин і з'єднань сухопутних військ від корпусної ланки і нижче, а також частин і з'єднань військово-морських сил (ВМС). У ряді країн тактичні розвідувальні БПЛА застосовуються також на користь військово-повітряних сил (ВПС). Крім традиційної розвідки, вони призначені для картографування району бойових дій і виявлення мінних полів. Для флоту і морської піхоти створюються БПЛА вертикального зльоту і посадки. Цільові і транспортні платформи по суті є наступниками розробок розвідувальних БПЛА. [5]

FPV-дрони (аббревіатура – First Person View) стали справжньою еволюцією в умовах ведення війни та виявилися дуже ефективними в знищенні особового складу противника та техніки. Кількість БПЛА на фронті зростає в геометричній прогресії що призвело до того що там де раніше розміщувався взвод наразі розміщується відділення.

Основною тактикою застосування є виявлення цілі дроном-розвідником – запуск FPV та її знищення. При штурмі ворожих позицій запуск “рою” FPV в ході висування штурмової групи. Також тактика “очікування” в нічний час – FPV-дрон сідає на дорозі та атакує у разі виявлення руху техніки противника з увімкненим світлом фар.

Російська армія стикається з великим викликом у вигляді безпілотника "Vampire", якого вони прозвали "Баба Яга". Цей безпілотник працює виключно вночі і здатен здійснювати значні авіаційні напади, скидаючи багато боєприпасів.

Українські військові використовують важкі дрони-бомбардувальники для атак в темряві, підпалюючи ворожу техніку та склади з боєприпасами. Вдень проводяться випробування з новими боєприпасами, щоб оптимізувати їхнє використання під час реальних бойових дій.

Безпілотники не можуть використовуватися вдень через обмежену здатність підніматися в повітря через велику вагу та низьку швидкість. Незважаючи на свій недавній появі на фронті, "Баба Яга" вже продемонструвала значні успіхи у своїх місіях. Цей безпілотник відзначається вдалими вильотами, замінюючи легкі FPV-дрони, які активно використовувалися для атак вдень.

Цей безпілотник має хорошу точність, радіозв'язок і тепловізійну камеру. Безпілотний бомбардувальник обладнаний інфрачервоною камерою.

Завдяки великій вазі, він одночасно може скинути на ворожу техніку аж 4 боєприпаси. Причому зробити це максимально прицільно. Є можливість встановлення боєголовки вагою 15 кг.

Безпілотник Баба Яга рухається за супутниками, за картою. У цьому режимі він може стабілізуватися і досить точно влучати в ціль, скидаючи боєприпас. Але в умовах, коли працює ворожий РЕБ, Баба Яга має можливість виконувати завдання і в ручному режимі. Цей спосіб легший і комфортніший в управлінні.

Тобто, цей безпілотник працює автономно. Оператори задають координати, дрон летить до цілі, скидає боєприпас, а після цього самостійно повертається.

Однією з тактик застосування Баби Яги є координація разом с FPV-дроном. Вона полягає в тому що Баба Яга є приманкою. Апарат запускають в ночі з увімкненими ходовими ліхтарями в супроводженні дронів-камікадзе. При спробі збити "Ягу" із стрілецької зброї, FPV-дрони атакують цілі.

Його екіпаж, як правило, це три людини: командир, пілот і бомбер.

Головань О.М. та Грідіна К.О. досліджували можливості використання безпілотних літальних апаратів (БПЛА) у підрозділах Національної гвардії України. Вони визначили пріоритетні напрямки використання БПЛА, які включають моніторинг, збір та фіксацію інформації під час охорони громадського порядку, масових заходів, повітряної розвідки та контролю над об'єктами, які охороняються.[2]

БПЛА можуть ефективно використовуватися для моніторингу державних кордонів, спеціальних операцій та масових заходів. Вони можуть покривати великі території та допомагати виявляти потенційні зони конфліктів та незаконної діяльності.

Використання БПЛА дозволяє командувачам отримувати об'єктивну інформацію для прийняття швидких та обґрунтованих рішень. Однак воно також пов'язане з рядом викликів, включаючи етичні питання та загрози кібербезпеки.

Майбутнє розвитку цієї галузі передбачає подальше дослідження та інновації, а також розробку міжнародних стандартів та норм для забезпечення безпеки та ефективності використання БПЛА.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Застосування безпілотних літальних апаратів збройними силами російської федерації у війні проти України. О.О. Олексенко, О.В. Авраменко, А.В. Федоров, В.В. Сніцаренко, О.Є. Чернавіна. (дата звернення 22.09.2023)

2. Перспективи використання безпілотних літальних апаратів підрозділами Національної гвардії України під час виконання спеціальних завдань Головань О.М., Грідіна К.О, 2023. (дата звернення 21.09.2023)

3. Історія розвитку та застосування розвідувальних і розвідувально-ударних безпілотних комплексів у збройних конфліктах сучасності. Туранський М.О., Полим О.В., Корольова О.В. (дата звернення 27.09.2023)

4. Постачання авіації та БПЛА в Україну під час російського вторгнення. URL: (<http://surl.li/jyzvr>) (дата звернення 28.09.2023)

5. Класифікація безпілотних літальних апаратів. О.І. Тимочко, Д.Ю. Голубничий, В.Ф. Третьак, І.В. Рубан, 2007. (дата звернення 28.09.2023)

КАМІНСЬКИЙ Платон Олександрович
Київський Інститут Національної Гвардії
України

ОПТИМІЗАЦІЯ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК СКЛАДОВОЇ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що в зв'язку з повномасштабним вторгненням Російської Федерації в Україну, одним з головних стає підвищення ефективності логістичного забезпечення сектору безпеки та оборони України. Постає актуальним вирішення проблем логістичного забезпечення всіх рідів військ України, вивчення окремих аспектів цього процесу та розробки шляхів їх вирішення. Досвід військових дій на території України підтверджує, що логістика є невід'ємною частиною проведення успішних стратегічних операцій. Це обумовлює потребу у науковому дослідженні логістичного забезпечення сектору безпеки та оборони України в сучасних умовах, зокрема, викликаних військовими діями. Шляхом вивчення проблематики, ідентифікації різних негативних чинників, а також формуванням концепцій щодо удосконалення логістичного забезпечення та їх подальшого впровадження в практику.

Мета дослідження - Визначення стратегій та розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності логістичного забезпечення сектору безпеки та оборони України в умовах повномасштабного вторгнення Російської Федерації

Логістичне забезпечення є комплексним процесом, що охоплює планування, координацію, управління та виконання різноманітних завдань з метою забезпечення військових підрозділів усіма необхідними ресурсами, обладнанням та послугами для ефективного виконання їхніх завдань.

Головною метою логістичного забезпечення є забезпечення належного рівня готовності та ефективності військових підрозділів у виконанні їхніх завдань за будь-яких умов. Це включає в себе:

- Забезпечення постачання всіх видів матеріально-технічних ресурсів (боєприпаси, військова техніка, паливо, харчування тощо).

- Підтримку інфраструктури для зберігання, обслуговування та ремонту військового майна.

- Організацію транспортування військового майна та персоналу.[3]

Логістичне забезпечення є важливою складовою в секторі безпеки і оборони, оскільки воно забезпечує високу бойову готовність військ та ефективність їхньої діяльності. Від правильної організації та функціонування логістичного забезпечення залежить успішність військових операцій, відновлення бойової готовності після бойових дій, а також забезпечення життєвого циклу військової техніки. Таким чином, логістичне забезпечення є однією з ключових складових системи національної оборони та безпеки України.

Необхідно розглянути різновиди логістичного забезпечення в секторі безпеки і оборони України, включаючи:

Матеріальне забезпечення, яке включає в себе організацію закупівель та своєчасну поставку необхідного майна для військових підрозділів, а також його маскування та зберігання. Особливість цього виду забезпечення полягає у тому, що воно формується з урахуванням конкретних потреб війська, включаючи визначення точної кількості засобів постачання, таких як військове обладнання, боєприпаси, паливо, харчування та інше.

Технічне забезпечення, яке охоплює заходи з технічного обслуговування військової техніки, постачання запасних частин і підготовку персоналу до ремонту транспортних засобів.

Медичне забезпечення, яке забезпечує високий рівень живучості особового складу, надання невідкладної медичної допомоги пораненим та хворим, а також створення відповідних санітарних умов у місцях розташування особового складу.

Також важливо розглянути і грошове забезпечення. З урахуванням активного застосування логістичних принципів та методів, значимість фінансової логістики зростає, оскільки вона спрямована на оптимізацію

грошових потоків для забезпечення потреб військових формувань з урахуванням фінансової дисципліни [1].

Мета логістичного забезпечення полягає в забезпеченні потрібною кількістю товарів, робіт або послуг у визначений час та місце з максимальним збереженням ресурсів. Умови дії правового режиму воєнного стану ставлять перед сектором безпеки і оборони України нагальні завдання щодо удосконалення логістичного забезпечення. Це передбачає створення єдиної ефективної системи логістичного забезпечення військ з використанням стандартів НАТО. Оскільки в Україні діє застаріла організаційна система логістики, необхідно розробити та вдосконалити існуючі фактори та групи логістичного забезпечення [2].

Оптимізація логістичного планування через використання новітніх технологій та програмних рішень. Логістичне забезпечення є ключовим елементом ефективного функціонування будь-якої компанії чи організації, особливо в умовах сучасного конкурентного ринкового середовища. З метою оптимізації цього процесу та підвищення його ефективності, важливим є впровадження сучасних технологій та програмних продуктів у напрямку планування потреби в матеріально-технічному, речовому забезпеченні, послугах, роботах тощо.

Одним з напрямків удосконалення логістичного планування є розробка або ж запозичення в напрямку систем планування розподілу ресурсів. Сучасні програмні засоби дозволяють автоматизувати процес планування, ураховуючи різноманітні фактори та обмеження. Вони базуються на алгоритмах оптимізації, що дозволяють знаходити оптимальні рішення з урахуванням поставлених цілей та обмежень.

Планування маршрутів та їх розподіл по часу доставки до споживача. Сучасні геолокаційні технології та програмні рішення дозволяють враховувати різноманітні фактори, такі як дорожні умови, трафік, погодні умови тощо, для побудови оптимальних маршрутів доставки. Це дозволяє зменшити час доставки, витрати на транспортування та підвищити задоволення клієнтів.

Впровадження запропонованих новітніх технологій в практичній організації логістичного забезпечення надасть можливість високої ефективності управління матеріально-технічними ресурсами з моменту "придбання" до моменту "отримання основним споживачем" з повним відслідковуванням руху такого майна. Це дозволить компаніям не лише економити час та ресурси, а й підвищити рівень обслуговування клієнтів, що стане ключовим конкурентним перевагою на ринку.

Отже, впровадження сучасних технологій та програмних продуктів у напрямку планування логістичного забезпечення є важливим кроком у напрямку оптимізації та підвищення ефективності логістичних процесів, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності підприємств [1].

Оптимізація управління складськими процесами в сфері безпеки та оборони. В умовах сучасного світу, де безпека та оборона країни мають вирішальне значення, важливою є оптимізація процесів логістики, зокрема, управління складськими запасами. Удосконалення складської логістики вимагає розробки раціональної системи складування товарів, отриманих військовими формуваннями, що має важливе значення для забезпечення військової діяльності.

Одним із найважливіших аспектів успішного складування є правильне визначення місця розташування складу чи ангару з урахуванням усіх функцій експлуатації визначених складських приміщень. Технічне оснащення складського приміщення та проведення оптимізації розміщення продуктів на складах є необхідними складовими складської логістики.

З метою підвищення рівня ефективності вже існуючої логістичної поставки виникає необхідність для впровадження автоматизованої системи складської логістики. Це означає не лише пошук необхідного товару та його розміщення на складі, а й оптимізацію процесу переміщення товару всередині складу. Завдяки такому впровадженню можна досягти покращення управління логістичними ланцюгами постачання, забезпечивши чітко організований процес,

що в свою чергу підвищить ефективність управління та забезпечення потреб сектору безпеки і оборони України.

Результатом реалізації такого проекту буде покращення ефективності управління логістичними ланцюгами постачання, що стане ключовим фактором для забезпечення безпеки та оборони країни. Завдяки автоматизованій системі складської логістики буде досягнуто оптимальне використання ресурсів та зменшення часу на вирішення логістичних завдань, що в свою чергу сприятиме підвищенню готовності та ефективності військових формувань [1].

Реалізація та розвиток системи моніторингу та управління матеріальними потоками у сектору безпеки й оборони України. Ефективне управління матеріально-технічними ресурсами є важливим аспектом для забезпечення безпеки та обороноздатності країни. У цьому контексті впровадження та розвиток системи обліку та контролю матеріальних потоків набуває особливого значення для секторів безпеки і оборони України.

Дієвим та ефективним засобом системи обліку матеріально-технічних засобів (МТЗ) сектору безпеки і оборони України може бути програмне забезпечення, яке забезпечує облік в базі даних майна, зброї, продуктів харчування, які виділяються споживачу. Це дозволить здійснювати ефективний контроль за рухом та використанням матеріальних ресурсів.

За допомогою такого програмного забезпечення військовим формуванням України в умовах війни надавалася б можливість вести облік будь-якого майна при постачанні чи видачі зі складів. Це створює умови для автоматичного визначення формування вантажів для подальшого логістичного постачання.

Одним з переваг такої системи є можливість оперативного моніторингу залишків матеріальних ресурсів, їх руху та використання. Це дозволяє уникнути недостачі або перебоїв у постачанні та забезпечити своєчасне та належне виконання завдань секторів безпеки і оборони [2].

Отже, впровадження та розвиток системи обліку та контролю матеріальних потоків через програмне забезпечення є необхідним кроком для підвищення

ефективності та оперативності управління матеріально-технічними ресурсами в секторі безпеки і оборони України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Т.С. Голоднова. Актуальні питання удосконалення логістичного забезпечення в секторі безпеки та оборони держави. Науковий журнал «Juris Europensis Scientia» Харків, 2023.

URL: http://jes.nuoua.od.ua/archive/2_2023/13.pdf (дата звернення 03.04.2024)

2. Р.І. Сапіга. Цивільний аутсорсинг військової логістики як чинник національної безпеки: Львів, 2010.

URL: <https://ena.lpnu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/e8b8bdde-d833-4210-9917-4d749d8b43a4/content> (дата звернення 03.04.2024)

3. Н.В. Хвищун. Сутність поняття «логістика»: ретроспективний аналіз. Ефективна економіка. 2012.

URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1567> (звернення 04.04.2024)

КАМІНСЬКИЙ Платон Олександрович
Київський Інститут Національної Гвардії
України

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ

Ефективне функціонування реального сектору національної економіки і здатність підприємств сприймати й генерувати інновації значно впливають на рівень національної безпеки та її стабільність.

В Україні протягом багатьох років не вдалося досягти помітного впливу інновацій на технологічне оновлення та швидкість економічного зростання. Розвиток інновацій уповільнився під час ринкових трансформацій, що призвело до накопичення нерозв'язаних проблем, які негативно впливають на конкурентоспроможність вітчизняної продукції та національну безпеку країни. [1, с. 325].

Одночасно лише надійна та ефективна система національної безпеки може гарантувати суверенітет та незалежність країни, її сталого соціально-економічного розвитку, захисту національних інтересів у зовнішніх та внутрішніх умовах загроз, враховуючи зростаючу динамічність та невизначеність зовнішнього середовища, а також вплив непередбачених факторів. Тому важливим є вивчення впливу інновацій на національну безпеку та визначення інноваційних аспектів національної безпеки країни для теорії та практики [2, с. 36].

Необхідність підкреслення іноваційного аспекту викликана відсутністю альтернатив через такі фактори, як захист національних інтересів України, до яких відноситься досягнення передових показників у галузях науково-технічного та соціально-економічного розвитку, що визначає позицію країни у світі. А також неефективним використанням іноваційного потенціалу як для захисту національних інтересів та входження у число країн-лідерів, так і для подолання

критичних точок у розвитку економіки, що прямо пов'язано з якістю державної політики відносно відповідного сегменту національної економіки. В додаток значимою роллю інновацій у забезпеченні економічного росту.

В умовах постіндустріальної економіки ключовим фактором економічного просування є обсяг прибутку від впровадження інноваційних продуктів на основі результатів науково-технічної діяльності та збут інноваційних технологій на світовому ринку [3, с. 15-22].

Перш ніж говорити про діяльність, яка змінює світ, важливо зрозуміти, що інновації - це ключ до ефективної господарської діяльності. Інноваційно налаштовані підприємства можуть забезпечити значно більший обсяг виробництва продукції за ту саму кількість коштів, порівняно з традиційними технологіями, варто тільки подумати про це.

Можливі загрози для інноваційної економіки країни включають:

1) Проблеми виробництва, які включають в себе перевагу низько-технологічних виробництв третього і четвертого технологічних укладів, низьку інноваційну активність підприємств, скорочення частки реалізованої інноваційної продукції та експорт високотехнологічних товарів, а також відсутність системного підходу до розвитку інноваційної сфери.

2) Ресурсні проблеми, включаючи зовнішню та внутрішню міграцію науковців та фахівців, старіння наукових кадрів, нестачу фахівців у менеджменті інноваційної діяльності, недостатність фінансування з усіх джерел тощо.

3) Інфраструктурні проблеми, такі як нестача розвинутої інноваційної інфраструктури та недостатній захист прав інтелектуальної власності.

4) Зовнішньоекономічні проблеми, такі як посилення інноваційного відставання України від розвинених країн та залежність від імпорту технологій.

Отже, ключові аспекти національної безпеки країни, що стосуються інновацій, включають: збільшення розвитку національного науково-технічного, технологічного та виробничого потенціалу; просування у пріоритетних областях науки та технологій; підвищення конкурентоспроможності національної економіки; контроль над експортом технологій та наукових розробок; захист

інтелектуальної власності; ведення розвідувальної та контррозвідувальної діяльності у галузі технологій та інноваційних розробок з стратегічною важливістю.

Перспективи розвитку або деградації суспільства та економіки в цілому визначаються ступенем захищеності інноваційної складової національної безпеки у будь-якій країні.

Перехід української економіки на інноваційний шлях неможливий без впровадження конкурентоздатної глобальної інноваційної системи.

Для постійного моніторингу цього процесу потрібна система індикаторів, яка дозволить визначати проникнення інновацій у вітчизняну економіку і проводити порівняння з іншими країнами для оцінки ефективності інноваційних процесів і конкурентоздатності вітчизняних товарів та послуг [4, с. 312].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Матковський А. В. Інноваційна складова в системі забезпечення економічної безпеки. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності : збірник наукових праць : у 2-х т. ПДТУ. Маріуполь, 2014. Вип. 1, Т. 1. С. 325-329.

2. Про створення в системі Міністерства внутрішніх справ України військ внутрішньої і конвойної служби: Розпорядження Голови Верховної Ради України від 29 листопада 1991 р. № 1860-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 5. Ст. 36

3. Прощаликіна А. Інноваційний розвиток України у системі показників виміру економічної безпеки / А. Прощаликіна // *Економіка і менеджмент культури*. - 2015. - № 1. - С. 15-22.

4. Про «Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України»: Указ Президента України від 10 грудня 2008 р. № 1153/2008. *Офіційний вісник України*. 2008. № 95. Ст. 312.

КАРПЕНКО Олександр Сергійович
*Київський Інститут Національної Гвардії
України*

ІННОВАЦІЇ У ВИКОРИСТАННІ FPV ДРОНІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНФРАЧЕРВОНОГО СПЕКТРУ

Мета дослідження: Мета полягає в оцінці ефективності та переваг таких систем у контексті військових операцій, зокрема в областях розвідки, моніторингу, та підтримки бойових дій. Дослідження включає аналіз технологій інфрачервоного спектру та їх потенційний вплив на поліпшення функціональних можливостей FPV дронів у бойових умовах. Крім того, робота включає в себе експериментальне тестування систем з використанням інфрачервоних камер в симульованих бойових сценаріях. Отримані результати демонструють потенційні переваги використання FPV дронів з інтегрованим інфрачервоним спектром для підвищення ефективності та точності виконання бойових завдань, забезпечуючи збільшення здібностей військових підрозділів у відслідковуванні цілей, розвідці та координації дій.

Зміст матеріалу: FPV-дрони, або безпілотники зі зв'язком у першій особі (First Person View), представляють собою тип безпілотних літальних апаратів, керування якими здійснюється через трансляцію відео з камери, встановленої на передній частині дрона. Оператор, за допомогою пульта керування, бачить оточуючий простір навколо дрона в реальному часі через спеціальні окуляри, що створюють ефект присутності всередині дрона, подібно до пілота. У воєнному використанні FPV-дрони використовуються як швидкі квадрокоптери, керовані за допомогою спеціальних гарнітур. Вони можуть використовуватися як камікадзе з різними бойовими частинами або для скидання боєприпасів на противника перед поверненням. У руках досвідчених операторів FPV-дрони можуть бути високоточною зброєю, спроможною уражати різноманітну броньовану техніку та знищувати ворожий персонал. Такі дрони можуть нести

боєприпаси різних типів та різної ваги, летіти у різні місця, включаючи окопи, траншеї та будівлі, і уражати ворожі цілі на великі відстані.

Переглядаючи історію, зброя з точним наведенням вперше з'явилася в сучасному вигляді на полі бою у В'єтнамі трохи більше 50 років тому. Оскільки з тих пір збройні сили прагнуть до точності та руйнівності, вартість такої зброї різко зростає. Американські артилерійські снаряди з gps-наведенням коштують понад 100 000 доларів за раз. Оскільки розумна зброя дорога, вона знаходиться в дефіциті.

Вперше в історії війн вирішення на питання точності і фінансової економії дається відповідь на полях битв в Україні. FPV-дрони є невеликими, дешевими, начинені вибухівкою літаки, адаптовані за споживчими моделями, і вони роблять життя військового ще більш небезпечним. Ці дрони прослизують у башти танків або бліндажі. Вони тиняються і переслідують свою ціль, перш ніж піти на враження. Вони завдають великих втрат піхоті та бронетехніці. Незважаючи на свої невеликі розміри, дрони можуть нести реактивні протитанкові гранати (РПГ) вагою до 2 кг і вражати цілі на високій швидкості для руйнівних односторонніх місій «самогубства». Вони коштують менше 1000 доларів, і можна не турбуватися про їх повернення. Популярний тактичний безпілотник Switchblade американського виробництва традиційно коштує близько 8 000 - 12 000 доларів, тоді як DJI Mavic, який зазвичай використовується як баражуючий носій боєприпасів, коштує трохи більше \$2 000.

З початку травня 2023 року, американські компанії розпочали масове постачання до України сотень передових дронів, серед яких виділяється Red Cat Teal 2 - військовий розвідувальний дрон. Цей апарат був створений американською компанією Red Cat Holdings у співпраці з Athena AI, Reveal Technology та Tomahawk Robotics. Перша презентація Teal 2 відбулася в квітні 2022 року. Квадрокоптер Teal 2 має масу 1,25 кг і може проводити місії у повітрі до 30 хвилин, охоплюючи радіус до 5 км на висотах до 3 тисяч метрів. Серед основних переваг Teal 2 слід зазначити його захищений канал зв'язку, автономну

інерціальну систему позиціонування в просторі та захист від ворожих систем РЕБ. Крім того, цей дрон придатний для виконання місій в нічний час, оснащений тепловізійною камерою Hadron 640R від американської компанії Teledyne FLIR, що дозволяє оператору отримувати тепловізійне зображення з високою роздільною здатністю. Подальша технологія штучного інтелекту дозволить Teal 2 автоматично розпізнавати цілі та зброю навіть при низькій якості зображення. Також, система може виявляти розпізнавальні маркери "свій-чужий", такі як інфрачервоні маячки та відбивачі Cyalume.

А вже з серпня 2023 року спеціалісти компанії AirUnit почали розробляти свої аналоги на Red Cat Teal 2, FPV дрони з системою інфрачервоного самонаведення, і як повідомляє, видавництву «Military», власник організації: «Плануємо розв'язати проблему саме через інфрачервоний зір і побудову алгоритму роботи дрона під час втрати зв'язку та теплового випромінювання». За умови наявності такої системи, оператору FPV дрона потрібно буде захопити ціль виділивши об'єкт на екрані, далі в справу вступить автоматика. При цьому вирішується проблема втрати зв'язку і промаху дрона: через особливості рельєфу під час пікірування зв'язок може бути втрачений. Основна проблема цієї системи це здорожчання дронів у 3-4 рази, але власник запевняє, що така ціна не буде критичною. Але команда хоче створити дрон хоча б на рік вперед і поступово проводити його модернізацію.

Інфрачервоний спектр, що виявляє теплове випромінювання об'єктів, стає надзвичайно корисним у військових операціях через ряд факторів. По-перше, в умовах бойових дій може бути складно візуально визначити місця розташування противника або його дії, особливо в ситуаціях з обмеженою видимістю, таких як нічні операції або у густому лісі. Однак інфрачервоні камери, які використовуються на FPV дронах, можуть реєструвати теплове випромінювання, що дозволяє визначати місця розташування об'єктів, включаючи живі організми та транспортні засоби, навіть при відсутності видимого світла чи утруднених погодних умовах. По-друге, використання FPV дронів з інфрачервоними камерами дозволяє здійснювати нагляд та надавати підтримку на висоті, що

забезпечує перевагу у зборі розвідувальної інформації та документуванні бойових ситуацій. Такий підхід дозволяє отримувати повний обзор ситуації з висоти пташиного польоту, забезпечуючи більшу широку та детальну картину подій на місці операції. У цілому, використання FPV дронів з інфрачервоними камерами відкриває нові можливості для здійснення розвідувальних операцій та підтримки військових дій, забезпечуючи збільшення ефективності, точності та безпеки в різних умовах бойових ситуацій.

Використання FPV дронів з інфрачервоними камерами відкриває можливості для ефективного проведення дистанційного зондування території у різних умовах, включаючи бойові дії. Інфрачервоні камери дозволяють оперативно виявляти теплове випромінювання об'єктів, включаючи підготовку до атак, розташування ворожих позицій та присутність вибухових пристроїв. Крім того, FPV дрони з інфрачервоними камерами забезпечують можливість моніторити рухи ворожих сил у реальному часі та здійснювати розвідку на великій відстані, що допомагає в попередженні про потенційні загрози та прийнятті тактичних рішень для забезпечення безпеки та успішності бою.

Висновок: Дрони з інфрачервоним спектром в наш час є надзвичайно актуальними та ефективними військовими знаряддями. Їх використання дозволяє отримувати цінну розвідувальну інформацію, здійснювати нагляд та забезпечувати підтримку військових дій у різних умовах, включаючи обмежену видимість та низьку освітленість. Інфрачервоні камери дозволяють операторам дронів виявляти теплове випромінювання об'єктів, що робить їх важливим інструментом для раннього виявлення загроз та прийняття стратегічних рішень. У військовому використанні, дрони з інфрачервоним спектром можуть забезпечити перевагу у розвідці та дії в бойових умовах, що робить їх невід'ємною частиною сучасного військового арсеналу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. In Ukraine, explosive DIY drones give an intimate view of killing. Видавництво «The Washington Post».
2. Why Ukraine's kamikaze racing drones are causing a buzz on and off the

battlefield. Видавництво «ABC NEWS».

3. Нова загроза: FPV-дрони адаптують для нічних операцій. Видавництво «Military».

4. Влучають точно та високоточно: як працюють розрахунки ударних БПЛА десантників на Донеччині. Видавництво «Армія INFORM».

5. Американська компанія поставить Україні сотні FPV-дронів. Видавництво «Military».

КАРПЕНКО Олександр Сергійович
Київський Інститут Національної Гвардії
України

**ВПЛИВ ПЕДАГОГІЧНИХ МЕТОДІВ УПРАВЛІННЯ НА ФОРМУВАННЯ
ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ СЕРЕД ОСОБОВОГО СКЛАДУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**

Дослідження впливу педагогічних методів управління на формування лідерських якостей особового складу Національної гвардії України є актуальним і важливим завданням у контексті сучасних викликів та загроз Національній безпеці України, стикається із складними геополітичними, економічними та соціальними викликами. Гвардія відіграє ключову роль у забезпеченні внутрішньої безпеці та виконанні завдань національного оборонного потенціалу. Ефективність функціонування Національної гвардії України значною мірою залежить від рівня розвитку лідерських якостей особового складу. Саме лідерство в умовах військового конфлікту та забезпечення громадського безпеки та порядку на території України вимагає від кожного військового зрілості, стратегічного мислення та вміння приймати відповідальні рішення. Педагогічні методи управління в цьому контексті стають важливим інструментом для формування потрібних компетенції серед військовослужбовців.

У сучасному світі існує розмаїття підходів до лідерства та розвитку лідерських якостей. Одним із ключових аспектів є трансформаційний підхід, який акцентує увагу на розвитку індивіда як лідера, здатного впливати на інших через вдосконалення особистості, мотиваційно-ціннісних орієнтацій та вмінь вести за собою людей (підлеглих). Спільно з цим, сучасні підходи враховують роль емоційного інтелекту, комунікативних навичок та здатності адаптуватися до змін в оточуючому середовищі. Ще одним важливим аспектом є ситуативний підхід, який визнає, що ефективність лідера залежить від конкретних обставин та особливостей командира. Цей підхід наголошує важливість вміння лідера

адаптуватися до різноманітних ситуацій та вибору оптимального стилю керівництва.

Військове лідерство має свої унікальні особливості, які визначаються специфікою завдань, що стоять перед військовими формуваннями, і особливостями воєнної діяльності. Військовий лідер має бути не лише вмілим стратегом, а й витривалим організатором, здатним приймати швидкі та обдумані рішення в умовах стресу та несподіваних обставин. Важливість військового лідерства для Національної гвардії України надзвичайно висока, оскільки ця військова форма виконує завдання не лише забезпечення внутрішньої безпеки, а й участь у вирішенні великого спектру викликів, включаючи природні катастрофи, антитерористичні операції, та інші надзвичайні ситуації. Військові лідери мають формувати в особовому складі не лише військову дисципліну, а й високий рівень професіоналізму, взаємодії та відданості. Їх лідерські якості повинні відзначатися високим рівнем моральності та етичності, що є критичним у військовому середовищі. У контексті військового, вивчення військового лідерства стає ключовим елементом розвитку та підготовки особового складу для ефективного виконання різноманітних завдань, які перед ними стоять в умовах сучасного геополітичного середовища.

Одним із ключових підходів є метод військової освіти, який враховує специфіку військової служби та відповідні вимоги до лідерства. Застосування таких методів, як тактичні тренування, стратегічне планування та симуляційні вправи, дозволяє підвищити навички вирішення конфліктних ситуацій та ефективного управління ресурсами. Ще одним педагогічним методом є військово-психологічне навчання, спрямоване на розвиток психічної стійкості, стресостійкості та емоційного інтелекту. Застосування цих методів сприяє формуванню лідерів, які здатні приймати обґрунтовані рішення в умовах психологічного тиску. Також важливим є метод командно-групової роботи, який акцентує на важливості колективної взаємодії та спільного досягнення поставлених завдань. Відзначається впровадженням таких елементів, як командні тренування, групові проекти та взаємодія між військовими під час

навчальних та бойових дій. Ефективність використання різних педагогічних методів управління в військових середовищах може бути оцінена за кількома ключовими критеріями. Перш за все, важливо враховувати здатність цих методів до розвитку стратегічного мислення, вирішення конфліктів та прийняття рішень в умовах нестабільності. Емпіричні дані та аналітичний огляд результатів застосування педагогічних методів вказують на їхню значущість у формуванні лідерських якостей у військовослужбовців. Крім того, успішне впровадження таких методів дозволяє створювати ефективні команди, де військовослужбовці мають високий рівень довіри одне до одного та здатні працювати в гармонії. Аналіз ефективності педагогічних методів також включає в себе оцінку рівня мотивації військовослужбовців, їхньої внутрішньої відданості та здатності приймати відповідальність. Застосування сучасних методів управління допомагає виробити в солдатів та офіцерів необхідні лідерські навички, які важливі для успішного виконання завдань, що стоять перед гвардійцями. Щодо подальшого розвитку лідерських якостей в Національній гвардії України, пропонуються конкретні заходи з оптимізації та покращення педагогічних методів управління. Перше, що можна розглянути, це впровадження інноваційних технологій у навчальний процес. Застосування віртуальної реальності та інтерактивних платформ може значно підвищити ефективність навчання, забезпечуючи військовослужбовців доступом до сучасних методик та практичних сценаріїв. Далі, важливим є індивідуалізований підхід до навчання. Персоналізовані програми, які враховують індивідуальні потреби та можливості військовослужбовців, сприятимуть більш ефективному розвитку їхніх лідерських навичок. Додатково, акцент на розвиток комунікаційних навичок є критичним. Тренування в області ефективної комунікації та взаємодії у командному середовищі допоможе зміцнити внутрішні зв'язки та підвищить загальний рівень спілкування в групі. Важливим елементом буде постійний моніторинг та оцінка результативності застосованих методів. Це надасть можливість оперативно реагувати на виявлені недоліки та вносити корективи в

процес навчання. Застосування різноманітних педагогічних методів управління має суттєвий вплив на формування лідерських якостей серед особового складу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Воєнна доктрина України : затверджено Указом Президента України від 24 вересня 2015 року № 555/2015.
2. Мармаза О.І. Ефективне лідерство як інструмент стратегічного управління. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2013, 289–297 с.
3. Міршук О.Є. Формування педагогічної компетентності у фахівців непедагогічних спеціальностей: понятійно-термінологічний аспект. 2015, 173–188 с.
4. Бойко О.В., Похнатюк С.В. Психолого-педагогічний аналіз відмінностей функцій керівництва і лідерства у професійній діяльності командира підрозділу / О. В. Бойко, С. В. Похнатюк // Вісник Національного університету оборони України. 2012.
5. Луценко Б.С. Педагогічні умови формування лідерських якостей у майбутніх офіцерів-командирів Національної гвардії України / Б. Луценко // Актуальні питання гуманітарних наук. 2020.
6. Романовський О. Г., Грень Л. М., Михайличенко В. Є., Педагогіка лідерства / О. Г. Романовський, Л. М. Грень В. Є. Михайличенко. – Монографія. – Харків : НТУ “ХПІ”. 2018.

КОВАЛЕНКО Денис Ігорович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

**АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ПОКРАЩЕННЯ ЇЇ З ДОСВІДУ ІНОЗЕМНИХ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ**

Роль військової освіти в сучасному світі набуває все більшого значення у забезпеченні національної безпеки та військової готовності держави. Зростання технологій, зміни в стратегічних викликах і загрозах, а також вимоги до професійних знань та навичок військовослужбовців, зумовлюють необхідність постійного вдосконалення системи військової освіти. У своїй роботі пропоную розглянути різні аспекти реалізації військової освіти з урахуванням іноземного досвіду, а також перспективи покращення системи українських вищих військових навчальних закладів.

Безумовно, система військової освіти — основне джерело підготовки висококваліфікованих офіцерських кадрів та комплектування ними Національної гвардії України, ЗСУ та інших військових формувань і правоохоронних органів.

Дослідженню питань, що пов'язані з аналізом систем підготовки військових фахівців інших країн, присвячено низку наукових праць вітчизняних науковців. Зокрема, загальні проблеми підготовки військових спеціалістів досліджуються у наукових працях О. Барабанщикова, Є. Літвіновського, В. Маслова, А. Машталіра, професійної підготовки військовослужбовців – Т. Агапова, М. Варія, Д. Іценка, А. Каменева, Ю. Красильника, О. Кривоноса, А. Машталіра, професійної діяльності офіцера – П. Алтухова, В. Давидова, Б. Маслова, В. М'яникова, педагогічних аспектів діяльності військових кадрів – О. Аксьонова, А. Зельницького, В. Моїсєєва [3].

Важливим фактором розвитку системи військової освіти є міжнародні зв'язки ВНЗ з військовими навчальними закладами іноземних держав. Варто зауважити, що врахування зарубіжного досвіду підготовки офіцерських кадрів повинно базуватися на особливостях суспільно-політичної ситуації в країні, а також особливостях системи вищої військової освіти. З огляду на це, необхідно критично та виважено ставитися до запозичення змісту, форм, методів, засобів та прийомів підготовки офіцерських кадрів. Проте хочу наголосити, що сьогодні в зарубіжних країнах створена дієва система вищої військової освіти в контексті підготовки офіцерських кадрів, оскільки вони здатні забезпечити свої Збройні Сили висококваліфікованими офіцерськими кадрами [4].

Пропоную розглянути такі напрями трансформації військової освіти:

1. управління якістю та акредитація: інтеграція в цивільну освіту, акредитація освітньої програми, стандартизація;
2. педагогічні та освітні аспекти: науково-педагогічний склад;
3. технологічна підтримка: імітаційне моделювання, інноваційні технології;
4. операційне управління та прийняття рішень: прийняття військових рішень;
5. мовна та міжкультурна підготовка: англійська мова.

Проведемо всебічний аналіз кожної із складових концепції трансформації військової освіти більш детально. Розгляд кожної концептуальної засади допоможе ідентифікувати можливі вектори змін, а також визначити ключові фактори, які можуть сприяти або ж перешкоджати успішній імплементації європейських стандартів.

Акредитація освітньої програми у військовій освіті є ключовим напрямом для підвищення якості підготовки військового персоналу. Зарубіжний досвід дозволяє перейняти кращі практики у вітчизняну систему освіти. Наприклад, у Збройних Силах Болгарії, де військово-освітній процес спрямований на навчання не тільки військовослужбовців, але й цивільних осіб, важливе місце займає розвиток професійних компетенцій та особистісних навиків, фізичних та психічних якостей, які забезпечують

ефективну обороноздатність. В глобальному контексті, провідні військові академії, зокрема Вест-Пойнт [5] і Королівський військовий коледж Канади [6], інтегрують військову підготовку з академічними програмами закладів невійськової освіти, надаючи випускникам ступінь бакалавра. Це не тільки підвищує якість підготовки, але й сприяє їх подальшій адаптації в цивільному секторі.

В Україні систематична акредитація освітніх програм є необхідним інструментом для забезпечення високого рівня якості вищої військової освіти. Така система акредитації дозволяє військовим навчальним закладам діяти на основі фактичних показників ефективності, спрямованих на формування компетентних, кваліфікованих та готових до виконання завдань офіцерів.

Стандартизація у військовій освіті є одним із вирішальних чинників для ефективної інтеграції вітчизняної військової освіти з міжнародними військовими структурами, зокрема НАТО. Українська система військової освіти розпочала значущі кроки у цьому напрямку з 2012 року, активно взаємодіючи з програмою Defence Education Enhancement Program (DEEP) НАТО. Ця програма зорієнтована на вдосконалення методологічних підходів і навчальних програм та забезпечує взаємодію з дванадцятьма країнами, включаючи Казахстан і Україну [7].

Формування науково-педагогічної роботи – є ще одним важливим фактором у процесі підготовки військових кадрів в вищих військових навчальних закладах (ВВНЗ). Вони відіграють вирішальну роль у підвищенні професійних стандартів студентів. В американських ВВНЗ, близько 75% викладачів є офіцерами. Велика частина з них (80%) проходять ротацію після 3-4 років служби. Таким чином у вітчизняній освіті зміни в науково-педагогічному складі, адаптація до міжнародних стандартів і активна участь у міжнародних програмах, як DEEP, допомагають удосконалити вищу військову освіту.

Імітаційне моделювання в військовій освіті України прийняло на себе важливу роль, особливо після розширення співпраці з країнами НАТО. Ця

технологія дозволяє симулювати реальні бойові ситуації, умови роботи та інші аспекти військової діяльності. Інноваційні технології, зокрема, віртуальна реальність та симуляційні комп'ютерні ігри, стають все більш поширеними у військовій підготовці країн. Цікавим є досвід турецьких військових навчальних центрів, які використовують віртуальну реальність для створення реалістичних моделей полів бою. Це дозволяє не тільки симулювати різні бойові сценарії, але й адаптувати їх до індивідуальних здібностей та рівня підготовки кожного курсанта.

Програми прийняття військових рішень є ключовим аспектом у підготовці майбутніх офіцерів та курсантів. В академічних програмах деяких закладів вищої військової освіти України детально вивчається процедура «Military Decision-Making Process» (MDMP). Цей процес включає в себе кроки від розвідки та аналізу ситуації до планування, виконання та оцінки військових операцій [8].

Як висновок, на мою думку, аналіз, узагальнення та творче використання позитивних ідей закордонного досвіду підготовки майбутніх офіцерів Збройних Сил у контексті впровадження стандартів НАТО у Збройних Силах України набуває сьогодні надзвичайної ваги та актуальності. Саме тому досвід провідних систем військової освіти, які готують фахівців для зарубіжних армій, може й повинен бути використаний у системі військової освіти, яку реалізують військові заклади вищої освіти України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Національна доктрина розвитку освіти. Затверджена Указом Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347/2002 // офіційний вісник України. — 2002. — № 16. — ст. 860.
2. Гудим В.М. орієнтири 2025 року для українського війська (за матеріалами стратегічного оборонного бюлетеня України на період до 2025 року) / В.М. Гудим // оборонний вісник центру воєнної політики та політики безпеки. — 2010. — № 12. — с. 15—19.

3. Педагогічна освіта: теорія і практика. Випуск 34 (1-2023) (Категорія «Б») Pedagogical Education: Theory and Practice. Issue 34 (1-2023) (Category «B») DOI: <http://pedosv.kpnu.edu.ua/article/view/284131/278270>

4. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журнал П 24 / голов. ред. А. А. Сбруюва. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. № 6 (110). 425 с. DOI: https://www.library.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/05/ped_nauki_6_2021.pdf#page=104

5. Willschick A. In too “DEEP”. NATO as an institutional educator». NATO Association of Canada. 2013. URL: <https://natoassociation.ca/in-too-deep-nato-as-an-institutional-educator/>

6. Brągoszewska D. Annual summary of the NATO DEEP programme. Polish Naval Academy. 2019.
URL: <https://www.amw.gdynia.pl/index.php/en/about-us/news/item/2957-roczne-podsumowanie-programu-nato-deep>

7. . BI-Strategic Command Directive 075-002. Education and Training Directive. 2016. URL: https://www.coemed.org/files/Branches/DH/Files_01/BI-SC_75_2_New.pdf

8. Журнал «Перспективи та інновації науки» (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина») № 14(32) 2023, ст. 441.
DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-14\(31\)](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-14(31))

КОВАЛЕНКО Денис Ігорович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

**УПРАВЛІННЯ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
ПРИ ОХОРОНІ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ ПІД ЧАС
ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ**

Військове управління Національної гвардії України з правоохоронними органами держави, органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування задля забезпечення громадської безпеки і порядку в державі. Є проблемні питання, які виникають під час організації взаємодії органів військового управління Національної гвардії України з керівництвом правоохоронними органами держави, органами місцевого самоврядування та іншим суб'єктами сектору безпеки України під час забезпечення громадської безпеки і порядку в ході проведення масових заходів, групових порушень громадського порядку, масових заворушень та масового безладдя. Особливості механізму взаємодії органів військового управління Національної гвардії України з правоохоронними органами держави, центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами сектору безпеки України задля забезпечення громадської безпеки і порядку під час введення правових режимів надзвичайного стану, надзвичайної ситуації та воєнного стану. З урахуванням норм наявного законодавства України є шляхи організації взаємодії між органами військового управління Національної гвардії України та правоохоронними органами держави для більш ефективних дій підрозділів Національної гвардії України під час забезпечення громадської безпеки і порядку, щодо подальшого розвитку механізму взаємодії органів військового управління Національної гвардії України та правоохоронних органів як складової частини сектору безпеки для забезпечення громадської безпеки та порядку під час введення різних правових режимів в Україні.

Порядок визначає механізм організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України у сфері забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку. Однак цей порядок діє тільки у мирний час, за винятком періоду надзвичайного стану. Під час введення правового режиму надзвичайного стану на Національну гвардію України покладається функція військового керівництва і права військовослужбовців НГУ.

Будь-яка система чи підсистема являє собою сукупність елементів, між якими існують функціональні відносини. елементи системи органів військового управління які перебувають у різних функціональних відносинах, до яких обов'язково входять відносини взаємодії. вони передбачають поєднання зусиль військових частин, з'єднань, органів військового управління, установ, підрозділів і служб як між собою, так і з правоохоронними органами, державними підприємствами, громадськими організаціями, органами місцевого самоврядування і населенням задля вирішення відповідних завдань і функцій, що покладені військові частини та правоохоронні органи, щодо забезпечення захисту громадського порядку і безпеки. Таким чином, взаємодія є одним із найважливіших принципів, котрі потрібно досліджувати та розвивати в галузі державної безпеки.

Проте під час виконання завдань і функцій у секторі безпеки держави щодо захисту громадської безпеки і порядку використання принципів військових наук є некоректним і суперечить основному Закону України – Конституції України, а саме ст. 17, де зазначено, що забезпечення державної безпеки і захист державного кордону України покладаються на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом, водночас Збройні Сили України та інші військові формування не можуть бути використані для обмеження прав і свобод громадян, якщо вважати, що НГУ належить до відповідних правоохоронних органів і, згідно з призначенням, виконуватиме завдання із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від кримінальних та

інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, а також у взаємодії з правоохоронними органами – із забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону, припинення терористичної діяльності, діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій, то необхідно врегулювати сукупність відносин взаємодії між органами військового управління НГУ та елементами системи управління правоохоронних органів кожного окремо. Національна гвардія України як військове формування поряд зі Збройними Силами України, відповідно до Конституції України, її неможливо застосовувати всередині держави, тому що військові формування не можуть бути використані для обмеження прав і свобод громадян, тобто заборонено вжиття превентивних заходів, таких як перевірка документів особи; опитування особи; поверхнева перевірка та огляд; зупинення транспортного засобу; вимога залишити місце й обмеження доступу до визначеної території; обмеження пересування особи, транспортного засобу або фактичного володіння річчю; проникнення до житла чи іншого володіння особи; перевірка дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ; застосування технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису; перевірка дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб, а також примусу; вжиття спеціальних засобів; застосування вогнепальної зброї, без чого виконання покладених функцій і завдань на НГУ неможливо.

Таким чином, зміцнення правової основи, вдосконалення нормативного врегулювання державного суспільного життя сприяють підвищенню ефективності взаємодії, стимулюють розвиток його об'єктів на необхідних для суспільства напрямках. Різноманітний характер спільної діяльності Національної гвардії України та інших органів охорони правопорядку під час виконання спільних дій (заходів), специфіка виконуваних ними завдань обумовлюють необхідність чіткої правової регламентації механізму взаємодії. Втім, надмірна

зарегламентованість, безліч інструкцій, настанов, положень тощо, які іноді своєрідно тлумачать законодавчі акти, нормативні акти вищих органів влади й управління, перетворюються на перешкоду, що призводить до негативних наслідків. Отже, для забезпечення успішної реалізації реформ у сфері державного та суспільного будівництва, зміцнення законності й соціальної справедливості потрібне подальше вдосконалення правових, організаційних і тактичних основ взаємодії Національної гвардії України та інших органів охорони правопорядку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Борисов В.А. Механізми взаємодії та порядок сумісних дій органів державного управління, місцевого самоврядування з Воєнною організацією держави під час виникнення кризових явищ соціального характеру. *Практична діяльність СБУ* : тези науково-практичного семінару (м. Харків, 7 грудня 2011 року). Харків, 2011 С. 34–36.

2. Лазутко В.І. Взаємодія органів внутрішніх справ України з іншими силами охорони правопорядку при здійсненні службово-бойової діяльності: дис. ... канд. юрид. наук: 21.07.05. Одеса, 2013. 220 с.

3. Бірюков В.П. Взаємодія органів внутрішніх справ з іншими силами охорони правопорядку під час розшуку злочинців. *Кримський юридичний вісник*. 2010. № 3 С. 11–19.

4. Про Національну гвардію України : Закон України від 13 березня 2014 року № 876-IV / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18> (дата звернення: 13.01.2022).

5. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 6 квітня 2000 року № 1647-111 / *верховна Рада України*. url: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19> (дата звернення: 20.01.2022).

КОЛОМІЄЦЬ Іван Петрович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

СИСТЕМА ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВОЄННОЇ БЕЗПЕКИ

Логістичне забезпечення у сфері воєнної безпеки є складною системою, яка поєднує різні інституції, як державні, так і недержавні, з метою забезпечення діяльності збройних сил та інших військових формувань. Ця система використовує ресурси різних галузей економіки для реалізації завдань у сфері воєнної безпеки. Головні компоненти логістичного забезпечення включають людські та матеріальні ресурси, які організовано та раціонально використовуються для підтримки діяльності військових інститутів.

Однак у логістичному забезпеченні воєнної безпеки є деякі недоліки, такі як переважання практичної складової над науковою, відсутність наукового забезпечення та значна кількість зовнішніх факторів, що впливають на процеси забезпечення. Також варто зазначити, що у логістичному забезпеченні воєнної безпеки часто враховується безпекова доцільність більше, ніж економічний аспект. Необхідно продовжувати вдосконалювати систему логістичного забезпечення воєнної безпеки, використовуючи досягнення бізнес-логістики та інноваційні підходи, що сприятимуть ефективнішому функціонуванню військових структур.

В легітимних документах від НАТО логістика розглядається, як наука про планування й здійснення руху ресурсів для забезпечення діяльності інститутів безпеки й оборони, яка включає такі взаємопов'язані сфери як «проектування та розробка, придбання, зберігання, транспортування, розподіл, продаж; придбання, спорудження, обслуговування та використання об'єктів; придбання або надання певних послуг; належна підтримка соціальних служб тощо» [1].

Ця система логістичного забезпечення включає в себе комплекс заходів, спрямованих на забезпечення військових сил держави необхідними матеріально-технічними ресурсами, послугами, інформацією та іншими компонентами для успішного виконання їх завдань. Матеріально-технічне забезпечення є однією з ключових складових системи логістичного забезпечення воєнної безпеки. Основні елементи матеріально-технічного забезпечення включають в себе наступні пункти:

Військове обладнання - включає техніку, транспортні засоби, радіоелектронні прилади, обладнання для зв'язку, системи навігації, сучасні засоби спостереження і ведення бойових дій тощо.

Зброя - цей пункт містить в собі озброєння (стрілецьку зброю, артилерію, ракетну техніку), а також бойову техніку (танки, вертольоти, літаки, кораблі, дрони) та інші засоби бойової техніки.

Боєприпаси – сюди відносяться набої, снаряди, ракети, боєприпаси для великокаліберних гармат та інші засоби амуніції.

Спецодяг та захисне обладнання - включає в себе уніформу, камуфляж, спеціальні костюми для різних умов виконання завдань (наприклад, для роботи в біологічно небезпечних зонах), захисні шоломи, бронежилети та інші засоби індивідуального та колективного захисту.

Медичні засоби – сюди відносяться медичні прилади, медикаменти, аптечки, медичне обладнання для надання першої допомоги та медичного обслуговування військовослужбовців у разі поранень чи захворювань.

Інші матеріальні ресурси - сюди входять будівельні матеріали для організації фортифікацій, інженерні та транспортні засоби для забезпечення інфраструктури військових пунктів, продовольчі запаси, паливо та інші ресурси, необхідні для життєдіяльності військових підрозділів.

Транспортне забезпечення є важливою складовою системи логістичного забезпечення воєнної безпеки. Його основна мета полягає в забезпеченні перевезення військового майна, військовослужбовців, обладнання та інших

об'єктів з одного місця в інше з мінімальними втратами і використанням оптимальних технічних засобів.

Основні елементи транспортного забезпечення містять:

Транспортні засоби – засоби для перевезення, сюди відносять військові автомобілі, військові вантажівки, залізничні вагони, літаки та інші технічні засоби, які використовуються для перевезення військового майна, військовослужбовців і обладнання.

Інфраструктура – функціонування цього пункту є важливою складовою логістичного забезпечення, сюди входять дороги загального призначення, також можуть створюватись рокадні дороги, залізничні шляхи, порти, аеропорти, пункти технічного обслуговування та інші об'єкти, які створюють умови для безпечного та ефективного руху транспортних засобів.

Логістична підтримка - є системою організації та керування перевезенням, включаючи планування маршрутів, розподіл ресурсів, координацію дій між різними службами та підрозділами.

Захист і безпека - забезпечення захисту перевезення об'єктів від різного роду загроз.

Отже, ефективне транспортне забезпечення грає важливу роль у забезпеченні мобільності, оперативності та успішності збройних сил та інших військових формувань, дозволяючи швидко та безпечно переміщувати необхідні ресурси та особовий склад в визначенні райони призначення.

Технічне обслуговування та ремонт є надзвичайно важливою складовою системи логістичного забезпечення воєнної безпеки. Це забезпечення технічного стану та готовності військової техніки через проведення регулярного технічного обслуговування та ремонтних робіт має кілька ключових аспектів:

Попереднє обслуговування - це регулярні перевірки техніки перед використанням для виявлення можливих проблем і їхнє виправлення.

Планове технічне обслуговування - це проведення запланованих процедур з технічного обслуговування для збереження оптимального стану військової техніки.

Ремонт та відновлення - усунення будь-яких пошкоджень або дефектів, які виявилися під час експлуатації техніки.

Модернізація та покращення – це застосування нових технологій або удосконалень для підвищення ефективності та функціональності військової техніки.

Запасні частини та матеріали - це забезпечення належного запасу запасних частин, матеріалів та інструментів для виконання технічного обслуговування та ремонтних робіт.

Отже, ефективне технічне обслуговування та ремонт дозволяють зберігати військову техніку у належному стані, підвищують її надійність та готовність до використання, а також продовжують строк служби обладнання, що є критично важливим для успішного виконання завдань за призначенням. В ході дослідження було розглянуто комплекс першочергових заходів які мають здійснювати державні органи влади для успішного і швидкого забезпечення своїх військових сил з метою їх ефективного функціонування і відбиття потенційної або реальної збройної агресії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кивлюк В. С. Формування політики і стратегії функціонування систем основних видів забезпечення оборонного комплексу України: дис. канд. екон. наук: 08.06.02. Кивлюк Володимир Семенович. К., 2001. 185 с.

КОЛОМІЄЦЬ Іван Петрович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ВОЄННОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Життєво важливі інтереси багатьох держав ґрунтуються на національному надбанні минулих поколінь та національних можливостях, що забезпечуються спроможностями національної економіки, політичної та військової влади держави, а також духовним, моральним та інтелектуальним потенціалом суспільства.

Після невдалої спроби державного перевороту в Москві Верховна Рада УРСР 24 серпня 1991 р. приймає Акт проголошення незалежності України, урочисто проголошує незалежність України та створення самостійної демократичної держави – України [1]. Значення Акта незалежності України є визначальним як для формування української держави, так і для створення системи безпеки і оборони незалежної держави. Адже в цей час на території України дислокувалося військове угруповання загальною чисельністю близько 780 тис. осіб, серед яких вихідці з України становили меншість [2, с. 22]. Зазначене військове угруповання в будь-який час могло стати дестабілізуючим чинником, потенційною загрозою суверенітету незалежної України [3, с. 195].

Тому того ж дня Верховна Рада України ухвалила Постанову «Про військові формування на Україні», яка передбачала підпорядкування українському парламенту всіх військових формувань, що були дислоковані на території республіки, та утворення Міністерства оборони України [4].

Основою для формування національної безпеки держави є її воєнна безпека. Тому сьогодні дуже актуалізується питання аналізу теоретичних засад формування та розвитку воєнної безпеки України, в тих умовах в яких опинилась наша держава, на перспективу.

Останніми роками посилилася увага до гарантування безпеки, що охоплює політичну, економічну, військову, екологічну, продовольчу, національну й інші види. Проблема гарантування безпеки зумовлює формування специфічних військово-економічних відносин і закономірностей, що потребують системного аналізу. Економіка безпеки постає, по-перше, як частина економіки, яка обслуговує захист життєво важливих інтересів суспільства, по-друге, у конкретному вигляді – як сукупність спеціальних (функціональних) економік, які забезпечують конкретні функціональні види безпеки [5].

Отже, як ми бачимо що однією з важливих складових частин воєнної безпеки є економічна безпека держави, тому потреба держави та суспільства гарантувати собі воєнну безпеку є природною та неминучою.

Воєнна безпека є на даний час найважливішим пріоритетом держави, що в свою чергою, призводить до виникнення конкретних дій щодо її формування та забезпечення, під час якої відбуваються формування системи воєнної безпеки, її вдосконалення, підтримка її на високому рівні, що визначається, з одного боку, військово-політичною ситуацією в конкретному регіоні, або в цілому в світі, а з іншого – повноваженнями які має держава для здійснення заходів щодо оборони. У загальному процесі цієї діяльності відбувається і практичне відображення перш за все воєнних загроз, що виникають в короткому або довгостроковому проміжку часу.

Важливо зрозуміти, що воєнна безпека – це лише один бік загальної системи національної безпеки, але вона є надзвичайно важливою та багато в чому вирішальною для держави. У звичайних умовах нормальна життєдіяльність суспільства підтримується політичною, правовою й економічною системами, що історично склалися, сформованим механізмом управління, який передбачає можливість застосування державно-владних заходів для забезпечення стабільності в державі. Такі заходи дозволяють підтримувати в суспільстві правопорядок, гарантувати громадську безпеку, охороняти права та свободи громадян, законні інтереси суспільства та держави тощо. Однак їх застосування ефективно лише в умовах стабільної суспільно-політичної обстановки та

неможливе тоді, коли виникають надзвичайні (екстраординарні, екстремальні, особливі) обставини, що порушують нормальну життєдіяльність громадян, функціонування суспільства та держави [6].

Головною ознакою воєнної безпеки є використання засобів збройної боротьби, тобто військової сили на користь захисту національної та воєнної безпеки. Отже, як складова частина національної безпеки воєнна безпека – це дуже складна категорія, що характеризує стан суспільних відносин даної соціальної та військово-політичної системи, її основних компонентів, за цього стану забезпечується ефективна протидія впливу зовнішніх і внутрішніх військових загроз (збройного насильства), тому у військовій сфері створюються необхідні умови для стабільного і динамічного розвитку суспільства.

Воєнна безпека суспільства – такий стан її внутрішніх і зовнішніх суспільних відносин, компонентів, за якого забезпечується їх захищеність, заснована на ефективній протидії впливу воєнних загроз (збройного насильства), мінімізуючи негативні впливи військової експансії ззовні, отже, у всіх суспільних сферах, створюючи умови для стабільності цього суспільства [7].

Воєнна безпека держави передбачає ефективне і своєчасне формування професійного складу збройних сил, постійне їх навчання та практичне «відточення» навичок, удосконалення матеріально-технічного забезпечення військовослужбовців та членів їхніх сімей, проведення спільних навчань із країнами НАТО з метою опанування інноваційної зброї, нових навичок і знань, постійного удосконалення управління у сфері гарантування воєнної безпеки, постійне і своєчасне інформування громадськості про стратегічні напрями формування та розвитку воєнної безпеки України. Необхідний рівень воєнної безпеки досягається за наявності всього комплексу структурних компонентів, таких як військові, політико-дипломатичні, економічні, ідеологічні та інші, цілеспрямованими та скоординованими зусиллями всіх залучених державних інститутів. Отже, дослідження основ воєнної безпеки дозволяє сформулювати деякі методологічні положення для ефективного її впровадження і функціонування в Україні. Воєнна безпека, з урахуванням повномасштабного

вторгнення росії на територію України, глобальних викликів і небезпек, передбачає стратегічно важливий аспект гарантування національної та воєнної безпеки, мета якої – цілісний взаємозв'язок економічного, соціального, політичного, науково-технічного, духовного та власного військового потенціалів, що відрізняються один від одного якісною своєрідністю та внутрішньою структурою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради від 24 серп. 1991 р. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 38. Ст. 502.
2. Збройні сили незалежної України. Перші 10 років (1991–2001) / Рибак М. І., Смолянчук В. Ф., Цурюпа М. В. та ін.; за ред. В. В. Бринцева. Київ: НАОУ, 2006. 378 с.
3. Чорний В. С. Військова організація України: становлення та перспективи розвитку: монографія. Ніжин : ТОВ «Видавництво «АспектПоліграф», 2009. 368 с.
4. Про військові формування на Україні : Постанова Верховної Ради України від 24 серп. 1991 р. № 1431-ХІІ. Відомості Верховної Ради. 1991. № 38, Ст. 506.
5. Арутюнян Артак. Потенциал военной безопасности государства. Գիտական Գրքեր / Scientific Artsakh. 2018. № 1 (1). С. 173–181.
6. Чобіток П. Воєнна безпека держави у доктрині забезпечення національної безпеки. Вісник Маріупольського державного університету. Серія «Право». 2013. Вип. 8. С. 283–291.
7. Ковалів М., Іваха В. Воєнна безпека як чинник стабільності суспільства. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2015. № 3. URL: http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/1903/1/3-2015km_vchss.pdf

КРУК Святослав Васильович
Київський Інститут Національної
Гвардії України

ІНФОРМАЦІЙНІ ПОМИЛКИ В МЕДІАТЕКСТАХ ЯК ОДНА З ПРИЧИН ПОШИРЕННЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ

У загальному редагуванні існує кілька підходів до класифікації помилок (інформаційні, модальні й фактичні, темпоральні, локальні, ситуативні, семіотичні, кодувальні, відображувальні, значеннєві тощо). Помилка може бути як несуттєвою, так і суттєвою: сприяти не просто викривленню чи спотворенню змісту повідомлення, а й поширенню маніпуляцій, дезінформації. Що особливо небезпечно в умовах російсько-української війни. Звернемо увагу на кілька прикладів, у яких помилки суттєво впливають на сприйняття інформації.

1. Висвітлення авіакатастрофи в м. Бровари 18 січня 2023 року на сайті 24 каналу. Упродовж дня на сайті 24 каналу трапляються повідомлення, що містять неточну, часом суперечливу інформацію з помилками. В одних текстах «гелікоптер упав на дитячий садок», в інших «зачепив будівлю», ще в інших упав на територію дитячого садка. Спочатку з'явилось повідомлення, що всіх евакуювали, згодом – що евакуюють. Мова повідомлень не завжди зрозуміла, містить багато вставних слів, професіоналізмів. Некоректними вважаємо спроби авторів публікацій додати емоційності текстам про авіакатастрофу, використовуючи прикметники *жахливий, моторошний* тощо: «Моторошна трагедія у Броварах» [1]; «Трагічна ситуація вимагає детального розслідування» [5], «Місцеві телеграм-канали оприлюднили «жахливі» кадри з місця події» [2]. Неприпустимим вважаємо посилання на телеграм-канали із «сумнівною інформацією».

З-поміж інших помилок, що сприяють викривленню змісту інформації, виокремлюємо такі: некоректне використання сполучників («авіакатастрофа в Броварах та смерть глави МВС» – загибель очільника МВС трапилась унаслідок

катастрофи в Броварах, а не одночасно з нею [3]); русизми («полетів у напрямку багатоповерхівки» [2]); невдалий вибір слова («під час падіння вертоліт зачепив дитячий заклад, а потім полетів у напрямку багатоповерхівки, де і зупинився» – дієслова «розбився» і «зупинився» не є синонімами); порушення законів милозвучності; копіювальні помилки.

2. Неточне цитування польського президента Анджея Дуди. У вересні 2023 року низка українських медіа опублікували матеріали, в яких зазначалось, що польський президент порівнює Україну з потопельником. Гучні заголовки – можливість привернути увагу аудиторії. Але під час війни такий підхід особливо небезпечний, адже сприяє поширенню панічних настроїв, маніпуляцій, негативного ставлення до країни, з якою варто підтримувати якнайтепліші взаємини. На думку фактчекерів інформаційного проєкту «По той бік новин», у новинах про те, що Дуда підтримав рішення запровадити односторонні обмеження на імпорт української сільськогосподарської продукції, польський президент не порівнював Україну з потопельником, а вживав сполучення слів «той, хто тоне». «Кардинально суть сказаного це не змінює, осад на душі від його слів лишається, але різниця між “потопельником” і “тим, хто тоне” все ж таки відчутна» [6].

3. Неправдива новина про смерть короля Британії. Низка українських ресурсів 18 березня поширила неправдиву інформацію про те, що король Великої Британії Чарльз III помер у віці 75 років. Автори матеріалів посилались на Букінгемський палац, хоча на сайті резиденції подібної інформації не було. Британська компанія суспільного телерадіомовлення BBC, як і інші локальні медіа про це не повідомляли. Згодом з'ясувалось, що документ із заявою стосовно смерті Чарльза III поширили деякі російські ЗМІ. Насправді скриншот виявився фейком. Небезпека означеної помилки (крім поширення недостовірної інформації) полягає ще й у тому, що низка українських медіа і досі продовжують брати за основу матеріали з інформаційних ресурсів країни-агресорки.

Отже, в умовах російсько-української війни вага помилок суттєво змінилась. Помилки в медіатекстах стають не просто одним із чинників

спотворення інформації, а й підгрунтям для поширення маніпуляцій, дезінформації. Саме тому дуже важливо приділяти більше уваги перевірці інформації перед оприлюдненням. Навіть якщо це зашкодить оперативності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Падіння вертольота у Броварах: Стерненко показав, що стало з дитячим садком [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: https://24tv.ua/padinnya-gvintokrila-brovarah-18-sichnya-2023-yakter-per-viglyadaye_n2238621 (Дата звернення 11.03.2023).

2. У Броварах упав вертоліт: перші фото та відео з місця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: https://24tv.ua/padinnya-vertolita-brovarah-18-sichnya-2023-fotovideo_n2238560 (Дата звернення 11.03.2023).

3. Авіакатастрофа в Броварах та смерть глави МВС: хронологія 329 дня війни [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: https://24tv.ua/329-den-viyni-golovne-za-18-sichnya-2023-roku_n2238120 (Дата звернення 11.03.2023).

4. Диверсія має бути головною версією, – політолог про падіння гелікоптера в Броварах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: https://24tv.ua/padinnya-gelikoptera-brovarah-zaginulokerivnitstvo-mvs_n2238685 (Дата звернення 11.03.2023).

5. Дуда порівняв Україну з потопельником, що може затягнути на глибину і закликав до вдячності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://tsn.ua/svit/duda-porivnyav-ukrayinu-z-potopelnikom-scho-mozhe-zatyagnuti-na-glibinu-i-zaklikav-do-vdyachnosti-2413273.html> (Дата звернення 20.03.2024).

6. У проєкті «По той бік новин» стверджують, що Дуда не називав Україну «потопельником» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://detector.media/infospace/article/217096/2023-09-20-u-proiekti-po-toy-bik-novyn-stverdzhuyut-shcho-duda-ne-nazyvav-ukrainu-potopelnykom/> (Дата звернення 20.03.2024).

КРУТІКОВ Павло Дмитрович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

ОСОБЛИВОСТІ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ОХОРОНИ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Мовна комунікація в забезпеченні охорони об'єктів критичної інфраструктури має дуже важливе значення, оскільки вона безпосередньо впливає на ефективність і координацію заходів безпеки.

Мета дослідження – визначити та схарактеризувати особливості мовної комунікації в забезпеченні охорони об'єктів критичної інфраструктури.

Особливості мовної комунікації в забезпеченні охорони об'єктів критичної інфраструктури полягають передусім у використанні професійної термінології, стандартизованих протоколів комунікації, чіткості та конкретності повідомлень, ефективного обміну інформацією, координації між різними службами та підтримці культури безпеки для запобігання можливим загрозам.

Розглянемо більш детально основні особливості комунікації в забезпеченні охорони об'єктів критичної інфраструктури.

Специфічна та спеціалізована термінологія. У зв'язку з унікальними характеристиками об'єктів критичної інфраструктури (наприклад, електростанцій, ядерних установок, транспортних вузлів), військовослужбовці, які несуть службу та відповідають за безпеку об'єктів, використовують спеціалізовану та індивідуальну термінологію [5, п.1, ч.1/1]. Це дозволяє їм швидко та чітко спілкуватися, зменшуючи ризик непорозумінь.

Стандартизовані процедури та протоколи. Національна гвардія України, відповідаючи за охорону критичних об'єктів, розробляє та впроваджує стандартизовані процедури та протоколи комунікації. Це охоплює такі аспекти, як формати звітів, канали зв'язку, порядок взаємодії з іншими структурами безпеки та надзвичайних ситуацій.

Стандартизовані процедури комунікації передбачають розроблення спеціальних форматів звітів і доповідей. Це можуть бути стандартні шаблони для документів, які містять інформацію про поточний стан об'єктів, виявлені загрози, проведені заходи та інші важливі деталі. Використання стандартизованих форматів дозволяє забезпечити єдність і структурованість інформації, що надходить до військових начальників [3, п. 8].

Важливим аспектом є встановлення стандартних каналів зв'язку для більш стабільної комунікації. Це можуть бути телефонні лінії, месенджери або спеціальні платформи для спільної роботи. Використання стандартних каналів зв'язку спрощує процес комунікації та забезпечує його стабільність у будь-яких умовах.

Крім того, стандартизовані процедури комунікації передбачають визначення порядку взаємодії з іншими структурами безпеки під час надзвичайних ситуацій, терористичних актах, збройної агресії. Це може охоплювати планування спільних навчань і тренувань, обмін інформацією про потенційні загрози, координацію заходів у разі екстрених ситуацій і т.ін.

Конфіденційність і безпека. Зважаючи на важливий характер інформації, пов'язаної з критичною інфраструктурою, мовна комунікація повинна бути обґрунтовано захищеною. Така комунікація передбачає використання шифрування, захищених мереж зв'язку та інших технічних заходів для запобігання несанкціонованому доступу до інформації.

Комунікація в кризових ситуаціях. У випадку екстрених подій або загроз, військовослужбовці повинні бути готові до ефективної комунікації в умовах стресу та невизначеності. Це вимагає від них високої професійної підготовки та можливості працювати в екстремальних умовах.

Аналіз основних особливостей комунікації в забезпеченні охорони об'єктів критичної інфраструктури дозволяє зробити такі висновки: мовна комунікація у сфері забезпечення безпеки критичних об'єктів є складним і багатоплановим процесом, який вимагає відповідальності, професіоналізму та високої ефективності від усіх учасників комунікації.

Висока ефективність комунікації в цій сфері визначається не лише здатністю до передавання інформації, а й здатністю до спільної роботи, координації дій та швидкого прийняття рішень у стресових ситуаціях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кононенко М. Мовна комунікація в управлінні безпекою. Київ, 2018.
2. Гринь Ю. Комунікативні аспекти управління безпекою в сучасному світі. Харків, 2019.
3. Про затвердження Положення про технічне забезпечення зв'язку в Національній гвардії України : наказ МВС України № 1384 від 06.11.2015. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1499-15#Text>
4. Гончаренко О. Комунікаційні стратегії в управлінні безпекою підприємства. *Комунікаційні стратегії в управлінні* 2019. № 7. С. 60–64.
5. Шлапак О.Ю. Правове забезпечення оборони України в контексті загроз і викликів сучасного світу. *Проблеми законності*. 2018. № 141. С. 198–203.

КРУТІКОВ Павло Дмитрович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

**ОРГАНІЗАЦІЯ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДРОЗДІЛІВ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ОХОРОНИ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ**

Забезпечення охорони об'єктів критичної інфраструктури є важливою складовою національної безпеки. Національна гвардія України (НГУ) відіграє ключову роль у забезпеченні безпеки критичних об'єктів, таких як енергетичні мережі, транспортні магістралі, інформаційні системи тощо. Логістичне забезпечення підрозділів НГУ під час цих операцій має велике значення для успішного виконання поставлених завдань з охорони об'єктів критичної інфраструктури.

Організація логістичного забезпечення підрозділів НГУ під час забезпечення охорони об'єктів критичної інфраструктури вимагає детального планування, координації та контролю. Логістичне забезпечення є ключовим елементом успішної реалізації завдання з охорони критичних об'єктів [1].

Можна виділити наступні етапи планування які допомагають забезпечити ефективно та координоване логістичне забезпечення підрозділів НГУ під час забезпечення охорони об'єктів критичної інфраструктури. Вони дозволяють передбачити потреби та виконати всі необхідні заходи забезпечення для успішного виконання поставлених завдань.

Перед початком проводиться детальне планування логістичного забезпечення. Це включає в себе аналіз потреб у ресурсах, складання графіків та визначення необхідної інфраструктури для забезпечення успішної реалізації поставлених завдань.

Перший крок - це проведення аналізу потреб у ресурсах. Він включає в себе визначення кількості та видів необхідного обладнання, засобів транспорту, засобів зв'язку, боєприпасів та інших матеріальних засобів. Аналіз базується на

конкретних завданнях з охорони об'єктів, вимогах безпеки та ризиках, пов'язаних з потенційними загрозами [4].

Після визначення потреб у ресурсах складаються графіки, які визначають часові рамки та послідовність виконання. Графіки охоплюють такі аспекти, як прибуття та розгортання підрозділів постачання ресурсів, проведення координаційних зустрічей, а також здійснення вирішальних дій з логістичного забезпечення.

Третім етапом є визначення необхідної інфраструктури для забезпечення успішної реалізації несення служби. Визначення місць для базування підрозділів, розміщення складів, пунктів збору та обробки інформації, медичних пунктів та інших важливих об'єктів. Важливо враховувати географічні та топографічні особливості місцевості, а також доступність до комунікацій та транспортних магістралей.

Ефективне та швидке транспортування є запорукою вчасного реагування. Підрозділи НГУ мають доступ до різноманітних видів транспорту, що дозволяє їм оперативно переміщатися до місць несення служби та виконня завдань. Це може включати використання автомобільного, водного та інших спеціальних видів транспорту в залежності від конкретної ситуації.

Використання автомобільного транспорту відіграє ключову роль у забезпеченні швидкого та ефективного пересування військовослужбовців та різних видів забезпечення до місць призначення.

При цьому підрозділи НГУ мають доступ до різноманітних типів автотранспорту, які включають:

Вантажівки: Великогабаритні та вантажні автомобілі використовуються для перевезення важких та габаритних вантажів, обладнання, засобів зв'язку, боєприпасів та іншого спеціального обладнання, необхідного для виконання поставлених завдань.

Автомобілі підвищеної прохідності: Спеціально призначені для руху в складних теренних умовах, таких як бездоріжжя, пересічена місцевість або важкодоступні райони. Ці автомобілі забезпечують можливість подолання

різних перешкод та пересування в умовах, де звичайні автомобілі можуть бути неефективними.

Спеціалізовані автобуси: Використовуються для перевезення особового складу підрозділів. Автобуси можуть бути обладнані відповідно до потреб, забезпечуючи комфорт та безпеку для перевезення бійців та іншого персоналу.

Водний транспорт є важливим для пересування по водних шляхах, річках та озерах. Використання водних засобів транспорту дозволяє здійснювати доставку матеріалів та перевезення особового складу у водних об'єктах, що розташовані поруч з об'єктами критичної інфраструктури.

Забезпечення харчування та медичного обслуговування

Під час завдань з охорони об'єктів критичної інфраструктури необхідно забезпечити персонал підрозділів НГУ достатнім харчуванням та медичною допомогою. Це може включати організацію мобільних кухонь, підвозу харчування, приготування на місці, мобільних медичних пунктів, обладнаних авто або розташованих у відведених місцях медичних пунктів [2].

Забезпечення харчування та медичного обслуговування військовослужбовців не лише забезпечують здоров'я та ефективність, а й забезпечують оптимальні умови для виконання завдань.

Організація харчування під час охорони об'єктів критичної інфраструктури передбачає створення спеціалізованих мобільних кухонь. Ці кухні можуть бути розгорнуті у місцях, що знаходяться близько від місць несення служби або на самому об'єкті. Мобільні кухні обладнані спеціальним обладнанням для приготування, зберігання та подачі їжі. Вони забезпечують гарячі страви, напої та сніданки/обіди/вечері, враховуючи норми, дієтичні потреби та особливості.

Медичне обслуговування під час охорони об'єктів критичної інфраструктури передбачає створення мобільних медичних пунктів. Ці пункти можуть бути обладнані необхідними медичними засобами та обладнанням для надання першої допомоги, лікування та стабілізації поранених чи хворих осіб.

Важливим аспектом є також забезпечення достатнього запасу медичних засобів та медикаментів для надання невідкладної медичної допомоги, медичні

набори, інструменти, бинти, ліки та інше обладнання, яке може знадобитися під час екстрених ситуацій.

Важливо здійснювати постійний контроль за розподілом забезпечення та звітувати про їх використання. Це дозволить не лише ефективно керувати розподілом ресурсів, а й забезпечують прозорість та відповідальність у використанні цих ресурсів, та допомагає у виявленні потенційних проблем та вчасному їх вирішенні.

Важливо постійно контролювати, як розподіляються та використовуються матеріальні ресурсами (такими як обладнання, транспорт, боєприпаси), фінансовими ресурсами (бюджети, фінансові кошти). Контроль може здійснюватися через системи обліку, електронні бази даних, а також через фізичний моніторинг дійсного стану ресурсів на місцях несення служби.

Після кожного етапу експлуатації, відповідні посадові особи надають детальні звіти про використання ресурсів. Ці звіти можуть включати інформацію про виділені ресурси, їхнє фактичне використання, витрати, а також будь-які проблеми або несправності, що виникли. Звіти складються у формі письмових документів.

Отримані звіти підлягають аналізу з метою виявлення потенційних проблем або неефективностей у використанні ресурсів. На основі цього аналізу можуть бути прийняті відповідні заходи для усунення проблем та покращення логістичного процесу. Це може включати перерозподіл ресурсів, вдосконалення процедур контролю та звітності, а також впровадження нових технологій або підходів у керуванні логістичними процесами.

Отже, можна підкреслити, що логістичне забезпечення підрозділів Національної гвардії України (НГУ) під час охорони об'єктів критичної інфраструктури є не лише важливим, але й невід'ємним елементом національної безпеки та захисту інфраструктури країни. Ефективне планування, координація та контроль у цьому процесі становлять основу.

Забезпечення безпеки критичних об'єктів вимагає від Національної гвардії не лише своєчасної реакції у випадку загрози, а й активного та передбачливого

підходу до їх захисту. Логістичне забезпечення грає критичну роль у цьому процесі, забезпечуючи належний рівень готовності та реагування на будь-які ситуації.

Успішне виконання охорони критичних об'єктів стає можливим завдяки спільній роботі, великій відповідальності та високому професіоналізму всіх військовослужбовців НГУ. Вирішальними факторами є також постійне вдосконалення процесів та використання сучасних технологій для оптимізації роботи підрозділів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бондаренко О. Г., Нестеренко Р.В., Касім О.Г. Основні положення щодо логістичного забезпечення Національної гвардії України, Вісник економіки транспорту і промисловості № 61, 2018

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 р. №426 м. Київ, «Про норми харчування військовослужбовців збройних сил, інших військових формувань та державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, поліцейських, осіб рядового, начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту»
<https://ips.ligazakon.net/document/KP020426>

3. Наказ Міністерство внутрішніх справ України від 07.11.2017 № 910 «Про затвердження Порядку медичного забезпечення поліцейських та військовослужбовців Національної гвардії України при виконанні оперативно-службових завдань під час подолання наслідків надзвичайних ситуацій, припинення групового порушення громадської безпеки і порядку чи масових заворушень

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 липня 2022 р. № 821 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу рівня безпеки об'єктів критичної інфраструктури»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/821-2022-%D0%BF#Text>

5. Титова Н.М. та ін. Інформаційна безпека та кібербезпека держави Видавництво: Ліра-К, Навчальні посібники

КРУТІКОВ Павло Дмитрович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

**ЗАГРОЗИ ТА РИЗИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ
ІНФРАСТРУКТУРИ, ЯК СКЛАДОВОЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ**

В сучасному світі, де технології розвиваються стрімко, критична інфраструктура, енергетика, транспорт, зв'язок, банківська система, та інші, стають об'єктом зростаючого інтересу для різноманітних загроз та ризиків. Аналіз цих загроз та ризиків є важливою складовою для забезпечення безпеки та стабільності суспільства.

Для забезпечення національної безпеки важливо приділяти належну увагу заходам з захисту об'єктів критичної інфраструктури від загроз[1, р 2,ст 8]. Це може включати в себе розвиток та впровадження сучасних систем кіберзахисту, планів надзвичайних ситуацій та профілактичних заходів для запобігання природним катастрофам, а також підвищення рівня готовності персоналу до можливих терористичних атак.

Однією з основних загроз для критичної інфраструктури є кібератаки. Переривання роботи систем керування: Кібератаки можуть спрямовуватися на комп'ютерні системи, які керують роботою інфраструктурних об'єктів, таких як електростанції або транспортні мережі. Це може призвести до переривання нормальної роботи цих систем або навіть їхнього відключення, що може призвести до серйозних проблем.

Кібератаки можуть призвести до втрати або пошкодження важливої інформації, яка зберігається в комп'ютерних системах критичної інфраструктури. Це може включати дані про виробництво, технічні специфікації, плани експлуатації та іншу важливу інформацію.

Деякі види кібератак можуть бути спрямовані на знищення або пошкодження обладнання, яке використовується для функціонування

інфраструктури. Наприклад, атаки на системи керування можуть призвести до виснаження ресурсів обладнання або його перегрівання.

Наслідком кібератак може бути велика кількість економічних збитків для організацій та підприємств, що володіють чи управляють критичною інфраструктурою[4, р 3,ст 16]. Втрати можуть включати втрату прибутку внаслідок зупинки виробництва, відшкодування витрат на відновлення систем та інші прямі та опосередковані втрати.

Крім прямих матеріальних збитків, кібератаки можуть також мати психологічний вплив на населення та бізнес-спільноту. Сприйняття небезпеки, що пов'язана зі збоями в критичних інфраструктурних системах, може призвести до паніки та погіршення довіри до організацій та установ, які відповідають за ці системи.

Іншою серйозною загрозою є природні катастрофи, такі як землетруси, повені, урагани та інші стихійні лиха. Ці події є серйозною загрозою для критичної інфраструктури та національної безпеки з ряду причин.

Під час природних катастроф можуть статися значні руйнування інфраструктурних об'єктів, таких як дороги, мости, електростанції, комунікаційні лінії тощо. Це може призвести до перерв у постачанні електроенергії, водопостачанні, транспортних послуг і зв'язку, що негативно вплине на життя і здоров'я населення..

Природні катастрофи можуть призвести до значних економічних втрат через руйнування майна, втрату виробничих потужностей, припинення бізнесу та збитки для місцевої економіки. Це може вплинути на загальний економічний розвиток регіону та країни.

Безпека також стає проблемою через терористичні загрози. Терористи можуть намагатися атакувати критичну інфраструктуру з метою поширення страху та хаосу в суспільстві.

Терористичні акти можуть призвести до руйнування інфраструктурних об'єктів шляхом вибухів, підриву нафтопродуктів або підриву мостів. Це може

призвести до зупинки роботи об'єктів, перекриття транспортних артерій та перешкод у постачанні послуг.

Вони можуть вплинути на ефективність роботи систем інфраструктури, таких як електростанції, водопровідні мережі або системи зв'язку. Це може призвести до зниження якості життя населення та перешкод у роботі інших галузей економіки.

Воєнні загрози є серйозним чинником, який може вплинути на критичну інфраструктуру та загрожувати національній безпеці.

Прямі військові дії можуть спричинити руйнування інфраструктури, зокрема енергетичних, транспортних та комунікаційних систем.

Ворожі дії, такі як вибухи на об'єктах критичної інфраструктури або саботаж, можуть спричинити значні завдання шкоди та перерви в роботі.

Ворожі агенти можуть використовувати комбінацію різних методів, таких як пропаганда, кібератаки, економічний тиск та військові загрози, для підірвання стабільності та безпеки країни.

Країни, що перебувають у зоні військового конфлікту, можуть бути вразливими перед нападами на їхню критичну інфраструктуру через дії збройних груп або зовнішніх держав[6,ст 37].

З метою захисту від воєнних загроз, країни розвивають стратегії національної безпеки, включаючи плани надзвичайних ситуацій, підвищення готовності до кібератак, розвиток силових структур та співробітництво з міжнародними партнерами для обміну інформацією та спільних заходів з безпеки.

Ризики також можуть виникати через технічні недоліки або людський фактор. Недоліки в проектуванні, будівництві або експлуатації інфраструктурних об'єктів можуть стати причиною аварій та інцидентів, що загрожують безпеці та ефективності цих систем..

Отже, ефективний захист об'єктів критичної інфраструктури є важливою складовою національної безпеки, і необхідно приділяти достатню увагу заходам з мінімізації ризиків та забезпечення стійкості цих об'єктів у випадку небезпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. ЗАКОН УКРАЇНИ від 27.05.2019 № 10328 (Одержаний ВР України) «Про критичну інфраструктуру та її захист»
2. МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ наказ від 23 липня 2021 року N 218 «Про здійснення міжнародного співробітництва Міністерством оборони України та Збройними Силами України» <https://ips.ligazakon.net/document/MUS35815>
3. КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141)
4. БЕЗПЕКА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ КРИТИЧНИХ ІНФРАСТРУКТУР: навчальний посібник. Ільєнко, І. О., Башинський, В. В. – Харків: ХНУРЕ, 2017. – 264 с. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text>
5. Постанова КМУ від 09.10.2020 № 1109 «Деякі питання об'єктів критичної інфраструктури», зі змінами від 29.12.2021, яка набула чинності 31.12.2021).
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 липня 2022 р. № 821 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу рівня безпеки об'єктів критичної інфраструктури»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/821-2022-%D0%BF#Text>
7. НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ Бірюков Д. С. Захист критичної інфраструктури: проблеми та перспективи впровадження в Україні / Д. С. Бірюков, С. І. Кондратов. – К. : НІСД, 2012. – 96

ЛЕВИЦЬКИЙ Михайло Вікторович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

**ОСОБЛИВОСТІ ТАКТИКИ ДІЙ РОЗВІДУВАЛЬНОЇ ГРУПИ ПРИ
ПРОВЕДЕННІ ДИВЕРСІЇ З ВИВОДУ З ЛАДУ ОПОРНОГО ПУНКТУ
ВЗВОДУ ПРОТИВНИКА НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ**

У сучасному воєнному конфлікті роль спеціальних операцій та диверсій значно зросла. Розвідувальні групи стають ключовими учасниками у веденні нерегулярної війни, виконуючи завдання, що вимагають високого рівня підготовки, точності та складності. Однією з важливих задач таких груп є проведення диверсій з метою виведення з ладу опорних пунктів противника на окупованій території. Це дозволяє знизити боєздатність ворога, створити сприятливі умови для подальших бойових дій та відволікти його сили від основних напрямків атаки.

Розвідувальні групи зазвичай складаються з невеликої кількості осіб, що дозволяє їм залишатися мобільними та непомітними. Структура групи може варіюватися залежно від конкретних завдань та умов. Вони діють за декількома основними принципами, які забезпечують їхню ефективність у виконанні завдань. Перш за все, важливою є секретність та несподіваність, що дозволяє групам уникати виявлення та знижує ризик їхнього знищення противником. Ініціативність та гнучкість дозволяють швидко адаптуватися до змінних умов та ефективно реагувати на непередбачувані обставини. Взаємодія та координація всередині групи та з іншими підрозділами забезпечують злагодженість дій та виконання спільних завдань.

Підготовка особового складу та забезпечення необхідним обладнанням є критично важливими аспектами планування будь-якої військової операції, особливо диверсійної. Особовий склад повинен пройти спеціалізовану підготовку, що охоплює тактичні навички, ведення бою, використання

спеціального обладнання, навички виживання, медичну підготовку та психологічну стійкість. Кожен учасник групи повинен мати чітке розуміння своєї ролі та взаємодіяти з іншими членами команди для забезпечення успішного виконання місії.

Виконання диверсійної операції вимагає ретельної підготовки, точного планування та високого рівня професіоналізму від учасників. Ось детальний опис етапів виконання такої операції:

1. підхід до об'єкта: Група диверсантів здійснює маршрут підходу до цілі, використовуючи заздалегідь розроблені маршрути, щоб мінімізувати ризик виявлення. Маршрути підходу плануються з урахуванням природних перешкод та можливостей для маскуванню.
2. проникнення на територію об'єкта: Диверсанти використовують спеціальні засоби та методи для подолання охоронних загороджень, таких як паркани, стіни або охоронні системи. Проникнення здійснюється непомітно, часто вночі або в умовах поганої видимості.
3. виконання завдань: Після проникнення на територію об'єкта диверсанти виконують завдання, які можуть включати встановлення вибухових пристроїв, знищення або пошкодження обладнання, засобів зв'язку, складів з боєприпасами та інших ключових елементів. Важливо діяти швидко та ефективно, щоб мінімізувати час перебування на об'єкті.
4. відхід з об'єкта: Після виконання завдань диверсанти швидко залишають територію об'єкта, використовуючи заздалегідь сплановані маршрути відходу. Важливо уникати переслідування та зберегти непомітність під час відходу.
5. евакуація та звіт: Після успішного відходу група диверсантів евакуюється з району операції та звітує про виконання завдань вищому командуванню. Звіт включає оцінку результатів операції та можливі рекомендації для майбутніх дій.

Виконання диверсійної операції вимагає від учасників високого рівня дисципліни, точного дотримання плану та готовності швидко адаптуватися до

змінних обставин. Операція повинна бути ретельно спланована та виконана з максимальною обережністю, щоб досягти поставлених цілей і забезпечити безпеку учасників. Ефективне виконання основних завдань та ведення бою вимагає від диверсантів вміння швидко адаптуватися до змінних обставин, зберігати холонокровність та високий рівень концентрації. Крім того, важливою є взаємодія та підтримка між учасниками групи, що дозволяє ефективно реагувати на виклики та досягати поставлених цілей.

Можна зробити висновок, що успішне виконання диверсійної операції розвідувальною групою вимагає комплексного підходу, який включає глибоке розуміння теоретичних основ тактики, ретельне планування та підготовку, а також високу професійну майстерність і злагодженість дій учасників групи.

У майбутньому розвиток технологій та зміни в характері ведення бойових дій можуть привести до зміни тактики та методів ведення диверсійних операцій. Тому важливо постійно вдосконалювати навички та знання розвідувальних груп, адаптуючи їх до нових умов та викликів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Військова розвідка : навчальний посібник / упорядники : Д. В. Зайцев, А. П. Наконечний, С. О. Пахарєв, І. О. Луценко ; за ред. В. Б. Добровольського. — Київ: Вид. «КНТ», 2022. — 332 с.
2. Техніка бою: бій у населеному пункті та лісі. Боротьба за фортифікаційні споруди. Том 2/1: Ганс фон Дах – м. Київ Вид. «Астролябія», 2022. – 168 с.
3. Тактика легкої піхоти для малих підрозділів: Крістофер Ларсен. – м. Київ Вид. «Наш Формат», 2022. – 328 с.

ЛЕВИЦЬКИЙ Михайло Вікторович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

РОЛЬ АГС-17 У СКЛАДІ СУЧАСНИХ ВОГНЕВИХ ПІДРОЗДІЛІВ НГУ: ТАКТИЧНІ ТА СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ

Підрозділи НГУ забезпеченні різними типами озброєння для комплексного виконання бойових завдань. Ефективне виконання поставлених завдань залежить від рівня злагодженості підрозділів та якості озброєння і техніки, яке є в наявності. Автоматичний гранатомет АГС-17 використовують у підрозділах оперативного призначення для виконання різних завдань по підтримці піхоти.

АГС-17 - це легкий автоматичний гранатомет, який володіє високою вогневою потужністю та точністю. Його основні характеристики включають велику швидкість стрільби, дальність польоту гранат та можливість швидкої перезарядки. Цей гранатомет може бути успішно використаний як для підтримки піхоти в наступі чи обороні, так і для знищення живої сили противника та блокування протитанкових операцій. Він відіграє важливу роль у забезпеченні вогневої підтримки піхоти та знищенні ворожих укріплень, живої сили та техніки. призначений для ураження живої сили і вогневих засобів противника, його техніки та транспорту, що знаходяться за укриттями (у відкритих окопах, ярах, на прикритих схилах висот).

Наявні на озброєнні українських військ 30-мм гранатомети добре зарекомендували себе в бойовій обстановці, забезпечуючи вогневу підтримку підрозділів. Перш за все, АГС-17 - це потужний засіб підтримки вогню на полі бою:

1. Оборонна тактика: У складі оборонних підрозділів, АГС-17 може бути розміщений на стратегічних позиціях для забезпечення ефективного вогневого спротиву противнику та зміцнення оборони. Він дозволяє забезпечити ефективну оборону від прориву противника на стратегічно важливих напрямках,

що може мати величезне значення для вирішення завдань. Завдяки своїм можливостям швидкої маневреності та мобільності, АГС-17 може бути використаний для швидкого перехоплення та утримання стратегічних позицій на полі бою, що сприяє зміцненню оборони та завданню відповідального удару на противника.

2. Наступальна тактика: Під час наступальних операцій, АГС-17 може бути використаний для розгортання просувального вогню, який допоможе відштовхнути противника та створити безпечні умови для просування власних військ. Використання АГС-17 може мати значний психологічний вплив на противника, деморалізуючи його та змушуючи до відступу.

3. Для підвищення мобільності АГС встановлюють і на різні мобільні платформи – легкі броньовані машини, автомобілі і т.і. АГС-17 значно збільшує вогневу потужність бойових машин, дозволяючи їм ефективно знищувати ворожі позиції, укріплення, живу силу та техніку. Станковий автоматичний гранатомет дозволяє значно посилити вогневу міць наявної штатної техніки.

Важливо пам'ятати, що противник також використовує вказаний вище гранатомет АГС-17. Ось приклад використання гранатометів російськими військами на Бахмутському напрямку: стрільба з них велася із закритих позицій по раніше розвіданих цілях. Такими цілями переважно був особовий склад українських підрозділів, який перебуває на укріпленнях. Група АГСів із 5–7 одиниць працює, як єдиний організм у взаємодії з дроном-безпілотником (оператор входить до складу групи вогневого ураження). БПЛА веде розвідку українських позицій та передає їхні координати. З метою дорозвідки і «прицілювання» спочатку починає працювати перший АГС. Після коригування координат починають працювати по черзі інші АГСи, водночас триває перезарядження тих, які вже відстрілялися. Таким чином досягається безперервність і щільність вогню.

У Збройних силах України та Національній гвардії України є достатні запаси як гранатометів ГП-25 так і АГС-17. Крім того, в країні є можливості з виробництва власних гранатометів. Однак використання підствольних і

автоматичних гранатометів в ході відбиття російської агресії є обмеженим. Основним стримуючим фактором застосування "індивідуальної артилерії піхотинців" в ході боїв стала відсутність достатньої кількості боєприпасів, які треба було закуповувати за кордоном в умовах, коли це можна було зробити лише у вкрай обмеженої кількості виробників.

Отже, роль АГС-17 у складі сучасних вогневих підрозділів є надзвичайно важливою як на тактичному, так і на стратегічному рівні. Вона забезпечує нам ефективність та мобільність у будь-яких бойових умовах та допомагає досягти поставлених цілей у військових операціях. Його ефективне використання відповідає стратегічним та тактичним цілям військових операцій, забезпечуючи високу ефективність та мобільність на полі бою. Також потрібно розвивати наш промисловий потенціал для виробництва станкових гранатометів та боєприпасів до них, адже від цього напряму залежить наша перемога у війні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. КЕРІВНИЦТВО ЗІ СТРІЛЕЦЬКОЇ СПРАВИ 30-мм АВТОМАТИЧНИЙ ГРАНАТОМЕТ НА СТАНКУ (АГС-17) "ПОЛУМ'Я". ВКДП 7-00(01).01, 2020 – 128 с.
2. Тактика дій загонів «вагнерівців» — не рахуватись із втратами. В. Волошин URL: <https://armyinform.com.ua/2023/03/07/taktyka-dij-zagoniv-vagnerivcziv-ne-rahuvatys-iz-vtratamy/>
3. Нове покоління російських війн: посібник. 2017 – 82 с.
URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/viiskova_sprava/Nove_pokolinnia_rosiyskykh_viyn.pdf

ЛИТВИН Андрій Віталійович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

АКТУАЛЬНІСТЬ РОЗВИТКУ НАЗЕМНИХ БЕСПЛОТНИХ ДРОНІВ З ЗАСТОСУВАННЯМ БОЙОВОГО ОЗБРОЄННЯ

Під час війни обов'язок кожного командира це зберегти життя свого особового складу, адже кожний військовослужбовець являється для когось сином, чоловіком, батьком, братом і всіх їх з нетерпінням чекають вдома, а обов'язком командування армії є забезпечити можливості командирам виконати цей обов'язок. Поява дронів значно допомогла в цьому але розвиток цих технологій тільки почався. Початок повномасштабної війни Російської Федерації проти України показало велику ефективність застосування різних видів дронів в сучасній війні: надводний дрон SeaBaby яким СБУ завдало удар по Кримському мосту і за допомогою якого було проведено багато операцій результатом яких майже весь чорноморський флот РФ було затоплено. Bayraktar TB2 який нищив цілі колони бойової техніки на початку повномасштабного вторгнення. Це все приклади їх бойового застосування але так само дрони застосовуються для ведення розвідки і в логістичних місіях, а саме доставка продовольства в важкодоступні місця, БК між позиціями та евакуація поранених. Я вважаю що кожен українець може розповісти про важливість БПЛА на фронті але я би хотів звернути увагу про важливість та ефективність розвитку саме наземних дронів про які багато хто навіть і не чув.

Різні країни світу почали займатись розробкою наземних дронів ще на початку 2000-них років. Основна мета їх застосування – збереження найважливішого ресурсу війни, а саме людського життя. Вони використовуються в місіях з підтримки піхоти у наступі та обороні, логістиці, розвідці, інженерних операціях та в евакуації поранених.

Одним із самих перших зразків стала логістична платформа «MULE – T» від виробника Lockheed Martin, він був спроможний перевозити на собі вантажі вагою в 1090 кілограмів і планувався використовуватись для транспортування особового складу, зброї, продовольства, евакуації поранених. Навіть пройшовши польові випробування він був визнаний недоцільним та закритий в 2010 році. Всього було побудовано 5 дослідних зразків.

Не дивлячись на це розробка платформ не припинилась. Після декількох місяців випробувань в 2020 році США заключило контракт с General Dynamics Land Systems на закупівлю 624 одиниць S-MET. Дана платформа має вантажопідйомність до 1133 кілограм, має запас ходу 96 кілометрів, власний генератор який може генерувати від 1 до 3 кіловат енергії яку можна так само використовувати і для заряджання тактичних електронних пристроїв які використовують військовослужбовці, швидкість дана платформа розвиває до 15 кілометрів за годину для переміщення разом з підрозділом. Під час випробування S-MET здійснив декілька видів низькошвидкісного десантування і відповідних маневрів, можливих на активному полі бою.

Також існує практика з переобладнання стандартних вантажівок у безпілотники. Таким чином 6 червня 2023 року австралійська армія в ході випробування успішно перевезли припаси з аеродрому Мангалор на летовище Пукапуньял трасою загального користування Гоулберн-Веллі та Хьюм. Випробування показали ефективну роботу датчиків на дорогах з великою кількістю цивільного транспорту.

Всі армії світу на протязі тривалого часу працюють над безпілотними наземними вогневими засобами які будуть надавати підтримку піхоті, але далі концепту не виходили. Глобальний розвиток цих технологій так само перепав на 2000-ні роки, колісна база залишалась та сама але поверх неї встановлювали різні зразки озброєння, а саме кулемет 7,62-мм M240, 25-мм гранатомет XM307, ПТРК FGM-148 Javelin P3I, 30-мм гармата Mk 44, ракети AGM-114 Hellfire, а також некеровані ракети.

Офіційно на озброєнні армії США наразі є гусеничний безпілотною «TALON» від компанії Foster-Miller. Він може оснащуватись звичайними гвинтівками, снайперськими гвинтівками, кулеметами, гранатометами та маніпуляторами. Він є багатофункціональним, має довжину 86,4 сантиметра, 42,7 сантиметра в висоту, важить від 52 до 71 кілограма і може буксирувати вантажі до 680 кілограм, швидкість розвиває до 8,3 кілометра за годину. В залежності від місцевості та виконуваних задач може працювати від 2.5 до 4.5 годин, а в режимі очікування перебувати до 7 днів. Дистанція керування складає до 1-го кілометра. Операційна система не дає можливості втрати контролю безпілотною і не дає можливості вести вогонь по дружнім підрозділам.[1]

В Україні так само ведуть розробку наземних бойових та евакуаційних дронів. 11 жовтня 2016 року українська оборонна промисловість презентувала на виставці «Зброя та безпека — 2016» багатоцільовий тактичний безпілотною ударно-транспортний апарат «Фантом». Він мав запас ходу до 20 кілометрів, розвивав максимальну швидкість 38 кілометрів за годину, гібридний двигун 30 кіловат, має прицільні пристосування для стрільби в день та вночі на відстань до 2 кілометрів та оснащується 12,7мм кулеметом на стабілізаційній платформі. Може додатково оснащуватись протитанковим ракетним комплексом. В 2017 році презентували його оновлену версію «Фантом-2». Він має колісну формулу 8x8, замість 6x6 на відміну від першої версії та більші розміри корпусу, що дозволило встановити потужнішу силову установку та потужніше озброєння.

Також в 2021 році на виставці «Зброя та безпека 2021» був презентований український безпілотною роботизований модуль «Скорпіон - 3» від компанії Temerland. Він використовується як носій інших дронів (в тому числі камікадзе) та перевезення озброєння. Потужність має 20 кінських сил і обладнується 12,7мм кулеметом.[2]

В умовах ведення війни новітні розробки і їх технічні характеристики засекречені але не зважаючи на це є ще один український дрон який був помічений під час Російсько-Української війни Ironclad від компанії Roboneers. Про нього відомо що він має вагу 1800 кілограмів, може перевозити 350

кілограмів корисного навантаження, розвиває швидкість до 20 кілометрів за годину, запас ходу до 130 кілометрів а дистанційне керування підтримує на відстані до 5 кілометрів, бронекорпус витримує обстріл калібром 7,62мм і працює у парі з туреллю «ШаБля».[3]

Незважаючи на всі свої плюси безпілотні апарати мають і свої мінуси. Вони потребують наявності навченого оператора, на маршруті може трапитись поломка, ворог може глушити навігацію або зв'язок керування засобами РЕБ. При оцінці плюсів та мінусів може виникнути враження що ці технології ще досить не розвинуті і не надійні однак вже на даному етапі розвитку практика застосування безпілотних дронів надає велику перевагу на полі бою а кількість успішних операцій по їх застосуванню не лише наближують нашу перемогу а і дає можливість повернути більше військовослужбовців цілими та здоровими додому. Слава Україні!

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. <https://www.depo.ua/rus/war/robot-talon-shcho-za-amerikanske-chudo-tekhniki-dopomagae-ukrainskim-saperam-202001281102788>
2. <https://flot2017.com/robot-skorpion-3-demonstriruet-svoi-vozmozhnosti-na-vystavke-oruzhie-i-bezopasnost-2021-foto-video/>
3. <https://wheel-news.com/30193-bezpilotna-boyova-platforma-ironclad-shcho-vidomo-pro-novyuy-ukrainskyuy-nazemnyy-bezpilotnyk>

ЛОБУНОВ Денис Олександрович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НГУ

Актуальність обраної теми полягає в тому, що в умовах воєнного стану в Україні, який діє з 24 лютого 2022 року, особливо важливо розвивати критичне мислення як основу світогляду військовослужбовців Національної гвардії України. Зрештою критичне мислення дає змогу військовослужбовцям аналізувати ситуацію, розуміти мотиви та наміри супротивника, ухвалювати виважені рішення, передбачати наслідки дій та уникати маніпуляцій і дезінформації.

Критичне мислення має вирішальне значення для військовослужбовців НГУ, які виконують завдання з оборони, забезпечення безпеки та правопорядку у воєнний час. Від їхніх рішень і дій залежать життя цивільних осіб і доля країни. Тому погано розвинене критичне мислення може мати фатальні наслідки. Критичне мислення - це те, що дає змогу військовослужбовцям зберігати спокій, об'єктивно оцінювати ситуацію і не піддаватися паніці чи емоціям. Це сприяє ухваленню правильних тактичних і стратегічних рішень, від яких залежить результат бойових дій і перебіг війни загалом. Розвиток критичного мислення впливає на підвищення ефективності бойової підготовки, згуртованості військових підрозділів НГУ і стійкості особового складу до впливу ворожої пропаганди.

Метою роботи є дослідження критичного мислення як основи світогляду сучасного військовослужбовця НГУ. Основними завданнями є: виокремити поняття критичного мислення, його сутність та особливостей для військовослужбовців НГУ; проаналізувати сутність світогляду військовослужбовців НГУ, вплив на нього критичного мислення.

Об'єкт дослідження - процес формування критичного мислення та світогляду у військовослужбовців Національної гвардії України.

Предмет дослідження - умови та методи формування критичного мислення як основи світогляду сучасного військовослужбовця НГУ.

Методи дослідження. При написанні даної роботи були використані такі методи: теоретичний аналіз наукової літератури з філософії, психології та педагогіки з метою уточнення сутності поняття «критичне мислення», виявлення його характеристик; вивчення та узагальнення досвіду щодо розвитку критичного мислення у військовослужбовців, для того, щоб визначити ефективні способи розвитку критичного мислення як компонента світогляду; узагальнення результатів дослідження, формулювання висновків та перспектив подальшого дослідження.

Теоретичне та практичне значення дослідження. Теоретична значущість дослідження полягає у: з'ясуванні природи та структури критичного мислення як основи світогляду військовослужбовців НГУ; встановленні умов і методів ефективного формування критичного мислення в процесі бойової підготовки військовослужбовців НГУ; формуванні критичного мислення як основи світогляду військовослужбовців НГУ.

Практична значущість дослідження полягає у формулюванні методичних рекомендацій щодо вдосконалення процесу формування критичного мислення в системі бойової підготовки військовослужбовців НГУ. Рекомендації можуть бути використані командирами всіх рівнів для підвищення ефективності ідеологічного, політичного, морально-психологічного забезпечення своїх підрозділів. Також отримані результати можуть сприяти формуванню військово-професійної компетентності та розвитку особистісних якостей майбутніх офіцерів. Це позитивно позначиться на зміцненні боєздатності військових частин НГУ та обороноздатності країни в цілому.

Критичне мислення - це мислення, яке аналізує, оцінює та використовує інформацію для розв'язання проблем і прийняття рішень. Критичне мислення цінується як дедалі важливіша навичка у світі, що швидко змінюється,

сповненому складних проблем та інформаційних вибухів. Також критичне мислення можна визначити як здатність аналізувати інформацію та аргументи, оцінювати їх у різних контекстах і розрізняти факти та думки. Варто зазначити, що критичне мислення - це не просто навичка, а спосіб розуміння та підходу до проблем, що ґрунтується на об'єктивності та логіці.

Критичне мислення вимагає активної інтелектуальної роботи, відкритості до нових ідей, готовності переглянути свої переконання, постійного саморозвитку та вдосконалення. Ці принципи та елементи формують основу для розвитку глибокого, раціонального та збалансованого підходу до аналізу інформації та прийняття рішень.

Для розвитку критичного мислення у військовослужбовців важливі спеціальні тренування і навчання. Необхідно відпрацьовувати навички аналізу ситуації, оцінювання ризиків та ухвалення рішень в умовах дефіциту часу і стресу. Рольові ігри та симуляції бойових дій можуть допомогти військовослужбовцям відпрацювати критичне мислення на практиці. Критичне мислення - ключовий фактор ефективності НГУ. Саме воно дає змогу людям ухвалювати виважені рішення у складних ситуаціях і постійно вдосконалюватися. Тому варто приділяти увагу розвитку цих навичок за допомогою спеціальних тренінгів, навчання та практичних занять.

Критичне мислення має вирішальне значення для військовослужбовців НГУ в умовах воєнного стану. Воно дає змогу ухвалювати виважені та обґрунтовані рішення, аналізувати інформацію, уникати помилок та вдосконалювати тактику. Ці навички необхідно постійно розвивати та практикувати, оскільки вони мають вирішальне значення для успіху місії та безпеки українського народу. Критичне мислення є ключовим фактором ефективності діяльності військовослужбовців НГУ у воєнний час.

Для формування зрілого професійного світогляду у військовослужбовців НГУ необхідно розвивати навички критичного мислення. Цьому може сприяти введення відповідних дисциплін у спеціальну підготовку, курси та системи підготовки і перепідготовки.

Важливо стимулювати військовослужбовців до постійного аналізу власного досвіду, оцінки альтернативних точок зору та пошуку нової інформації. Також слід заохочувати відкриті дискусії та обмін думками між військовослужбовцями. Військовослужбовці, у яких розвинене критичне мислення, здатні ухвалювати відповідальні рішення у складному контексті сучасних викликів і загроз, що стоять зараз перед Україною.

Таким чином, критичне мислення – невід’ємна риса світогляду військовослужбовців НГУ. Воно є важливою частиною світогляду військовослужбовців і допомагає їм робити свідомий вибір, оцінювати ситуацію, ухвалювати зважені рішення та протистояти маніпуляціям. Тому розвиток критичного мислення має стати важливою частиною підготовки військовослужбовців НГУ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бородіна Н. В. Шляхи розвитку критичного мислення. *Філософія та гуманізм*. 2017. № 5. С. 29-38.
2. Горун О. Засади формування ворожої пропаганди та заходи протидії їй в умовах воєнного стану в Україні. *Інформація і право*. 2023. №2 (45). С.163-171.
3. Заєць Г. В., Заєць О. М. Актуальні проблеми критичного мислення й аналітичної діяльності в умовах воєнного стану. // «Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права): у 2 т.: матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.). Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 1. С. 825-828.
4. Конаржевська В. І., Сіренко А. Є. Критичне мислення як складова формування комунікативних якостей військового лідера. *Педагогіка та психологія*. 2017. №56. С. 90-99.

ЛОБУНОВ Денис Олександрович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СЛУЖБОВИХ СОБАК НГУ В РІЗНИХ УМОВАХ

На сучасному етапі подальшого реформування органів правоохоронної сфери значне місце має зайняти питання розвитку кінологічних підрозділів та кінологічних служб. Навіть з урахуванням здобутків технічного прогресу, наявної техніки та обладнання, інженерних споруд тощо багаторічний досвід свідчить, що ніхто і ніколи повноцінно не замінить кінолога з собакою під час пошуку порушників державного кордону, пошукових заходів на місцевості та в приміщеннях щодо транспортних засобів, вантажів, багажу, наркотичних та вибухонебезпечних речовин, зброї, боєприпасів, участі у рятувальних операціях, забезпеченні публічної безпеки та порядку і т. д. До того ж слід брати до уваги особливості несення служби в гірській чи лісистій місцевості, на пасовищах, місцях збирання грибів тощо. Свої нюанси мають також і кліматичні умови: занадто високі чи низькі температури, вітер, вологість. Усі фактори, перелік яких можна ще продовжити, суттєво впливають на якість виконання завдань, що стоять перед Державною прикордонною службою України, іншими правоохоронними органами та потребують подальшого покращення, в тому числі й функціонування кінологічних підрозділів.

І хоча останнім часом прослідковується тенденція підвищення професійності кадрів у кінологічних підрозділах, питання до кінця не знято, і, як наслідок, не знято питання укомплектування штатних посад відповідно до професійних та психологічних якостей;[1].

- потребує уваги процес підвищення професійного рівня в рамках концепції безперервної освіти в Україні;

- постійне підвищення професійної майстерності кінологів не принесе належної якості, якщо не буде забезпечена ефективна взаємодія кінологів зі службовими

собаками; мова в даному випадку йде про сумісність психологічних якостей кінолога та службового собаки під час закріплення їх як кінологічного розрахунку;

- відсутність достатньої кількості закладів по підготовці кінологів;
- занижена штатна кількість кінологів у різних органах і службах. Використання службових собак набуває популярності, мало хто може сперечатись щодо їх ефективності, а кількість кінологів для виконання специфічних задач не збільшується;[3]
- як наслідок із зазначеного вище впливає підвищене навантаження на наявних кінологів та службових собак, що в свою чергу призводить до зменшення чи взагалі відсутності часу для належного дресирування собаки, покращення взаємодії собаки з кінологом тощо;
- варто, мабуть, говорити і про необхідність оновлення адміністративного законодавства у сфері кінологічного забезпечення правоохоронної діяльності, що має забезпечити не тільки інституційну спроможність ефективної реалізації своїх функцій, а й створить нове, актуальне до вимог сьогодення нормативне підґрунтя для діяльності кінологічних підрозділів.

Крім законодавчого, адміністративного, організаційного забезпечення діяльності кінологічних підрозділів їх ефективність все рівно буде оцінюватись за якісними показниками. Їх визначає цілий комплекс заходів протягом великого часу. Але яка, безсумнівно, починається з ретельного відбору собак.

Отже, якими мають бути службові собаки після вміло проведеного відбору? Що говорить про це вітчизняний та світовий досвід? Якими мають бути, наприклад, собаки для пошуку вибухівки, зброї (що було актуальним і раніше, а зараз під час повномасштабного ведення бойових дій зросло на порядок), на які критерії відбору треба звертати основну увагу:

1. Типологічні особливості нервової поведінки собаки (холерик, сангвінік) з добре вираженими безумовними рефlekсами гри;
2. Гарний слух, нюх і зір – навіть не обговорюється;

3. Сміливість і рішучість дій під час напружених і небезпечних ситуацій, при пострілах, в тому числі артилерійських, здатність не звертати уваги на рух транспорту, крики, шум, вміння рухатися по хитких трапах та інших поверхнях, не боятися висоти, не ковзати на слизькій поверхні та інше;
4. Собака не повинна проявляти агресію.[2].

Як правило, таким критеріям найбільше відповідають такі породи собак, як: - бельгійська вівчарка (малінуа) – сильний витривалий собака, здатний працювати за будь-яким напрямком: пошук за запахом, слідова робота, затримання, конвоювання тощо; ця порода дуже жвава і готова працювати в будь-який момент;

- німецька вівчарка – усім добре відома і улюблена порода продовжує чітко утримуватись в лідерах кінологів багатьох країн світу, хоча за час існування породи люди її трошки «зіпсували». Але не дивлячись на це, при вмілому вихованні та поводженні з німецькою вівчаркою вона здатна виконувати практично всі завдання;

- лабрадор-ретривер – фактично незамінна порода в роботі з пошуку наркотичних та вибухових речовин, хоча не може працювати при затриманні та конвоюванні;

- ротвейлер;
- ердельтер'єр;
- лабрадор;
- спанієль.

Але (і це треба підкреслити) кожна собака по своєму унікальна, має свої переваги та недоліки. При ретельній перевірці, під час тестувань можна розгледіти усі дріб'язки та нюанси, природні можливості, що на даний час ще не проявились в достатній мірі. Звісно, ні в якому разі не відкидається фактор фізичних можливостей, рефлексів, вже здобуті навички.[4]

Постійний контакт з собакою та вміння аналізувати результати тестової оцінки дозволяє під час роботи із собакою враховувати індивідуальні

особливості кожної конкретної тварини та вміло корегувати з метою найкращого оволодіння усіма професійними якостями.

Отже, підсумовуючи зазначене вище, можна стверджувати, що під час виконання задач в різних, нерідко непростих умовах підрозділами кінологічної служби Національної гвардії служби України, іншими правоохоронними органами постійно зростає важливість кінологічних підрозділів, їх професійний рівень та ефективність під час виконання різноманітних, специфічних, навіть унікальних завдань. Це в свою чергу потребує якісного підходу до врахування усіх факторів, що впливають на відбір, підготовку, дресирування службових собак тощо. Тільки у комплексі з вирішенням організаційно-нормативних питань стосовно фахівців-кінологів це стане надійною запорукою виконання всіх задач за призначенням.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Тактика дій кінолога на місці подій. Правила застосування службових собак [Електроний ресурс] : метод. рек. Київ : ДКР МВС України, 2013. 64 с.: - Режим доступу : <https://univd.edu.ua/science-issue/issue/3659/>
2. Інструкція з організації діяльності кінологічних підрозділів ДСНС. [Електроний ресурс] – Режим доступу: [http : //search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE32348.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE32348.html).
3. Кінологічне забезпечення діяльності підрозділів національної поліції України [Електроний ресурс] :м. Харків 2019. – Режим доступу: <https://univd.edu.ua/science-issue/issue/4811/>
4. Басаргін В. А., Степаненко В. М., Павлюк Н. В. Основи кінології. Житомир : ПП «Рута», 2017. 388 с.

ЛОСЮК Тарас Тарасович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ВІЙНИ

Успішність професійної діяльності, якість виконання професійних завдань значною мірою залежить від ефективності професійної комунікації. Динаміка та надзвичайне психологічне навантаженням сучасних воєнних дій посилюють увагу до інформативності та результативності службової комунікації військовослужбовців, до її особливостей, спричинених новими воєнними реаліями. Спілкування у військовому колективі є не лише засобом координації дій, але й відіграє вирішальну роль у формуванні взаєморозуміння та взаємодії, у зміцненні єдності підрозділів у критичні моменти, а також у підтримці бойового духу.

Мета дослідження – виявити особливості професійної комунікації військовослужбовців в умовах сучасної війни.

Комунікація сьогодні визначається як обмін інформацією [1, с. 446], як спілкування за допомогою мовних і паралінгвальних засобів з метою передавання інформації [2, с. 329].

Науковці відзначають, що спілкування військовослужбовців характеризується низкою специфічних рис. Ця своєрідність зумовлена складними, часто екстремальними та небезпечними для життя умовами військової служби [3, с. 16]. У військовому колективі, на відміну від цивільного, більш жорстка регламентація офіційних відносин. Ця регламентація глибока, детальна та однозначна. В основі відносин між військовими лежить принцип єдиноначальності. Це означає, що командир має повноту влади. Важливо, щоб він не зловживав нею, а враховував психологічні особливості військовослужбовців [4, с. 33]. У сучасній гібридній війні ефективна комунікація

з військовим особовим складом і партнерами з інших країн є ключовою для досягнення спільних цілей та координації дій [5, с. 5]. Належна взаємодія є необхідною умовою для координації, командування й контролю, поширення розвідувальної інформації та успішного виконання операцій.

Небезпечність військових завдань, діяльність у складних, часто критичних умовах посилюють важливість оперативності та точності передавання інформації. У бойових умовах це стає не просто вимогою, а життєво необхідною потребою. Оперативне інформування є основним чинником для ухвалення рішень у режимі реального часу, що забезпечує гнучкість і адаптивність військових дій за мінливих умов на полі бою.

Важливими є також чіткість і стислість повідомлень. Таке спілкування слугує фундаментом, на якому будується безпека операції. Це сприятиме тому, що кожен наказ і повідомлення буде сприйнято правильно, без помилок.

Необхідним сьогодні є також орієнтування на взаємодію, спільну відповідальність за результат комунікації. Обмін думками має ґрунтуватися на принципі співпраці. Саме співпраця, взаємодія, взаємодовіра сприяють ефективності колективної професійної діяльності, успішності виконання особовим складом важливих завдань і вирішення складних проблем.

Ураховуючи, що війна – це екстремальне психологічне навантаження, постійний стрес і небезпека, підкреслимо важливість і такого завдання військово-професійної комунікації, як формування мотивації та взаємної підтримки військовослужбовців. У бойових же умовах створення сприятливого морально-психологічного клімату – це не просто підтримка бойового духу, а й ключовий елемент ефективності операцій. Це завдання передбачає своєчасне визнання досягнень, надання підтримки у разі невдачі, а також забезпечення того, щоб кожен відчував себе цінним членом колективу, розумів, що від нього залежить успіх спільних цілей. Мотивований військовий підрозділ відзначається більш високим рівнем згуртованості та оперативної готовності.

Слід ураховувати, що під час війни існує велика кількість чинників, які так чи інакше впливають на успіхе виконання завдань військовослужбовцями.

Високий рівень стресу, характерний для ведення бойових дій, може негативно впливати на чіткість передавання інформації та адекватність її сприйняття.

Однією з характерних ознак сучасної військової комунікації є активна взаємодія з міжнародними партнерами. Тож важливо усвідомлювати необхідність опанування іноземними мовами та ознайомлення з культурними особливостями зарубіжних партнерів, щоб ніякі перешкоди не стали на заваді ефективності міжнародної взаємодії.

Отже, військово-професійна комунікація у воєнних умовах є складним, різноплановим явищем, і її особливості обов'язково мають ураховуватись у процесі комунікативної взаємодії, спрямованої на ефективне виконання службових і службово-бойових завдань.

Сучасні особливості професійної комунікації військовослужбовців, по-перше, впливають зі специфіки відносин у військовому колективі, визначених статутними вимогами, а по-друге, пов'язані з новими, жорсткими й небезпечними умовами військово-професійної діяльності в умовах воєнного стану. Необхідність виконувати завдання, ризикуючи життям – своїм і своїх підлеглих – спонукає майбутніх офіцерів до усвідомлення більшої відповідальності за власну комунікативну поведінку, за кожне сказане слово.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2003. 1440 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ : Видавничий центр «Академія». 2004. 344 с.
3. Groysberg, V. Talk, Inc: How trusted leaders use conversation to power their organizations. Harvard Business Review Press, 2012.
4. Культура відносин у військовому колективі. Порадник командирів : метод. посіб. за заг. ред. Н. А. Агаєва. Київ : Видавничий дім «Освіта України», ФОП Маслаков Р.О., 2021. 121 с

5. Antonian I. M. & Popovych N. H. Specific features of cadets' professional language training at military institutions. Pedagogical sciences reality and perspectives, (82), 2021. P. 5–8.

ЛОСЮК Тарас Тарасович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

РОЗВИТОК ОЗБРОЄННЯ І ВОЄННОЇ ТЕХНІКИ В РОКИ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ

Перша світова війна кардинально змінила всі уявлення про системи озброєнь, показала, що майбутнє за новими видами зброї: літаками, підводними човнами, танками, кулеметами, хімічною зброєю тощо.

Розвиток військово-промислового комплексу, використання сучасних технологій і в наш час демонструє переваги не того, хто має кількісні переваги у застарілій техніці та зброї, а того, хто майстерно володіє новими, технологічними зразками озброєння і таким чином досягає кращих результатів на полі бою.

Утворення суцільних фронтів і пов'язана з цим відсутність у противника відкритих флангів змушували розпочинати наступальні дії фронтальним ударом, який мав на меті розкрити оборону. Створення пролому в обороні противника і розвиток наступу в глибину дозволяли надалі перейти до маневрених дій.

Прорив позиційного фронту був основною проблемою військового мистецтва у цій війні. Необхідність вирішення проблеми призвела до появи (удосконалення) та широкого використання в наступальних операціях артилерії, танків, авіації, автоматичної зброї та хімічних засобів. [4].

Досвід війни засвідчив, що позиційна оборона може бути прорвана лише за умови створення значної переваги над противником на напрямку головного удару, надійного вогневого ураження його, досягнення оперативної раптовості, потужного початкового удару, безперервного нарощування зусиль в глибині, організації тісної взаємодії всіх родів військ і спеціальних військ. Тому значний розвиток отримали способи підготовки і ведення оборонних операцій.

Застосування на полях боїв нових засобів боротьби розширило зміст завдань із забезпечення бойових дій військ. Вони стали охоплювати не тільки

розвідку, охорону, маскування, інженерне забезпечення, а й протихімічний захист, протитанкову, протиповітряну оборону.

Кількісно-якісне зростання засобів ураження і пов'язане з цим збільшення вогневої потужності військ викликали зміни і в тактиці, насамперед у формах побудов бойових порядків. На зміну щільним стрілецьким ланцюгам і хвилям ланцюгів, прийшов груповий бойовий порядок, що складався з невеличких груп піхотинців, які наступали при підтримці танку, гармати супроводу або кулемета.

З розвитком тактики наступального бою вдосконалювалася й оборона: від осередкової вона перейшла до суцільних траншей, обладнаних укриттями і ходами сполучення, що прикривалися з фронту дротовими загородженнями. Основу системи вогню став становити вогонь кулеметів, що підсилювався артилерійським і мінометним вогнем. Створюються відсічні та передова позиції.

Удосконалювалися способи бойового застосування родів військ, принципи масування артилерії, створювалися частини резерву. Використання у бою авіації і танків викликало появу зенітної та протитанкової артилерії. Танки діяли масовано, на головному напрямку, що дозволяло здійснювати глибокі операції.

Авіація вступила у війну як розвідувальний засіб, підвищилися її бойові можливості, розширилось коло вирішуваних нею завдань. Авіація перетворилася на самостійний рід військ та стала поділятися на розвідувальну, винищувальну та бомбардувальну.

Високу ефективність бойових дій на морських комунікаціях довели підводні човни, надводні кораблі здійснювали блокади, вели крейсерську та мінну боротьбу, морські бої проводили лінійні кораблі, здійснювалися десантні операції.

Серед піхотної стрілецької зброї бійців армій різних країн були магазинні гвинтівки (в т.ч. з оптичним прицілом для снайперів), пістолети-кулемети та кулемети різних калібрів. [5].

Новинками тогочасної військової техніки та зброї стали панцерні автомобілі, танки, гусеничні броньовані машини, авіація (дирижаблі, повітряні крейсери, аероплани), портативні радіостанції.

Вперше було застосовано хімічну зброю – отруйні речовини задушливої та подразнюючої дії, що поширювалися за допомогою газометів. Це спричинило розробку контрзасобів, починаючи від протигазів і завершуючи медичними препаратами. [1].

Таким чином, будь-яка війна – найкраще живильне середовище для військової промисловості. Перша світова війна не стала винятком, більше того – вона увійшла в історію цілим переліком нових видів зброї, вперше застосованих саме під час її ведення: літаками, підводними човнами, танками, кулеметами, хімічною зброєю, які дали можливість змінювати тактику бою та визначати хід воєнних дій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Арустамян О. М., Ткачишин В. С. Історія застосування бойових отруйних речовин у роки Першої світової війни. URL: <http://www.mif-ua.com/archive/article/44891> (дата звернення: 29.03.2024).
2. Індивідуальні засоби захисту органів дихання. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/dpju/24388/> (дата звернення: 29.03.2024).
3. Порицький Леонід. Перша світова війна: проблеми і військове мистецтво. https://zn.ua/ukr/SOCIUM/persha_svitova_viyna_problemi_i_viyskove_mistetstvo.html (дата звернення: 29.03.2024).
4. Ремарк Е.М. На західному фронті без змін Повернення Три товариші. Харків.: КСД, 2014. – 912 с.

ЛОСЮК Тарас Тарасович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

**ГЛОБАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ ТЕРОРИЗМУ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ
ПОЛІТИЧНИМИ, ЕКОНОМІЧНИМИ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНИМИ
ЧИННИКАМИ**

Протягом всієї історії людства тероризм залишається актуальною проблемою. Поглиблений аналіз його виникнення розкриває комплекс причин, що ґрунтуються на суспільних, політичних та економічних факторах. Важливо зазначити, що війни та будь-які збройні конфлікти часто стають каталізаторами терору, провокуючи радикалізацію серед населення, що робить їх ще більш сприйнятливими до ідеологій насильства.

Для глибокого розуміння тероризму необхідне ретельне дослідження причин його виникнення. Серед ключових факторів можна виділити соціальну нерівність, політичну нестабільність, релігійну та етнічну ворожнечу, а також прагнення досягнути політичних чи ідеологічних цілей будь-якою ціною. Ці фактори переплетені, тобто взаємозв'язані, та посилюють один одного, створюючи сприятливі умови для поширення тероризму в сучасному світі.

Аналіз взаємозв'язку політичних, економічних та соціокультурних чинників дозволить краще зрозуміти, як саме ці сфери взаємодіють та впливають на прояви тероризму. Наприклад, політичні конфлікти та війни можуть спровокувати екстремізм і терористичні акти, економічні нерівності можуть призвести до соціального невдоволення, а культурні аспекти можуть впливати на формування ідеологічних установок терористів.

В Законі України «Про боротьбу з тероризмом» знаходимо таке визначення: тероризм – суспільно небезпечна діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади

або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я ні в чому не винних людей або погрози вчинення злочинних дій з метою досягнення злочинних цілей [1].

Відомий український політолог С. Телешун у своїх дослідженнях причин тероризму акцентує увагу на трьох ключових факторах:

1. Геополітична нестабільність: Тероризм часто виникає в регіонах, де спостерігається деградація державного контролю, формуються «сірі зони» та «гарячі точки». Ці «порожнини» на світовій карті стають сприятливим середовищем для терористичних груп, які використовують політичну нестабільність, слабкість влади та невдоволення населення.

2. Неефективність влади: Нездатність влади забезпечити безпеку та добробут своїх громадян, а також реалізовувати політику, що відповідає їхнім потребам, веде до втрати довіри населення.

3. Недостатня дієвість міжнародних механізмів: Недосконалість та неефективність політичних та правових інструментів регулювання суспільних процесів на міжнародному рівні роблять боротьбу з тероризмом складним завданням [2].

З цього ми можемо зробити висновок про те, що тероризм – це не лише локальна проблема, а й глобальний виклик, який потребує скоординованих зусиль з боку всіх країн світу. Необхідно розуміти, що вразливість до тероризму не залежить від рівня економічного та соціального розвитку. Терористична загроза може бути актуальною як для країн з високим, так і з низьким рівнем розвитку. Тероризм не є виключно наслідком бідності, невігластва чи релігійного фанатизму. Це комплексна проблема, що має глибокі корені в геополітичній нестабільності, неефективності влади та недосконалості міжнародних механізмів регулювання.

Вчені виділяють шість ключових факторів, які обумовлюють поєднання релігійного фанатизму та тероризму:

1. Тотальність релігійного світогляду: Релігія дає пояснення та оцінку всім аспектам життя, як особистого, так і суспільного. Це робить можливим

виправдання будь-якої діяльності, будь-якої ідеї, будь-якої мети за допомогою релігійних аргументів.

2. Дихотомічність релігійного світогляду: Релігія чітко розмежовує «своїх» і «чужих», «вірних» і «невірних». Це створює потужну мотивацію для боротьби з «ворогами» віри.

3. Сила релігійної віри: Фанатична віра дає терористам енергію та рішучість для скоєння жорстоких актів.

4. Зв'язок релігії з етнічною свідомістю: У традиційних суспільствах релігія є основою легітимації влади. Захист етнорелігійної ідентичності може призвести до тероризму, який виступає як форма «національно-визвольної війни».

5. Розгалужена релігійна інфраструктура: Мережа релігійних організацій може використовуватися для поширення радикальних ідей, вербування терористів, створення таємних осередків тощо.

6. Використання релігії як політичного ресурсу: Релігію використовують для маніпулювання свідомістю, електоратом та громадською думкою [3].

Важливо зазначити, що *не всі релігійні люди є фанатиками, а не всі фанатики стають терористами*. Однак, вищезазначені фактори створюють сприятливе середовище для розвитку тероризму, який використовує релігійну риторику та символи для досягнення своїх цілей.

Е. Резнік здійснила всебічне дослідження причин, що зумовлюють розвиток екстремізму. Вважаємо, що результати її роботи можуть мати значну цінність для розуміння природи тероризму, адже ці два деструктивні явища, володіючи певними особливостями, мають багато спільного:

1. Історичні причини:

- Історія показує, що пригнічення одних народів іншими може призвести до глибокої етнічної та релігійної ворожнечі.
- Війни та міграції можуть призвести до змішування різних культур і народів, що може викликати певні конфлікти.

2. Соціальні причини:

- Нерівність у доступі до ресурсів, освіти, правосуддя та інших сфер життяю

- Дискримінація за етнічною, релігійною або іншою ознакою.

3. Психологічні причини:

- Відчуття, що з ними або з їхньою групою/народом вчинили несправедливо.

- Фанатична віра в свою ідеологію робить людей сліпими до інших поглядів.

- Люди, які пережили травми, такі як війна, геноцид або насильство, можуть бути більш схильними до насильства в майбутньому.

4. Економічні причини:

- Бідність і безробіття можуть призвести до відчаю, апатії та злочинності.

- Різке зростання нерівності може призвести до соціальної напруги.

5. Політичні причини:

- Авторитарні режими, які придушують свободу слова та політичну участь.

- Слабкі держави, які не можуть забезпечити безпеку та порядок.

6. Інформаційний простір:

- Інтернет дає екстремістам та терористам можливість легко поширювати свою пропаганду, вербувати нових членів і координувати свої дії.

- Соціальні мережі можуть використовуватися для поширення ненависті, мови ворожнечі та дезінформації [4].

Всі ці причини взаємопов'язані, і це необхідно розуміти.

Терористичні угруповання часто експлуатують політичні чинники, такі як авторитарні режими, політична нестабільність, етнічні та релігійні конфлікти, для вербування нових членів угруповань та виправдання своїх злочинних діянь. Економічна нерівність, бідність, безробіття та відсутність доступу до освіти та охорони здоров'я можуть призвести до охочого сприйняття людьми пропаганди. Соціокультурні фактори, такі як дискримінація, релігійний фанатизм та етнічна ворожнеча, також можуть створити сприятливі умови для розвитку тероризму.

Ці фактори не існують кожен окремо, а перебувають у тісному взаємозв'язку, посилюють тим самим один одного.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 20.03.2003 р. № 638-IV: станом на 28 квіт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text> (дата звернення: 14.03.2024)
2. Телешун С. Сучасний тероризм – українські реалії. Окремі політико-правові зауваження. Політичний менеджмент. 2005. № 1. С. 163–169. URL: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/8904/18-teleshuk.pdf?sequence=1> (дата звернення: 14.03.2024)
3. Арістова А. Релігійне підґрунття міжнародного тероризму. URL: <http://devl/religion.in.ua> (дата звернення: 14.03.2024)
4. Резнік Е. О. Причини розвитку екстремізму як руйнівного явища. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (ДДУВС, 28.10.2016). С. 101–103. URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/20161103.pdf> (дата звернення: 14.03.2024)

МОРОЗ Ярослав Євгенійович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

ПРОБЛЕМАТИКА НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ УКРАЇНИ

У сучасному світі геополітичні конфлікти та окупація територій одних держав іншими, мають серйозні наслідки для населення, яке проживає на окупованих територіях. Основні з них – гуманітарні кризи, руйнування інфраструктури, порушення прав людини, втрата культурної ідентичності, політичні та економічні наслідки.

Проблема окупованих територій актуальна для України з 2014 року, тому українське суспільство є найбільш зацікавленою стороною у розробці ефективних механізмів і стратегій, які могли б забезпечити «плавне» повернення таких територій не лише в соціально-культурному контексті, а й у законодавчий простір України.

Але для забезпечення такого сценарію реінтеграції, необхідно враховувати низку факторів, що можуть ускладнити цей процес.

Одним з таких, який потребує особливої уваги, є відсутність ефективної та розвиненої законодавчої бази, яка могла б ефективно регулювати процеси, що відбуваються на деокупованих територіях. Особливо яскраво ця проблема стосується актів щодо діяльності сил безпеки і оборони України.

Варто зазначити, що наразі існує проєкт Закону України «Про засади державної політики перехідного періоду» який дає визначення низці термінів, зокрема, таким поняттям як «деокуповані території» та «реінтеграція тимчасово окупованих (деокупованих) територій та їх мешканців» [1].

Чинною є Постанова КМУ №486 від 12 травня 2023р. «Про підготовку до дій із стабілізації ситуації на деокупованих територіях Донецької і Луганської областей та їх реінтеграції» яка дозволяє створювати координаційні ради з питань

стабілізації ситуації на деокупованих територіях, а також визначені напрями їх діяльності [2].

Існує затверджене указом президента №117/2021 рішення РНБО «Про Стратегію деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя», але в той самий час виникає питання щодо відсутності подібного нормативно-правового акту стосовно окупованих територій Донецької та Луганської областей [3].

Ми вважаємо, що нормативно-правові акти щодо реінтеграції окупованих територій України доцільно розробляти в загальному плані з урахуванням реалій сьогодення. Це дало б змогу уніфікувати методи та способи реалізації заходів з деокупації та реінтеграції окупованих територій з метою створення єдиного правового акту, який би враховував особливості того чи іншого регіону, який перебував під окупацією.

Варто також зазначити, що «рушійною силою» деокупації є сили безпеки і оборони, тому, аналізуючи нормативно-правові акти щодо їх діяльності, слід визнати наявність певних «прогалин».

Тому проблема деокупованих територій залишається актуальною для України. Ми чітко розуміємо, що наразі неможливо визначити терміни повернення окупованих територій під юрисдикцію України, але водночас вважаємо, що розробка та модернізація власних фундаментальних регуляторних механізмів забезпечення громадської безпеки в де- окупованих територій є необхідною і перспективною.

На сьогоднішній день в Україні є успішні випадки реалізації політики реінтеграції на деокупованих територіях Київської, Харківської та Херсонської областей, і цей досвід є безцінним і може слугувати основою для подальших наукових розробок. Але набагато ціннішою є розробка рішень в яких акцент було б зроблено на законодавчому регулюванні на територіях Донецької, Луганської областей та АР Крим, враховуючи те, що вони перебувають під окупацією значно довше і питання реінтеграції саме цих територій буде унікальним викликом для української держави та суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Проект Закону про засади державної політики перехідного періоду №5844 від 09.08.2021 *Офіційний портал Верховної Ради України*

URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72625

2. Про підготовку до дій із стабілізації ситуації на деокупованих територіях Донецької і Луганської областей та їх реінтеграції: Постанова КМУ від 12.05.2023 № 486 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/486-2023-%D0%BF#Text>

3. УКАЗ Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 березня 2021 року "Про Стратегію деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя.

URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/u117_21?an=1&ed=2021_03_24

НЕТРЕБЕНКО Арсеній Олександрович
Київський Інститут Національної
Гвардії України

ОБГРУНТУВАННЯ ВКЛЮЧЕННЯ ДО ПРОГРАМИ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ВПРАВ СТРІЛЬБ ПО ЗНИЩЕННЮ БЕЗПЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ

У війні між Росією та Україною безпілотні літальні апарати стають ключовим елементом тактики та стратегії ведення бойових дій. Збройні сили Росії активно використовують безпілотні літальні апарати для проведення розвідувальних операцій, нанесення ударів та моніторингу ситуації на передовій. Це забезпечує їм можливість оперативно реагувати на дії сил оборони та здійснювати контроль над оперативною обстановкою .

Важливо відмітити, що безпілотні літальні апарати стають необхідною складовою в сучасних воєнних операціях. Вони забезпечують військам оперативний доступ до інформації про розташування противника, дозволяють вести моніторинг руху військ та надають можливість наносити точні удари по об'єктах противника. На додачу до цього, деякі безпілотники можуть бути озброєні, що робить їх ефективними засобами атаки, збільшуючи їхню бойову потужність і можливість запровадження нестандартних стратегічних дій.

Сили оборони повинні бути готові до різноманітних сценаріїв використання безпілотних літальних апаратів противника та вміти ефективно реагувати на них. Для досягнення цієї мети необхідно постійно вдосконалювати методи виявлення, перехоплення та знищення безпілотних літальних апаратів, і розробляти та впроваджувати ефективні техніки боротьби з ними. Крім того, необхідно систематично підвищувати кваліфікацію особового складу, задля отримання можливості впоратися з викликами, які ставлять перед ними безпілотні літальні апарати противника.

Ураховуючи актуальну обстановку на фронті, пропонується включити до програми вогневої підготовки вправи зі стрільби по штучних цілях, що імітують дії безпілотних літальних апаратів. Це дозволить військовослужбовцям отримати практичний досвід у веденні боротьби з безпілотними літальними апаратами, які стають все більш поширеними у війні Росії та України. Для максимального підвищення ефективності підготовки пропонується використовувати сучасні симулятори з можливістю використання технологій доповненої реальності та спеціалізоване обладнання, що наближає умови навчання до реальних бойових ситуацій. Такий підхід допоможе підготувати військовослужбовців до ефективного реагування на загрозу, яку представляють безпілотні літальні апарати, та зберегти їхні життя і безпеку на передовій.

У контексті набуття навичок стрільби з різних видів зброї є критично важливим для ефективного функціонування в бойових умовах. Особливо це стосується володіння системами ПЗРК, такими як Ігла та Стінгер, які призначені для знищення повітряних цілей, включаючи безпілотні літальні апарати. Враховуючи цю необхідність, рекомендується включити до програми вогневої підготовки вправи на мультимедійних тренажерах, які імітують стрільбу з ПЗРК Ігла та Стінгер. Це дозволить військовослужбовцям отримати реалістичний досвід ведення вогневої боротьби з повітряними цілями, зокрема безпілотними літальними апаратами, що є важливим для збереження контролю над повітряним простором та безпеки на передовій.

У підготовчих вправах стрільби на мультимедійних тренажерах також слід враховувати різноманітність використовуваної зброї, що включає в себе різні типи кулеметів та крупнокаліберну зброю. З цією метою, рекомендується розробити підготовчі вправи зі стрільби з таких видів зброї, як ПКМ, НСВ, Browning та ДШК. Такий комплексний підхід до підготовки забезпечить високий рівень бойової готовності військовослужбовців та підвищить їхню ефективність у веденні операцій.

Нові вправи з вогневої підготовки повинні бути спрямовані на вдосконалення практичних навичок особового складу у здійсненні точних ударів по безпілотним літальним апаратам та стати невід'ємною складовою підготовки сил оборони до ведення бойових дій. Вони не лише допоможуть військовослужбовцям засвоїти навички ефективного знищення безпілотних літальних апаратів, але й сприятимуть розвитку тактик і стратегій для подолання цієї перешкоди на шляху до перемоги над ворогом.

Збереження особового складу та національної безпеки України в умовах війни з Росією надзвичайно важливе і залежить від успішної реалізації оновленої програми вогневої підготовки. Вона стане ключовим інструментом для забезпечення ефективного опору в умовах бойових дій і не лише допоможе зменшити загрозу від безпілотних літальних апаратів, а й сприятиме підвищенню бойової готовності та збільшенню шансів на успішний вихід із складних ситуацій на полі бою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Підручник сержанта зенітних підрозділів військ ППО СВ (спеціалістів виробу 9К310 ПЗРК «Ігла»). — К. : Наш Формат, 2022. — 112 с. ISBN 978-617-8120-24-5. URL: <https://shorturl.at/bSUV4>
2. Інструкція щодо застосування переносного зенітно-ракетного комплексу FIM -92 STINGER. URL: <https://shorturl.at/rHTWZ>.

ПАВЛЕНКО Владислав Юрійович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ (ДЕРЖАВНОЇ) БЕЗПЕКИ

Становлення України як демократичної, миролюбної і незалежної держави нероздільно пов'язане з її національною безпекою. Згідно чинного законодавства національна безпека України це - захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз. Де національні інтереси України - життєво важливі інтереси людини, суспільства і держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет України, її прогресивний демократичний розвиток, а також безпечні умови життєдіяльності і добробут її громадян;

У кінці ХХ століття в українській науковій літературі поняття "національна безпека" витіснило термін "державна безпека". Ця зміна термінології сталася через сприйняття "державної безпеки" як характеристики соціалістичного суспільства, що призвело до переосмислення політико-правових питань. Однак таке злиття або відкидання "державної безпеки" у вигляді "національної безпеки" може викликати розмиття ролі спецслужб держави та спокусу наділяти їх непризначеними функціями.

Сучасний світ характеризується нестабільністю та використанням силових методів для рішення проблем. Після закінчення двополюсного світу, світова система перейшла в період постійних конфліктів через національні інтереси потужних держав.

Зростання загроз та нестабільність підкреслюють необхідність реформування системи національної та державної безпеки. Ці системи захищають ключові інтереси, права та свободи громадян, забезпечують стабільність і територіальну цілісність держави.

Національна безпека є показником якісного розвитку соціальної системи і відображає вплив різних факторів на життєдіяльність соціуму. Головні цілі системи безпеки - це захист прав і свобод громадян, матеріальних цінностей суспільства, а також забезпечення конституційного ладу та суверенітету держави.

У світі зростаючих загроз, Україна має зрозуміти сутність національної безпеки та її компоненти. Це вимагає комплексного підходу, що включає політичні, економічні, соціальні, правові та військові заходи.

Забезпечення національної та державної безпеки в сучасних умовах є актуальним завданням, яке потребує комплексного підходу та співпраці різних сфер суспільства.

Натомість державна безпека - це захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від реальних і потенційних загроз невоєнного характеру; [1]

Неправильне розуміння загроз національній безпеці може призвести до воєн, територіальних втрат та соціальних криз. Перебільшення загроз може бути використане для політичних ігор з метою і погрожувати державній безпеці. Державна безпека є основою для захисту прав людини, а національна безпека включає захист інтересів особи, суспільства та держави. Вивчення поняття "державна безпека" ключове для розуміння системи національної безпеки.

У сучасній Україні акцент зроблений на національній безпеці як основі для розуміння державної безпеки. Безпека України має три компоненти: державна, суспільна та особистісна. Термін "державна безпека" можна визначити як збалансований стан функціонування держави, який досягається шляхом своєчасного виявлення та мінімізації загроз основним ознакам держави.

У соціальних науках триває дискусія про ідентичність понять "державна безпека" та "національна безпека". Деякі дослідники вказують на ключові відмінності між ними, особливо акцентуючи увагу на розумінні термінів "нація" та "державна". Деякі дослідники відзначають ключові відмінності між ними. Вони

наголошують на тому, що хоча нація формує основу для створення держави, ці два поняття мають відмінні аспекти.

Хоча ці терміни часто використовуються як синоніми, їхня концептуальна основа має різницю. "Національна безпека" розширюється на захист державних інтересів та благополуччя громадян, тоді як "державна безпека" фокусується виключно на захисті державної структури. О. А. Чуваков вказує, що поняття "державна безпека" може включати національну безпеку як один з аспектів. [2, с. 194], Так, І. І. Завидняк зазначає, що в основі національної безпеки лежать насамперед гарантії правопорядку, національні потреби та інтереси, належне функціонування суспільних та державних інститутів [3, с. 183–189].

Забезпечення правопорядку у державі є ключовим для визначення, захисту та втілення національних потреб та інтересів. Надійний захист та реалізація національних потреб є важливим елементом для сталого розвитку соціальних структур. Суспільні структури, що відображають політико-правовий статус, є основними учасниками у формуванні державних установ. При належному рівні правової освіти і культури їх учасники сприяють ефективності роботи публічних органів. Компетентні державні установи мають завдання реалізації політики забезпечення державної безпеки.

Поняття "державна безпека" та "національна безпека" є взаємопов'язаними і виражають стан країни, коли забезпечується розвиток особистості, суспільства і держави, а також захист національних інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз. Державна безпека фокусується на захисті державної влади, її суверенітету, територіальної цілісності, економічного та оборонного потенціалу.

Основні пріоритети національної безпеки включають державно-політичні та соціально-економічні аспекти. Для забезпечення стабільності та розвитку держави важливо визначити компетенцію відповідних органів влади, їх ролі в Конституції та інших нормативних актах.

Отже, державна безпека забезпечує:

- стабільність політичного ладу; - ефективність державотворення; - політичний суверенітет; - територіальну цілісність; - безпеку державних інститутів; - захист національних інтересів в економіці.

Державна безпека забезпечує захист прав і свобод громадян, а також стабільності та порядку в державі. Вона також займається протидією зовнішнім та внутрішнім загрозам, таким як тероризм, злочинність, шпигунство, диверсії та інші форми небезпеки для держави та її громадян. Державна безпека включає в себе різні служби та органи, які співпрацюють для забезпечення безпеки країни.

Основна мета національної безпеки полягає в забезпеченні існування держави, збереженні її суверенітету та територіальної цілісності, а також адекватній реакції на потенційні загрози.

Стабільність та прогрес України як суверенної, демократичної держави є відображенням національної політики, спрямованої на захист інтересів держави, суспільства та особистості. Ця політика передбачає наявність системи, що забезпечує захист конституційного порядку, суверенітету, територіальної цілісності, суспільних цінностей, а також прав та свобод людини.

Проведений аналіз у контексті відношення національної та державної безпеки вказує на такі ключові положення:

- 1) Ці дві концепції не можна розглядати як абсолютно ідентичні, оскільки вони мають різні структури, які відрізняються якістю та кількістю.
- 2) Досягнення загальної мети в області безпеки залежить від послідовної реалізації конкретних завдань.
- 3) Способи забезпечення цих видів безпеки взаємопов'язані та взаємообумовлені.

Детальний розгляд основних підходів до цих концепцій підтверджує, що вони не є повністю синонімічними. Державна безпека не може мати більш широкий зміст, ніж національна безпека, але вони взаємопов'язані: національна безпека включає аспекти державної безпеки.

Національна безпека може бути розглянута як загальна категорія, яка охоплює захист суверенітету, територіальної цілісності, демократичних інституцій, а також прав та свобод громадян від різних загроз. Це включає заходи у сферах воєнної, економічної, інформаційної, екологічної, кібернетичної безпеки та інших аспектах безпеки.

Висновок. Національна та державна безпека є ключовими поняттями, які взаємопов'язані та взаємообумовлені. Вони відіграють важливу роль у забезпеченні стабільності, суверенітету та територіальної цілісності України як демократичної держави. Хоча ці концепції мають свої особливості і відмінності, вони обидві спрямовані на захист інтересів громадян, суспільства та держави від різних потенційних загроз.

Для ефективного забезпечення національної та державної безпеки необхідна системна робота з реалізації конкретних завдань у сферах: воєнної, економічної, інформаційної, екологічної та кібернетичної безпеки. Такий підхід дозволить не лише ефективно відповідати на поточні виклики, але й гарантувати сталість та прогрес України на міжнародному рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України "Про національну безпеку України" (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, №31, ст.241) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
2. Чуваков О. А. Національна і державна безпека: співвідношення понять. Правова держава. 2012. № 15. С. 193–196.
3. Завидняк І. І. Поняття та структура національної безпеки України. Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2010 Вип. 48. С. 183–189.

ПАВЛУШКІН Павло Олександрович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

У сучасних умовах глобальної інформатизації суспільства, значення інформаційної безпеки може бути вважане одним із найважливіших аспектів національної безпеки кожної країни. Зростання інформатизації охопило практично всі сфери життя суспільства, що створює потребу у надійних гарантіях безпеки як для кожної окремої особи, так і для забезпечення економічної, політичної та фінансової безпеки держави.

Варто зазначити, що процес глобальної інформатизації, крім позитивних вигод для країни, також призводить до появи нових загроз національній безпеці. Серед цих загроз можна виділити: втрату національної ідентичності та культури; зростання рівня нелегальної міграції; збільшення кількості злочинів, пов'язаних із торгівлею людьми, незаконним обігом зброї та наркотиків, а також кількість злочинів, які вчиняються через інформаційні мережі [1, с. 304].

На сучасному етапі глобального розвитку інформація може мати подвійну природу: з одного боку, вона може стати викликом для виникнення воєнних конфліктів та хаосу в управлінні державою, а з іншого боку - інструментом у боротьбі з недобросовісними особами, які намагаються зловживати інформацією для підриву національної безпеки.

Аналізуючи інформаційну безпеку України, можна виділити чотири групи інформаційно-технологічних загроз. Перша група включає в себе інформаційну зброю, яка може впливати на психічний стан людей та інформаційно-технологічну інфраструктуру держави.

Друга група включає в себе маніпуляції з банківськими операціями, комп'ютерне хуліганство та незаконне копіювання технологічних рішень. Третя

група небезпек полягає в потенційній можливості комп'ютерних систем встановлювати тотальний контроль над життям громадян та населенням країни в цілому, а також над роботою державних установ.

Четверта група небезпек використовує інформаційні технології для політичної боротьби, наприклад, чорний PR під час виборчих кампаній або відсутність незалежних ЗМІ. Ці загрози існують не лише в Україні, а й в інших країнах, свідчачи про постійні інформаційні війни на міжнародній політичній арені.

Делегуючи поняття "інформаційної війни" можна зрозуміти, що це є використання та контроль інформаційної сфери для досягнення переваги над противником під час конфлікту.

Цей вид війни характеризується використанням інформації для маніпулювання як особистісним, так і масовим свідомістю, нейролінгвістичним програмуванням, кібернетичною боротьбою через хакерські атаки, а також військовими діями за допомогою високотехнологічної керованої зброї.

Кормич Б.А. раніше стверджував, що "інформаційні війни відображають високий рівень розвитку суспільства і є способом вирішення конфліктів без застосування насильства". Проте українські реалії сучасності свідчать про зовсім інше.

Якщо інформаційна війна, що включає будь-які дії з метою отримання інформаційного переваги шляхом підірвання, знищення, дестабілізації та руйнування інформаційного потенціалу противника, не приносить очікуваних результатів, противник переходить до військового наступу.

З 24 лютого 2022 року через військові дії Російської Федерації проти України по всій території країни введено воєнний стан за Указом Президента №64/2022. Важливо зауважити, що конфлікт, який зараз розгортається на українській землі, виходить за рамки звичайного збройного протистояння [2, с. 725].

Методи, які ворог використовує, свідчать про те, що в Україні відбувається гібридна війна.

Можливі складові елементи гібридної війни включають:

- 1) військові операції;
- 2) інформаційну пропаганду;
- 3) формування терористичних загроз;
- 4) використання економічного та дипломатичного тиску.

У контексті гібридної війни забезпечення інформаційної безпеки країни набуває важливого значення, оскільки суперечки у віртуальному просторі часто спрямовані на розв'язання політичних, ідеологічних, національних та територіальних конфліктів між державами, народами, націями.

Різні організації використовують різні форми інформаційного впливу, такі як дезінформація, поширення чуток, пропаганда та психологічний тиск, для масового впливу на народи, нації та соціальні групи. Українські інформаційні ресурси та системи стають об'єктами розмаїтих атак, проведених державою-агресором.

Беззаперечним є факт того, що сучасні загрози інформаційній безпеці є викликом на міжнародному рівні та зачіпають не тільки національні кордони, але також мають серйозні глобальні наслідки.

З цієї причини для запобігання й протидії сучасним інформаційним загрозам необхідно не лише затвердити відповідну законодавчу базу, але також забезпечити ефективне функціонування інституційного механізму забезпечення інформаційної безпеки, включаючи складову освіти [3, с. 68-75].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Нижник Н.Р. Національна безпека України: методологічні аспекти, стан і тенденції розвитку: навчальний посібник. Ірпінь, 2000. 304 с.
2. Лизанчук В.В. Інформаційна безпека України: теорія і практика: підручник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 725 с.
3. Боднар І. Інформаційна безпека як основа національної безпеки. Механізм регулювання економіки. 2014. № 1. С. 68–75.

ПАСІЧНИК Станіслав Миколайович
Київський Інститут Національної
Гвардії України

ХАРАКТЕР ТЕРОРИСТИЧНИХ ЗАГРОЗ В УКРАЇНІ

Починаючи з 90-х років 20 століття, тероризм став однією з глобальних загроз міжнародній безпеці, і Україна не виняток в цьому питанні. Протягом періоду незалежності нашої держави були певні прояви тероризму змішані з явними проявами сепаратизму.

На сьогоднішній день як зовнішньополітична, так і внутрішньополітична обстановка в Україні створює сприятливе середовище для розвитку тероризму, переховування терористів на території країни та вербування нових бійців для терористичних організацій. Починаючи з 2014 року для України найбільша терористична загроза не обумовлена тенденціями в міжнародному тероризмі, а через агресивну політику Росії, спрямовану на дестабілізацію і дезінтеграцію держави, що виражається у підтримці диверсійно-терористичної діяльності квазідержавних утворень "ДНР" і "ЛНР", а також сепаратистських груп, наприклад, "Харківських партизан" та інших подібних організацій.

У 2014 р. Україна (з початком російської агресії) перемістилася з 51-го на 12-те місце, а у 2015 р. – на 11-те місце серед 163 країн, які було внесено до Глобального індексу тероризму[1]

У 2016 році Служба безпеки України завадила вчиненню 30 терористичних актів і затримала 56 осіб, які брали участь у терористичних та розвідувальних групах. Терористична активність в Україні виявляється в різних формах:

Використання "класичних" методів тероризму, таких як вибухи, залякування та диверсії, не лише в зоні антитерористичної операції, але і в інших частинах країни.

Збройні групи, що підтримуються Російською Федерацією в "ДНР" і "ЛНР", використовують різні методи для досягнення своїх політичних цілей, які нагадують дії терористичних угруповань.

Ці методи включають:

1. Використання цивільного населення як "живого щита", наприклад, стріляння з житлових кварталів або розміщення зброї біля шкіл і лікарень.
2. Переслідування громадян за їх політичними або релігійними переконаннями.
3. Жорстоке поводження з українськими військовослужбовцями та мирними жителями, які підтримують Україну.
4. Перешкоджання роботі міжнародних гуманітарних організацій, наприклад, недопущення гуманітарних конвоїв ООН або загрози Спеціальній моніторинговій місії ОБСЄ.
5. Активна пропаганда й маніпуляції серед молоді, що проживає в окупованих територіях.
6. Використання Інтернету для пропаганди, вербування та фінансування.

Ці методи викликають осуд і визнані як терористичні заходи з боку різних країн і міжнародних організацій.

Ось низка чинників, які дозволяють стверджувати про можливе посилення терористичної загрози на території України:

Стратегічне географічне розміщення - Україна розташована на перехресті важливих маршрутів торгівлі і транспорту, що завжди приваблює терористичні групи для своїх цілей і мотивів.

Складна політична ситуація – певна нестабільність владних структур, політичні конфлікти та внутрішні розбіжності можуть створити сприятливе середовище для діяльності терористичних організацій.

Активізація сепаратистських рухів – активні дії сепаратистських груп як показав досвід призвели до загострення ситуації в країні та збільшення загрози тероризму як явища.

Збільшення кількості осіб у бідності - постійна соціальна напруженість в країні та відсутність перспектив можуть сприяти активному вербуванню серед ненадійних соціальних елементів нових членів для терористичних організацій.

Розширення нелегального ринку зброї – не контрольоване поширення зброї внаслідок активної війни може забезпечити потенційні і існуючі терористичні групи шляхом торгівлі зброєю небезпечними засобами для здійснення своїх акцій.

Ці чинники обов'язково мають враховуватись у діяльності владних та правоохоронних органів для ефективного протидії терористичним загрозам і забезпечення безпеки країни.

Україна на даний момент не вважається країною, яка зазнає найвищого рівня загрози від міжнародного тероризму. Однак через ідеологію та цілі джихадистських груп така ситуація може змінитися, адже всередині країни існують етнічні групи які потенційно можуть співчувати поглядам терористів. За умови збільшення співпраці в боротьбі з тероризмом і активізації участі України в міжнародних антитерористичних заходах, лідери деяких джихадистських організацій можуть розглядати нашу країну як потенційну ціль для атак. Це становить загрозу для громадян України, які перебувають за кордоном, особливо у країнах з підвищеним рівнем терористичної загрози, яскравим прикладом такої загрози є напад в жовтні 2023 року «ХАМАСу» на Ізраїль коли країни світу, в тому числі і Україна почали евакуйовувати своїх громадян задля їх безпеки. Міністерство закордонних справ України наголошує на цих ризиках і забезпечує заходи для мінімізації цієї загрози, зокрема щодо захисту дипломатичних установ від можливих терористичних нападів.

Можливість терористичних організацій використовувати Україну як територію для переходу, відпочинку та нелегальних дій, таких як транспортування зброї, наркотиків і людей, становить серйозну загрозу національній безпеці. В певний період часу збройний конфлікт на Донбасі, відсутність контролю за ділянкою кордону в зоні бойових дій та погіршення кримінальної ситуації в тому регіоні створювали сприятливе середовище для

таких дій міжнародними терористами, чим вони власне і користувались для своїх потреб.

На сьогоднішній день ситуація викликана повномасштабним вторгненням держави – агресора, ще більше сприяє підготовці терористів різних рангів, оскільки наш ворог використовує іноземних найманців з різних країн, в тому числі і з країн де досить широко практикуються терористичні діяння. Не меншу славу отримала сумнозвісна Група Вагнера, яка не нехтувала використанням різних методів ведення війни і порушення встановлених норм і звичаїв війни. Свою сумнозвісну славу вони отримали ще в ході своїх дій в Сирії та африканських країнах, де поводили себе як відверті терористи. Через це в окремих цивілізованих країнах вони визнанні терористами.

За даними щорічного «Глобального рейтингу тероризму» протягом останніх десяти років наша держава стабільно займає місце в двадцятці країн з високим ризиком терористичних загроз. Це питання не може не турбувати нашу владу для прийняття більш рішучих і радикальніших дій по відношенню до проявів тероризму на нашій території. Хоча в умовах нинішньої агресії доцільніше було би застосовувати термін «військовий злочин», аніж термін «терористичний акт», оскільки смерті мирних громадян відбуваються в умовах повномасштабної агресії проти України.

Держава агресор щоденно завдає ударів по мирних об'єктах і будинках, тим самим порушуючи Міжнародне гуманітарне право і по суті своїй є терористами, але юридично їх такими називати не можна.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. The Global Terrorism Index 2016 [Електронний ресурс] / The Institute for Economics and Peace and University of Maryland. – URL: <http://economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2016/09/Global-Terrorism-Index-2016.pdf>

ПЕРМЯКОВ Дмитро Сергійович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛУ «СУВЕРМОЗОК»

У сучасному світі, де технології розвиваються стрімкими темпами, штучний інтелект (далі – ШІ) стає дедалі важливішою частиною повсякденного життя. Він стає в пригоді й там, де йдеться про автоматизацію рутинних завдань, і там, де йдеться про використання складних аналітичних систем. ШІ змінює підходи до роботи, навчання та спілкування. Водночас нині спостерігаємо різні міркування щодо ШІ: від ідеалізації до закликів не перебільшувати його значення.

На нашу думку, сьогодні бракує фахової комунікації з масовою аудиторією щодо можливостей ШІ, практичних порад щодо його використання, загроз, які криються в непередбаченому використанні можливостей ШІ. Наприклад, ШІ може стати хорошим помічником під час вивчення іноземної мови. Допоможе згенерувати необхідне зображення. Але коли згенеровані ШІ зображення українських військовослужбовців поширюються соціальними мережами з метою зібрати кошти на потреби військових, викликати співчуття, спонукати долучитись до захисту країни – це погана тенденція. Адже в країні, де триває війна, справжні герої – реальні військові, з реальними обличчями, історіями, долями.

Щодо використання ШІ, на нашу думку, варто активно спілкуватися з потенційними користувачами. Створювати цікавий контент, який допомагатиме розібратися з можливостями ШІ, пропагувати обдумане використання можливостей ШІ з урахуванням критичного мислення та інфомедійної грамотності. Одним із найбільш зручних форматів для реалізації згаданого вважаємо телеграм-канали. Телеграм, незважаючи на його засміченість

анонімними каналами, попри низку дискусій щодо того, де варто чи ні використовувати його можливості, залишається платформою з високим рівнем проникнення та зручністю використання. І доки нема обмежень щодо використання означеної соціальної мережі в Україні, вважаємо, варто використовувати його можливості з метою поширення якісної інформації про можливості ШІ.

З метою популяризації можливостей ШІ було створено телеграм-канал «CyberMozok» [3]. Його мета – поширювати свіжу інформацію про ШІ, допомагати користувачам розібратися з особливостями використання ШІ. Телеграм-канал містить рерайт інформації з провідних українських та іноземних ресурсів на тему ШІ, а також авторські пости з рекомендаціями щодо правильного використання нейромереж, інструкції для цього, графічні приклади робіт різних нейромереж, жартівливий контент з теми для легшого сприйняття.

Під час створення повідомлень, що містять рекомендації та інструкції щодо правильного використання нейромереж, враховуються поради досвідчених користувачів та особистий досвід засновника телеграм-каналу Дмитра Пермякова.

Важливим аспектом є поширення інформації про телеграм-канал з метою пошуку та охоплення цільової аудиторії. З цією метою ми використали можливості соціальної мережі «Лінкедін», адже вона охоплює аудиторію, що зацікавлена темою інформаційних технологій, а також телеграм-канал «Я неймережа, я так бачу», що налічує 8863 підписників (станом на день звернення).

Зазначимо, що на початковому етапі ми насамперед намагаємось відшукати максимально зацікавлених темою користувачів. Тому важливим є не кількісний, а якісний складник. В мережі «Лінкедін» було створено два пости [1, 2], які набрали 400 переглядів. Як результат – одна вподобайка і жодного підписника. Жодним фінансових витрат не було. Такий результат свідчить про те, що процес пошуку й залучення цільової аудиторії – дуже важливий, але

непростий. Така робота має бути систематичною і з використанням можливостей усіх ресурсів, що можуть стати в пригоді.

Поширення інформації в телеграм-каналі «Я нейромережа, я так бачу» [4], коштувало 300 грн. Пост перебував у «топі» протягом двох годин і поза ним на каналі протягом 48 годин. Завдяки цьому вдалось залучити 10 нових підписників (30 грн за одного підписника). Як свідчить практика, вартість залучення одного підписника в телеграм-каналах подібного сегменту може коштувати від 13 до 35 грн. Це залежить від часу, коли викладено рекламу, тематики каналу і самого вмісту рекламного посту (його текстового та візуального наповнення).

Отже, можливості й сфера використання ШІ в Україні – тема, що актуальна, але недостатньо розроблена, хоча використання нейромереж набирає обертів в Україні. Відсутність ефективної комунікації щодо можливостей ШІ зумовлює виникнення хибної думки про те, що ШІ – це передусім про розважальний контент. Важливо пропагувати грамотне використання ШІ, доносити до масової аудиторії максимально простими і зрозумілими слова відомості про його можливості. Невміння використовувати можливості ШІ чи неправильне використання призводить до помилок різної ваги. Телеграм-канал «CyberMozok» має на меті популяризувати можливості ШІ, допомагати використовувати їх обдуманно і грамотно.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Допис Дмитра Пермякова з метою поширення інформації про телеграм-канал «CyberMozok» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:https://www.linkedin.com/posts/permiakov-dmytro_aveavs-avyaulavbautauuaurauuaujavsavt-avsautautuuauiaugavcavsavt-activity-7175216386749722625-j9P7?utm_source=share&utm_medium=member_desktop (Дата звернення 9.04.2024).
2. Допис Дмитра Пермякова з метою поширення інформації про телеграм-канал «CyberMozok» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:https://www.linkedin.com/posts/permiakov-dmytro_cybermozok-ua-activity-

[7175202994685108224-14s1?utm_source=share&utm_medium=member_desktop](https://t.me/cyberMozok_ua/11)

(Дата

звернення 9.04.2024).

3. Сторінка телеграм-каналу «CyberMozok» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: https://t.me/cyberMozok_ua/11 (Дата звернення 9.04.2024).

4. Сторінка телеграм-каналу «Я нейромережа, я так бачу» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://t.me/nejromerezha/2950>

ПОЛТАВЕЦЬ Юрій Андрійович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ ФРАНЦІЇ В ГАЛУЗІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ

Військові формування Франції мають багатий досвід у галузі забезпечення державної безпеки. Французькі Збройні Сили активно беруть участь у міжнародних миротворчих операціях, боротьбі з тероризмом, захисті національних інтересів та територіальної цілісності. Вони також забезпечують безпеку на морі, в повітрі та на суші, беручи участь у спільних навчаннях з іншими країнами та використовуючи сучасні технології для забезпечення ефективності своєї діяльності.

Збройні Сили Франції здійснюють боротьбу з тероризмом як на внутрішньому, так і на міжнародному рівнях. Вони співпрацюють з іншими країнами та міжнародними організаціями, такими як НАТО та ООН, для обміну інформацією, спільних операцій та розвідки. Французькі військові здійснюють розвідку, проводять спеціальні операції та участь у міжнародних коаліціях для протидії терористичним групам. Вони також забезпечують безпеку національних кордонів та важливих об'єктів, що можуть бути під загрозою терористичних атак. Забезпечення безпеки важливих державних об'єктів включає в себе захист громадських будівель, інфраструктури, енергетичних об'єктів, транспортних вузлів та інших стратегічно важливих об'єктів. Військові використовують сучасні технології та методи безпеки, проводять патрулювання, контроль доступу та реагують на будь-які потенційні загрози. Вони також співпрацюють з іншими правоохоронними органами та службами безпеки для координації заходів забезпечення безпеки.

Французькі військові сили проводять спеціальні операції в рамках стратегії оборони та безпеки. Спеціальні операції можуть включати такі місії, як боротьба

з тероризмом, порятунок заручників, розвідка та нетрадиційна війна. Французьке командування спеціальних операцій (COS) – це єдина командна структура, яка координує та контролює спеціальні операції, що проводяться різними родами французьких військ. Ця командна структура організована у кількох спеціалізованих підрозділів, включаючи сили спеціального призначення, підрозділи боротьби з тероризмом і групи підтримки розвідки. Структура COS включає штаб-квартиру, допоміжний персонал та оперативні підрозділи, яким доручено виконувати місії. Підрозділи COS часто тісно співпрацюють з іншими військовими та розвідувальними службами для досягнення своїх цілей [1].

Збройні сили Франції є одним із найбільших та найпотужніших військових угруповань у світі, які володіють значними ресурсами та здатностями для виконання різноманітних завдань у галузі безпеки.

По-перше, армія відповідає за захист суверенітету Франції та територіальної цілісності країни. Вона забезпечує оборону кордонів, захищає національний територіальний простір від можливих загроз ззовні, включаючи можливі ворожі атаки, терористичні напади та інші форми агресії.

По-друге, армія виконує завдання з миротворчої та стабілізаційної діяльності на міжнародному рівні. Франція активно бере участь у міжнародних миротворчих місіях під егідою ООН, ЄС, НАТО та інших міжнародних організацій. Французькі війська допомагають зберігати мир та стабільність у регіонах конфліктів, забезпечуючи безпеку мирного населення, сприяючи розвитку інфраструктури та відновленню економіки.

По-третє, армія займається боротьбою з тероризмом та організованою злочинністю. Франція, як і багато інших країн, стикається з загрозою терористичних нападів та інших форм насильства. Військові підрозділи забезпечують безпеку громадян у містах, на транспорті та інших об'єктах, проводячи різноманітні операції проти терористичних організацій та злочинних угруповань [2].

Однією з форм міжнародного співробітництва є взаємна підтримка та спільні дії країн у вирішенні ситуацій кризового характеру. Країни об'єднують

зусилля для врегулювання конфліктів та миротворчої діяльності в регіонах, де загрози безпеці є особливо актуальними.

Також важливим аспектом є спільна розробка та реалізація міжнародних договорів та угод у сфері безпеки та оборони. Ці документи встановлюють правила співпраці між країнами, визначають обов'язки сторін, регулюють взаємодію в сфері безпеки.

Роль міжнародних організацій, таких як ООН, НАТО, ЄС та інші, у координації та сприянні міжнародному співробітництву у сфері безпеки. Вони забезпечують форуми для діалогу, спільних угод та розвитку стратегій для забезпечення світового миру та стабільності.

Важливою частиною міжнародного співробітництва є обмін інформацією та розвідувальною діяльністю. Країни спільно вивчають та аналізують ризики та загрози, обмінюються розвідувальною інформацією для запобігання можливим загрозам безпеці.

Аналіз стану та перспектив розвитку збройних сил, освітніх систем більшості провідних держав, зокрема, Франції показує, що вони залишаються важливим знаряддям національної і блокової зовнішньої політики, підготовки військових професіоналів, здатних з високим ступенем ефективності виконувати поставлені перед ними завдання [3].

Ефективність функціонування військової формувань Франції пов'язана з тим, що самим активним чином для цього використовуються політичні, дипломатичні, економічні, фінансові засоби, характерним підтвердженням чого є власні бюджети військових навчальних закладів різних рівнів. Політичні та дипломатичні зусилля виправдуються не тільки високою якістю підготовки офіцерського корпусу, а й постійним розширенням підготовки військових кадрів для іноземних держав, що, як добре відомо, працює, насамперед, на авторитет держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Французький іноземний легіон. URL: <https://www.legion-etrangere.com/>
2. Офіційний сайт Збройних сил Франції. URL: <http://www.defense.gouv.fr>

3. Приходько Ю.І. Підготовка військових фахівців у провідних країнах світу: основоположні засади та тенденції. Науковий журнал “Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології”. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка. 2017. № 3 (67). С. 285–299.

ПУШКАРЬОВ Артем Сергійович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

ЗАСТОСУВАННЯ СПОСОБІВ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕЛАКСАЦІЇ ДЛЯ НАДАННЯ ПЕРШОЧЕРГОВОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ

Повномасштабна агресія росії проти нашої держави гостро поставило питання щодо оптимізації психологічної підготовки військовослужбовців та здійснення їх психологічного відновлення після отримання психологічних травм під час ведення бойових дій.

Ситуація війни принесла значний стрес та травмування громадянам, що обумовило необхідність набуття навичок самодопомоги після отримання психологічних травм та надання самодопомоги. Це включає вміння знаходити внутрішні ресурси для підтримки емоційного та психологічного стану, зосереджуватися на позитивних аспектах, шукати способи впоратися зі стресом, встановлювати контроль над власними діями та емоціями. Також важливо звертатися до психологічних практик самодопомоги, таких як медитація, дихальні вправи, техніки релаксації та позитивне мислення, щоб зміцнити психічну стійкість та відновити емоційну стабільність під час війни.

Умови бойових дій характеризуються високою інтенсивністю, напруженістю, швидкоплинністю. За цих умов психіка військовослужбовців функціонує на межі допустимих навантажень. Виснаження призводить до зниження ефективності функціонування діяльності в екстремальних умовах, психічних травм і психічних розладів короткочасного чи довготривалого характеру [1, с.5]

Збройна агресія проти України створює надзвичайно напружене середовище в нашому суспільстві, де стрес та тривога стають невід'ємною частиною життя не лише для військових, які перебувають в зоні бойових дій, а й

значної кількості цивільних осіб, які постійно стикаються російськими терористичними способами ведення війни. Застосування способів психологічної релаксації в таких умовах може допомогти зменшити напругу, зберегти психічне здоров'я та підтримати здатність до самостійного функціонування.

У таких умовах стають актуальними методи психологічної саморегуляції та надання самопомоги кожною людиною в умовах впливу стрес-факторів, викликаних війною та фізичним і психологічним перевантаженням, з яким стикається більша частина наших людей.

Війна в Україні актуалізувала проблему посттравматичного стресового розладу (ПТСР). Результати міжнародних досліджень у країнах, де відбувалася війна, показують, що поширеність ПТСР серед осіб, які перебували в зоні бойових дій (як військових, так і мирних жителів), зростає вдвічі і сягає 15 - 20%. При цьому, як свідчать дослідження, більшість осіб, які пережили психотравмуючу подію, не матиме жодних проблем із психічним здоров'ям і тому, значна кількість людей із ПТСР одужає спонтанно, без надання спеціалізованої допомоги ([2, с.4]).

Важливо також усвідомлювати і те, що у значної частини осіб, які пережили психотравмуючу подію, проблеми у сфері психічного здоров'я виникатимуть не одразу, а можуть з'явитися за якийсь час. Варто пам'ятати, що ці проблеми можуть проявитися не лише як ПТСР, а й у формі інших розладів, зокрема: зловживання психоактивними речовинами, депресії, тривожні розлади, порушення контролю, спалахах агресії та ін. [2, с.4]

Що саме означає *психологічна саморегуляція* чи *допсихологічна допомога*? Ми, люди - істоти, які живуть одночасно на таких рівнях: *тіло, емоції, розум, дії*. Важливо пам'ятати, що ми можемо працювати з рівнем розуміння та емоцій тільки тоді, коли тіло *стабілізоване*. Тому в той момент, коли страшно, слова не працюють. Натомість треба одразу вплинути на тіло. А тіло впливатиме на психічні процеси. [3]

Ось деякі конкретні способи психологічної релаксації, які можна застосовувати в умовах воєнного стану:

1. *Дихальні вправи.* Уміння зосереджуватися на диханні та виконувати дихальні вправи може допомогти заспокоїти нервову систему та знизити рівень стресу. Прості вправи дихання можуть бути виконані в будь-який час та в будь-яких умовах.
2. *Медитація та уява.* Вправи медитації та візуалізації можуть допомогти знайти внутрішню спокійну точку навіть у складних ситуаціях. Медитація може бути корисною для зосередження та відведення уваги від стресових подій.
3. *Фізичні вправи.* Фізичні вправи, такі як йога, гімнастика Тай-Чі (комплексом вправ і рухів, які поєднуються з правильним диханням) або просто звичайна розтяжка, можуть допомогти зняти фізичну напругу та покращити настрій. Вони також можуть допомогти підтримувати фізичне здоров'я в умовах обмежених ресурсів.
4. *Самомасаж та автогенна тренування.* Прості техніки самомасажу рук, обличчя та шиї можуть допомогти зняти м'язову напругу та сприяти розслабленню. Автогенна тренування (аутотренінг) - це практика використання автосугестії для виклику стану розслаблення та спокою.
5. *Спілкування та підтримка.* Розмова зі своїми близькими, друзями або професіоналами може бути корисною для вираження почуттів та отримання підтримки в умовах стресу.
6. *Використання технік управління стресом.* Навчання технік управління стресом, таких як позитивне переоцінювання ситуацій, активне вирішення проблем та встановлення границь, може допомогти зменшити вплив стресу на психічне здоров'я.

Важливо розуміти, що різні люди можуть відчувати ефективність цих методів по-різному. Тому важливо експериментувати та знаходити ті підходи, які найбільше підходять для конкретної особи.

Отже, слід згадати висловлення Світлани Ройз: «Як би ми не були “готові” до того, що зараз відбувається, неможливо нормально сприймати те, що у 2022 році ми чуємо слово “війна”. Усі реакції, які виникали у вас сьогодні вранці чи

виникають зараз, — абсолютно природні й не варто відчувати за це провину».

[4]

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кокун О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С. Основи психологічної допомоги військовослужбовцям в умовах бойових дій: Методичний посібник. – К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2015. – 170 с.

2. Кокун О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Остапчук В.В. Психологічна робота з військовослужбовцями - учасниками АТО на етапі відновлення: Методичний посібник. – К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2017. – 282 с.

3. Лазаренко В. Психологічне здоров'я учасників освітнього процесу під час війни. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/Psy_slujba/Psyhol_zdorovya_uchasnykiv_osvit_procesu.pptx (дата звернення 04.04.2024).

4. Марковська М. Долаємо паніку. 46 вправ і порад, як стабілізуватися під час війни. URL: <https://nus.org.ua/articles/dolayemo-paniku-46-vprav-i-porad-yak-stabilizuvatysya-pid-chas-vijny/> (дата звернення 04.04.2024).

5. Практикум з формування стресостійкості військовослужбовців до раптових змін бойової обстановки : Методичний посібник / [О.М. Кокун, Н.С. Лозінська, І.О. Пішко]; За ред. В.М. Мороза. К. : НДЦ ГП ЗС України, 2020. 70 с.

ПУШКАРЬОВ Артем Сергійович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

ПОНЯТТЯ ТЕРОРИЗМУ ЯК ГЛОБАЛЬНОЇ ЗАГРОЗИ

Аналіз явища тероризм підкреслює, що це є складне і багатогранне явище, що залежить від різноманітних факторів, включаючи політику, ідеологію та соціальні процеси. Питання тероризму залишається однією з найважливіших тем для обговорення та дослідження на міжнародному рівні та вимагає посилення співпраці між країнами для ефективною протидії цій загрозі.

Можемо сказати, що тероризм – це систематичне використання терору, особливо як засіб примусу. Однак у міжнародному співтоваристві тероризм не має загально визнаного, юридично обов'язкового, кримінально правового визначення. Як про явище про тероризм уперше заговорили у 1970-х рр. з початком війни у В'єтнамі та з утворенням нових ліворадикальних груп, які переслідували політичні цілі та намагалися залякати широку групу людей [1]. Загальноприйняті визначення тероризму стосуються лише тих насильницьких актів, які покликані викликати страх (терор), здійснюються для досягнення релігійних, політичних чи ідеологічних цілей, а також навмисно націлюються на цивільних осіб.

Тероризм це явище, що підриває стабільність світового порядку, стає предметом глибокого обговорення серед міжнародної спільноти. Протягом останніх 30 років було проведено чисельні аналізи та дослідження з метою вивчення небезпеки такого явища як тероризм та пошуків методів боротьби з тероризмом. Учасники цих зустрічей включали лідерів країн, представників розвідувальних служб, правоохоронних органів, громадських організацій та журналістів. Однак, не дивлячись на всі зусилля, ще не було прийнято єдиного визначення терміну "тероризм". Організація Об'єднаних Націй, зокрема,

з 1972 року активно працює над цим питанням через свій Комітет з міжнародного тероризму, але консенсусу не досягнуто.

Ситуація ускладнюється різноманітністю тлумачень та відношенням до термінів "тероризм" та "терор". Деякі люди використовують ці терміни як синоніми, інші ж розглядають їх як протилежності. Також існують погляди на те, що тероризм є більш організованим та систематичним, тоді як терор може мати більш локальний та випадковий характер.

Деякі дослідники акцентують на правових аспектах визначення тероризму. Наприклад, в Німеччині тероризм розглядається як порушення закону, що дозволяє застосовувати відповідні правові заходи проти терористів.

На противагу нормативному підходу і правовому акценту, деякі дослідники вважають за потрібне аналізувати тероризм як соціальний феномен, враховуючи різноманітні фактори та умови, які сприяють його появі і розвитку.

Тероризм не зупиняється на кордонах окремих держав і може впливати на багато країн. Терористичні організації діють транснаціонально, використовуючи мережеві структури та злиття ідеологій, що робить їх складними для боротьби. З появою нових технологій, терористи отримали доступ широкого спектра інструментів, таких як кібератаки, дрони та інші, що збільшує їх здатність вчиняти акти терору та шкоду національним та міжнародним інтересам. Сприяння розповсюдженню екстремізму через соціальні мережі та інтернет збільшує кількість індивідів, які можуть приєднатися до терористичних груп або вчиняти самодіяльні акти терору. Терористичні атаки призводять до значних людських та матеріальних втрат, порушуючи стабільність соціуму, що має великий вплив на національну та міжнародну безпеку. Спільна боротьба з тероризмом вимагає зусиль багатьох країн та міжнародних організацій. Наявність транснаціональних терористичних мереж підкреслює важливість співпраці для обміну інформацією та спільного протидії загрозам. Терористичні події можуть викликати економічну кризу, призводячи до збитків у різних галузях, включаючи туризм, торгівлю та інші напрями життєдіяльності суспільства.

Зовнішньодержавний тероризм також є серйозним викликом. Це проявляється у насильстві однієї держави проти іншої з метою змінити її внутрішню та зовнішню політику, межі, соціально-політичний устрій та політичний режим. Наприклад, військова агресія росії проти України є одним з таких прикладів.

Тероризм залишається однією з найважливіших тем для обговорення та дослідження на міжнародному рівні. Він вимагає посилення співпраці між країнами для ефективної протидії цій глобальній загрозі. У цьому контексті Кримінальний кодекс України відіграє важливу роль, хоча він не має чіткого визначення поняття "тероризм". Замість цього, в статті 258 Кримінального кодексу України розглядається поняття "терористичний акт".

Терористичний акт - злочинне діяння у формі застосування зброї, вчинення вибуху, підпалу чи інших дій, відповідальність за які передбачена статтею 258 Кримінального кодексу України. У разі, коли терористична діяльність супроводжується вчиненням злочинів, передбачених статтями 112, 147, 258-260, 443, 444, а також іншими статтями Кримінального кодексу України, відповідальність за їх вчинення настає відповідно до Кримінального кодексу України.[2]

Терористичний акт вважається злочином, і відповідальність за його вчинення регулюється статтею 258 Кримінального кодексу України. Крім того, якщо терористична діяльність включає інші злочини, то особа може бути притягнута до відповідальності відповідно до інших статей Кримінального кодексу України. Основні характеристики терористичного акту, які визначаються в статті, відповідають міжнародному розумінню тероризму.

Додатково, важливо зазначити поняття державного тероризму. Деякі дослідники, керуючись ідеологічними мотивами, ігнорують цей аспект. Державний тероризм охарактеризований як дії на рівні держави, спрямовані на підриг суверенітету та незалежності інших країн, а також на перешкоджання правам народів на самовизначення. Розглядаючи тероризм, слід пам'ятати, що він характеризується не великомасштабними військовими діями, але скоріше

індивідуальними акціями. Ці акції не завжди спрямовані на збройні сили або правоохоронні органи противника, але головна мета - це тиск на мирне населення та політичну владу.

У суспільстві відбуваються зміни цінностей, викликані модернізацією життя. Процеси глобалізації у різних сферах, міграційні потоки різного характеру та рівня закінчуються напругою структурних частин суспільства. Все це призводить до збільшення числа конфліктів і зростання напруженості і є однією з основних проблем сучасності, для подолання якої необхідний повний комплекс заходів, спрямований на забезпечення стабільності суспільства.

Г.В. Завіруха зазначає, що «Світова цивілізація складається з різних культурних, релігійних і політичних потоків, вона складається з різних культур і цивілізацій, що зближуються, але в той же час зберігають власну самобутність. Особливого значення в сучасному світі, коли діють процеси глобалізації, що охопили все світове співтовариство, набуває діалог цивілізацій, який сьогодні перебуває у кризовому стані.»[3] Вказує на необхідність розробки чіткого визначення тероризму, яке відображало б його сутність і закономірності.

Тероризм в сучасному світі є результатом ряду соціальних та політичних змін, таких як зміни у цінностях, глобалізація та міграційні процеси. Ці фактори сприяють соціальним конфліктам та напруженостям у суспільстві.

Підсумовуючи, можемо констатувати, що тероризм не є традиційним злочином, а, насамперед, соціальним і політичним явищем, що проявляє себе в конкретних злочинних акціях, таких як захоплення заручників, напади на урядові установи, викрадення літаків тощо, за які в національному законодавстві та в міжнародному праві настає кримінальна відповідальність. Вочевидь, тероризм є однією із найбільших глобальних проблем людства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дір І.Ю. Тероризм як загроза для країн Європейського Союзу. Стратегічні напрями зовнішньої політики Європейського Союзу: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 23 квітня 2021 року) /

за ред. Доценко О.М., Новікової Л.В., Червяцовой А.О. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021.

2. Закон України «Про боротьбу з тероризмом» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text> (дата звернення: 08.04.2024)

3. Завіруха Г. В. Релігійний екстремізм і феномен тероризму в сучасному світі. URL: <https://ea.donntu.edu.ua/bitstream/123456789/1548/28/zaviruxa.htm> (дата звернення: 08.04.2024)

4. Дір І.Ю. Тероризм як глобальна проблема світу. URL: <http://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/26/10.pdf> (дата звернення: 08.04.2024)

РАЗІН Денис Костянтинович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

ВИКОРИСТАННЯ РОБОТИЗОВАНИХ ПЛАТФОРМ ТЕХНІК В СУЧАСНІЙ ВІЙНІ УКРАЇНИ

У сучасному світі, де технології набувають все більшого значення в усіх сферах життя, військові операції теж стають все більш технологізованими та автоматизованими. Для України, країни, яка перебуває в стані війни, залучення роботизованих платформ техніки стало стратегічним проривом у забезпеченні безпеки й ефективності у веденні бойових дій.

Повномасштабна війна в Україні, що розпочалася 24 лютого 2022 року, стала свідком безпрецедентного використання роботизованих платформ техніки. З обох боків конфлікту застосовуються різноманітні безпілотники, дистанційно керовані бойові машини та інші автономні системи.

Однією з ключових переваг використання роботизованих систем є зменшення ризику для життя військових. Українські роботи дозволяють відправляти їх на місії, які раніше були надзвичайно небезпечними для живих сил. Це може включати розвідувальні операції на ворожій території, розмінування та вибухоустановчі роботи. Такий підхід дозволяє зберегти людські життя та одночасно забезпечує необхідність виконання ризикованих завдань [1].

Відправлення роботів на такі місії не лише забезпечує безпеку військових, а й робить їх виконання більш ефективним. Роботизовані системи здатні працювати в умовах, які можуть бути небезпечними для людей, такими як райони з високим рівнем радіації або під час інтенсивних бойових дій. Вони також можуть працювати в умовах, де доступ для людей складний або небезпечний.

Такий підхід не лише зберігає людські життя, а й забезпечує виконання ризикованих завдань, які є важливими для досягнення стратегічних цілей. Роботизовані системи можуть працювати ускладненими місцевостями та в умовах, які можуть бути небезпечними для людей, що робить їх незамінними в арсеналі сучасної армії [2].

Додатково, роботизовані платформи відзначаються великою швидкістю реакції та точністю у виконанні завдань. Їхні алгоритми та програмне забезпечення дозволяють їм оперативно адаптуватися до змінних умов бойових дій, швидко реагувати на загрози та виконувати завдання з високою точністю, що робить їх надзвичайно цінними на сучасному полі бою.

Ця властивість роботизованих систем надає перевагу у сучасному полі бою, де швидкість реакції та точність можуть вирішувати судьбу операції. Будучи обладнаними передовими сенсорами та системами навігації, роботи здатні виявляти потенційні загрози та ефективно реагувати на них, мінімізуючи ризик для військових [3].

Завдяки своїм високотехнологічним можливостям роботизовані платформи стають надзвичайно цінними активами на полі бою, допомагаючи забезпечити успішний виконання завдань та зберегти життя військовослужбовців. Вони можуть бути використані як для ведення активних операцій, так і для розвідувальних місій, забезпечуючи високий рівень ефективності та безпеки військових дій.

Зокрема, українські роботизовані системи знайшли широке застосування у зоні конфлікту на сході країни. Вони використовуються для розвідувальних місій, доставки бойового обладнання та медичних запасів на передову, а також для здійснення артилерійської підтримки та наведення вогню. Це дозволяє українським військам зберігати стратегічну перевагу в зоні конфлікту та зменшувати втрати серед власних військових [4].

Проте, разом з усіма перевагами, використання роботизованих платформ також ставить перед собою ряд викликів. Один з основних викликів - це захист від електронних атак та вірусних програм. Оскільки багато роботизованих систем контролюються через мережі зв'язку, вони стають вразливими перед можливими кібератаками з боку супротивників.

Крім того, існує питання етики використання роботизованих систем у військових діях. Зокрема, якщо робот здатний приймати рішення про вогневу відповідь без прямого контролю людини, виникає ризик виникнення ситуацій, коли машина може неправомірно використовувати силу. Тому важливо розробляти та дотримуватися міжнародних стандартів щодо використання автономних систем у військових операціях [5].

У цілому, використання роботизованих платформ техніки стало важливим стратегічним проривом для України у веденні сучасної війни. Вони дозволяють забезпечити безпеку військових, підвищити ефективність бойових операцій та зберегти стратегічну перевагу на полі бою. Однак, разом з перевагами, використання роботизованих систем також потребує ретельного вивчення етичних та кібернетичних аспектів для забезпечення безпеки та відповідності міжнародним стандартам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кириченко І. Наземні роботизовані комплекси: основи та майбутнє. Молодий вчений. 2021. № 12 (100). С. 16–20. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-12-100-4> (дата звернення: 14.04.2024).
2. Коденець Є. О., Демішонкова С. А. Роботизовані системи як об'єкти керування : thesis. 2020. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/16597> (дата звернення: 14.04.2024).
3. Drons – objects of dispute and combinations / О. Ҁ. Iokhov та ін. The collection of scientific works of the national academy of the national guard of ukraine. 2018. Т. 2, № 32. С. 40–45. URL: <https://doi.org/10.33405/2409-7470/2018/2/32/155171> (дата звернення: 15.04.2024).
4. Litvin O., Pankov S. Роботизовані маніпулятори особливого призначення. Technical sciences and technologies. 2020. № 1(19). С. 81–88. URL: [https://doi.org/10.25140/2411-5363-2020-1\(19\)-81-88](https://doi.org/10.25140/2411-5363-2020-1(19)-81-88) (дата звернення: 14.04.2024).

5. Ҁаровуї О. Системи управління безпілотними літальними апаратами для здійснення моніторингу наземних об'єктів. Системи управління, навігації та зв'язку. Збірник наукових праць. 2018. Т. 3, № 49. С. 33–38. URL: <https://doi.org/10.26906/sunz.2018.3.033> (дата звернення: 14.04.2024).

САВЧУК Олександр Олександрович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ БЕЗПЛОТНИХ АВІАЦІЙНИХ КОМПЛЕКСІВ У НАСТУПАЛЬНИХ ОПЕРАЦІЯХ

Поява безпілотних літальних апаратів (далі БпЛА), відіграла надзвичайно важливу роль у подальшому розвитку ведення військових операцій, адже вони мають безліч переваг: швидкість, ефективність, вони не настільки затратні у виготовленні, порівняно з тими ж самими ракетами, і знову ж таки порівняно з останніми, вони мають більший діапазон руху та летять нижче в усіх напрямках і можуть без особливих зусиль змінювати навігацію. Однак, найголовнішою перевагою є те, що в них немає пілота і вони керуються здалеку, що забезпечує повну безпеку людини, так як в звичайних літальних апаратах, пілот завжди має ризик загибелі або захоплення ворогом.

БпЛА мають широкий спектр застосування. У першу чергу, вони є ефективним засобом розвідки, адже здатні проникнути в середину ворожого війська і збирати інформацію непомітно, існують види дронів, які містять в собі ударні елементи (ударні дрони), а також дрони-камікадзе, що, на жаль, не раз застосовувались по Україні, приносячи нищівні наслідки, адже саме в таких моделях, закладена ціль атакувати противника вогнем.

Зрозуміло, що безпілотники мають і ряд недоліків, однак, з тим, як все ж таки, ефективно вони діють, їх продовжують застосовувати все більше. Російські війська, раз за разом, за допомогою їх використання виявляла слабкі місця та просто виснажувала українські ППО з метою подальшого застосування ракет.

Що ж стосується саме застосування безпілотних авіаційних комплексів на полі бою, то вони значно спрощують та забезпечують розвідницьку функцію для українських військових, адже саме такі комплекси зберігають життя.

На сьогоднішній день український «Ланцет» літають на відстані 20 км та знищують ворожу техніку, проте внаслідок того, що росіяни почали віддаляти її розміщення, зростає потреба у дронах більшої дальності [7].

Події в Україні свідчать про постійну необхідність перегляду та адаптації рівнів захисту повітряного простору військово-повітряних сил. Закупівля достатньої кількості малих безпілотників для цього дозволила б захистити розширений передовий повітряний простір, який би більше не обмежувався радіусом дії від місця базування. Наприклад, безпілотник *Skylark Lex NG*, що виробляється компанією *Elbit Systems Ltd* і експлуатується французьким повітряно-парашутним командос №30 (СРА30), має радіус дії від 20 до 40 км і 3 години витривалості. Простота запуску і використання роблять його ідеальним апаратом для захисту військових об'єктів на своїй території і за кордоном завдяки його здатності виявляти ворожу атаку досить рано, щоб дати додатковий час на підготовку оборони [2].

Однак, варто зауважити, що на даний момент, на полі бою існує переваження безпілотників з обох сторін, що спричиняє сповільнення та навіть, можна сказати, унеможливлення подальших наступальних операцій (що для України є певним плюсом, звісно проблемою залишається відбивання своїх територій, однак, у той же час, ворожі війська також у ступорі, їм важко наступати).

«Застосування БпЛА зумовило неможливість проведення наступальних операцій як Україною, так і росією. Інтенсивне застосування безпілотників з обох боків зумовило неможливість проведення як російських, так і українських наступальних операцій. Ще один фактор - щільність мінних полів, якої не було з часів Другої світової війни» - Начальник ГУР України Буданов [1].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Башинський П. Застосування безпілотників зумовило неможливість наступальних операцій - Буданов. *Unn*. 2024. Електронне джерело URL: <https://unn.ua/amp/zastosuvannia-bezpilotnykiv-zumovylo-nemozhlyvist-nastupalnykh-operatsii-budanov> (дата звернення: 06.04.2024).

2. Vallée P. The role of unmanned aerial vehicles in current and future conflicts. *Defnat*. Електронне джерело URL: <https://www.defnat.com/e-RDN/vue-article-cahier.php?carticle=585&cidcahier=1317> (дата звернення: 06.04.2024).

3. Eco swiss v benetton international judgement of the court 1 June 1999. *eur-lex.europa.eu*. Електронне джерело URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:61997CJ0126> (дата звернення: 02.04.2024).

4. Moyar M. Limitations of drones in the ukraine war. *Strategika*. 2024. Електронне джерело URL: <https://www.hoover.org/research/advantages-and-limitations-drones-ukraine-war> (дата звернення: 06.04.2024).

5. Війна в повітрі: світ ще не бачив стільки дронів, що воюють. *Укрінформ*. 2023. Електронне джерело URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3745431-vijna-v-povitri-svit-se-ne-baciv-stilki-droniv-so-vouut.html> (дата звернення: 06.04.2024).

6. Боротьба з ударними БПЛА іранського та російського виробництва «Shahed-136» («Герань-2») та «Ланцет-2». Методичні рекомендації загальновійськовим підрозділам (за досвідом російсько-Української війни 2022-2023 років). Електронне джерело URL: <https://jurkniga.ua/contents/borotba-z-udarnymy-bpla-iransko-ho-ta-rosiisko-ho-vyrobnytstva-shahed-136-heran-2-ta-lantset-metodychni-rekomendatsii-zahalnoviiskovym-pidrozdilam-za-dosvidom-rosiisko-ukrainskoi-viiny-2022-2023-rokiv.pdf> (дата звернення: 06.04.2024).

САВЧУК Олександр Олександрович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

КОЛАБОРАЦІОНІЗМ ЯК ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ

З початком повномасштабного вторгнення збройних сил РФ на територію України з'явилися нові загрози національній безпеці держави, пов'язані зокрема з колабораційною діяльністю. Колабораціонізм як воєнний наратив був і залишається багатограним і суперечливим феноменом. З одного боку, він сприймається як прояв вини та зради, що викликає однозначне засудження з боку постраждалого суспільства. З іншого боку, може розглядатися як вимушений крок, обумовлений необхідністю виживання населення на окупованих територіях, де люди стикаються з жорстоким вибором і нерідко змушені йти на компроміси заради збереження життя [1, с. 56]. Проте в будь-якому разі необхідно розуміти, що ця проблема становить серйозну загрозу національній безпеці.

Незалежно від масштабів, колабораціонізм (співпраця з окупаційною владою) підриває основи суверенітету, шкодить внутрішній єдності та робить країну більш вразливою до зовнішніх загроз. Сучасне розуміння цього поняття зародилося під час Другої світової війни. Цей термін описував співпрацю між окупованими народами та окупаційною владою. Найвідомішим прикладом є співпраця між Третім Рейхом та урядом маршала Петена у Франції [2]. Згодом термін «колабораціонізм» став ширше використовуватися. Він описував співпрацю жителів та урядів з будь-якою окупаційною владою, не лише з нацистською. Протягом довгого часу ця дефініція мала негативну конотацію. Це слово одразу ж пов'язували з підтримкою нацизму та фашизму, а також зрадою своєї держави чи нації.

Вважаємо повним таке визначення: «Колабораціонізм (від фр. Collaboration – «співробітництво») у широкому сенсі – співпраця населення або

громадян держави з ворогом в інтересах ворога-загарбника на шкоду самій державі чи її союзників і участь у переслідуванні патріотів країни, громадянином якої є колаборант» [3].

Проте сьогодні історики та науковці визнають, що мотиви людей, які співпрацювали з окупантами, могли бути різними. Деякі вчиняли так, бо хотіли вижити, інші – з політичних міркувань, а треті – з ідеологічних переконань. Найбільш поширеною серед науковців є саме така класифікація щодо видів колабораціонізму: вимушений, добровільний та ідеологічний [3]. О. Потильчак в свою чергу пропонує диференціювати це поняття на два види: **примусовий колабораціонізм** (люди, які співпрацювали з окупантами під тиском, з метою виживання та забезпечення себе й своїх сімей) і **добровільний колабораціонізм** (ті, хто свідомо й з власної ініціативи співпрацював з окупантами, маючи на меті особисту вигоду або політичні мотиви) [4, с. 2].

Колабораціонізм несе в собі серйозні загрози для національної безпеки та суспільної єдності. Він розділяє суспільство на тих, хто чинить опір, і тих, хто співпрацює з ворогом. Це шкодить єдності нації, робить її більш вразливою до зовнішніх загроз та ускладнює процес «відбудови та відновлення» після окупації. Слід розуміти, що колабораціоністи стають інструментами окупантів, які можуть надавати розвідувальну інформацію, сприяти репресіям проти опозиції та патріотів власної держави, а іноді й брати участь у бойових діях або тортурах. Такий акт співпраці може не лише призвести до втрати контролю над стратегічними об'єктами, військової техніки та інших ресурсів, необхідних для оборони країни, але й до загибелі великої кількості людей. Також це може бути саботаж військових операцій, поширення дезінформації серед військовослужбовців та цивільного населення. Колаборанти в уряді або місцевій владі взагалі здатні добровільно передати контроль над територією ворогу.

В Законі України «Про національну безпеку України» зазначено: «Національна безпека України – захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз» [5].

Колабораціонізм підриває всі ключові компоненти національної безпеки. Люди, що добровільно йдуть на співпрацю з ворогом, допомагають йому закріпитися на анексованій/завойованій території, легітимізують окупаційну владу. Економічна безпека, соціальна стабільність, захист інформаційного простору, забезпечення енергетичної незалежності та інші важливі аспекти також можуть бути підірвані через діяльність колабораціоністів, які працюють на користь ворожих держав або організацій.

Посягаючи на безпеку та суверенітет, колабораціоністи ставлять під загрозу не лише територіальну цілісність країни, але й добробут її громадян.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Чальцева О. М. Категорія «колабораціонізм» як багатокomпонентний наратив в умовах війни. Політичне життя. 2022. № 2. С. 56–60. URL: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2022.2.9>.
2. Добрянська Надія. Покарання за колабораціонізм: які уроки світової історії варто врахувати Україні?. URL: <https://zmina.info/columns/pokarannya-za-kolaboraczionizm-yaki-uroky-svitovoyi-istoriyi-varto-urahuvaty-ukrayini/> (дата звернення: 02.04.2024)
3. Колабораціонізм. Міжнародний досвід регулювання, правові механізми та санкції. Інформ.-до-слідн. центр при Верхов. Раді України, 2021. URL: https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PA00XD9Z.pdf (дата звернення: 04.04.2024)
4. Потильчак О. Економічний колабораціонізм в Україні в роки нацистської окупації (1941–1944): причини і прояви К.: УДПУ ім. М.П. Драгоманова, 1997. С. 29.
5. Про національну безпеку України. Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 04.04.2024).

САГАН Віталій Володимирович
Київський Інститут Національної
Гвардії України

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ (ШІ) В БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТАХ (БПЛА) ВІЙСЬКОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Мета: Виявити ефективність впровадження штучного інтелекту в системи безпілотних літальних апаратів військового призначення .

Штучний інтелект (ШІ) в безпілотних літальних апаратах (БПЛА) військового призначення відіграє значну роль у сучасних військових операціях. Такі системи можуть бути використані для розвідки, нагляду, атак та інших завдань. Ось деякі з важливих аспектів використання ШІ в безпілотних літальних апаратах військового призначення:

I. Автономія: ШІ дозволяє БПЛА виконувати певні завдання автономно, без постійного втручання операторів. Наприклад, вони можуть автоматично реагувати на зміни в обстановці та приймати рішення щодо маршруту або навіть щодо ведення вогню.

II. Розвідка та нагляд: БПЛА зі штучним інтелектом можуть здійснювати ефективну розвідку та нагляд над територією без значних людських втрат. Вони можуть виявляти цілі, відстежувати рухи ворожих сил та збирати іншу важливу інформацію.

III. Автономні атаки: Деякі системи можуть мати можливість виконувати автономні атаки на цілі згідно з заздалегідь встановленими правилами та *групи 2 факультету діяльності Національної гвардії України м. Київ навчального курсу службово-бойової Київський інститут обмеженнями*. Це може включати наприклад пошук та знищення ворожих танків або збройних підрозділів.

IV. Синхронізація з іншими системами: ШІ у БПЛА може взаємодіяти з іншими безпілотними апаратами та системами зв'язку, щоб координувати дії та максимізувати ефективність військових операцій.

V. Аналіз даних: ШІ може аналізувати великі обсяги даних, що надходять від датчиків та інших джерел, для забезпечення операторів актуальною та корисною інформацією.

Проте, використання штучного інтелекту у військових БПЛА також викликає ряд етичних та правових питань, зокрема стосовно автономних атак та відповідальності за дії таких систем у бойових умовах. Деякі країни працюють над встановленням міжнародних стандартів і правил щодо використання ШІ у військових цілях.

Автономія

Автономність штучного інтелекту (ШІ) в безпілотних літальних апаратах (БПЛА) військового призначення означає їх здатність приймати рішення та виконувати завдання без прямого втручання операторів. Це може включати розпізнавання цілей, визначення маршрутів, ведення вогню та інші операції.

Автономність ШІ в БПЛА може мати різні рівні, від простих програмних алгоритмів до складних систем машинного навчання, здатних до адаптації до змінних умов.

Розвідка

Розвідка та нагляд штучним інтелектом (ШІ) у безпілотних літальних апаратах (БПЛА) військового призначення є однією з основних функцій цих систем. Вона відіграє ключову роль у забезпеченні військових сил актуальною інформацією про ворожі дії, території та обстановку.

Автономні атаки штучним інтелектом (ШІ) в безпілотних літальних апаратах (БПЛА) військового призначення є однією з потенційних функцій таких систем. Вони включають в себе можливість самостійного виявлення, визначення цілей та проведення атак без прямого втручання операторів.

Синхронізація з іншими системами

Синхронізація штучного інтелекту (ШІ) в безпілотних літальних апаратах (БПЛА) військового призначення з іншими системами безпілотних апаратів та системами військового зв'язку є ключовим аспектом для ефективного використання цих технологій у військових операціях.

Аналіз даних

Аналіз даних штучним інтелектом (ШІ) в безпілотних літальних апаратах (БПЛА) військового призначення є важливою функцією, яка дозволяє використовувати зібрану інформацію для прийняття відповідних рішень та дій на полі бою.

Аналіз даних ШІ в БПЛА допомагає збільшити ефективність та точність військових операцій, зменшує час відгуку та дозволяє операторам краще реагувати на зміни в обстановці. Однак важливо бути уважним і враховувати етичні та правові аспекти збору, зберігання та використання такої чутливої інформації.

Висновок: Штучний інтелект (ШІ) в безпілотних літальних апаратах (БПЛА) військового призначення має велику актуальність у сучасному військовому виробництві і стратегії. Використання ШІ в БПЛА дозволяє покращити їхні можливості в розвідці, навігації, атакі та обороні. Одним із ключових переваг використання ШІ є здатність безпілотників адаптуватися до змінних умов бойового середовища та швидко приймати стратегічні рішення в реальному часі. Крім того, ШІ може покращити точність та ефективність виконання завдань, зменшити ризик втрат та сприяти зниженню витрат на військові операції. Загалом, використання ШІ в безпілотних літальних апаратах військового призначення відкриває нові перспективи для модернізації та удосконалення військових стратегій, забезпечуючи більш ефективну та безпечну оборону країни.

СЛАЩОВ Антон Андрійович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

**ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ КУРСАНТАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ
УКРАЇНИ**

Професійна комунікація є ключовою складовою успіху сучасних військових організацій, особливо в контексті висхідної потреби у міжнародній співпраці та миротворчих місіях. У зв'язку з цим, використання іноземних мов в комунікації стає важливим аспектом професійної підготовки майбутніх офіцерів Національної Гвардії України. Проте, курсанти часто стикаються з проблемами у пошуку мотивації для вивчення та використання іноземних мов у своїй професійній діяльності. Метою цього дослідження є вивчення методів підвищення мотивації курсантів до ефективного спілкування іноземними мовами, зокрема в контексті їхньої службової діяльності.

Головна мета вивчення іноземної мови у Київському інституті Національної гвардії України – це формування іншомовної професійно-комунікативної компетенції у курсантів. У робочій програмі «Іноземна мова (загальний, загальновійськовий та спеціальний курс)» визначено таку мету навчальної дисципліни: забезпечити у здобувачів освіти вільне спілкування іноземною мовою усно і письмово; доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло; сформувати загально орієнтовані комунікативні компетентності (лінгвістичну, соціокультурну, прагматичну), розвинути здатність до самостійного вивчення іноземної мови для використання у повсякденному житті [2, с. 4]. Тобто, курсанти повинні навчитися вільно висловлювати думки, розуміти співрозмовників на слух, бути готовими до професійної комунікації пов'язаною з їх професійною діяльністю та навчитися

самостійно опрацьовувати додатковий матеріал для покращення навичок володіння мовою.

Але без мотивації важко досягти поставленої мети. Тому що мотивація є фундаментальним елементом навчального процесу, що сприяє засвоєнню знань. Вона відіграє центральну роль у формуванні діяльності курсантів, спрямованої на досягнення конкретних цілей, сприяє розвитку соціально значущих навичок і якостей, підвищенню успішності та вихованню почуття дисципліни [1, с. 43].

Ю. Швечкова за результатами опитування визначила кілька стратегій підвищення мотивації курсантів до вивчення іноземної мови. Серед них – проведення занять з використанням відео- та аудіоматеріалів, інтеграція художньої літератури або журнальних статей, використання мовних ігор під час занять, виконання творчих завдань [3, с. 292]. Ці стратегії можуть бути застосовані для підвищення зацікавленості курсантів та створення більш динамічного навчального середовища. Впроваджуючи ці стратегії, курсанти можуть отримати доступ до низки інтерактивних і творчих методів навчання, які допоможуть їм ефективніше розвивати свої мовні навички.

Підвищення мотивації курсантів до вивчення іноземної мови також можна досягти шляхом застосування унікальних методик викладання, активної участі в аудиторії та залучення носіїв мови. Крім того, своєчасне надання зворотного зв'язку, емоційна підтримка, надання курсантам певної автономії в опануванні навчальним матеріалом шляхом надання завдань за їхніми уподобаннями, без встановлення жорстких часових обмежень або надання можливості обирати партнерів для виконання групових завдань – є важливими заходами, які можуть бути використані для підвищення мотивації курсантів. Ефективними методами є також надання учням доступу до всіх необхідних навчальних матеріалів, вселення впевненості у своїх здібностях і створення ситуацій, які спонукають їх замислитися над успішним завершенням курсу [1, с. 44].

Отже, вивчення та використання іноземних мов у професійній діяльності курсантами Національної Гвардії України вимагає системного підходу до підвищення їхньої мотивації. Розуміння потреб та інтересів курсантів, активна

підтримка з боку викладачів та наставників, використання інноваційних методик навчання та практичне застосування отриманих знань - усе це сприяє формуванню високої мотивації та покращенню комунікативних навичок курсантів. Систематичний моніторинг та адаптація навчальних програм забезпечують ефективну реалізацію цих заходів. Ці кроки спрямовані на підвищення загальної якості професійної підготовки майбутніх офіцерів та забезпечення високого рівня комунікаційної компетентності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бунечко, А. Motivational aspect of learning a foreign language in universities with special conditions of study in martial law. *Науковий вісник Київського інституту Національної гвардії України*, вип. 1, 2023. С. 42-47. DOI: <https://doi.org/10.59226/2786-6920.1.2023.42-47>
2. Романюк В.Л., Лещенко А.В. Робоча програма навчальної дисципліни “Іноземна мова (загальний, загальновійськовий та спеціальний курс)” для курсантів, що навчаються за спеціальністю 253 “Військове управління (за видами збройних сил)” 50 с.
3. Швечкова Ю.О. Шляхи підвищення внутрішньої мотивації курсантів нефілологічних спеціальностей до вивчення англійської мови. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 36, том 3, 2021. С. 290-294. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/36-3-48>

СОРОКІН Вадим Миколайович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ

Інноваційні технології відіграють ключову роль у сфері державної безпеки, оскільки вони допомагають підвищити ефективність правоохоронних органів, а також забезпечують кращий захист інформації та інфраструктури.

Використання таких технологій як штучний інтелект, машинне навчання, «хмарні» обчислення, може значно покращити збір, аналіз та обмін даними, що є критично важливими для національної безпеки.

Стратегія інформаційної безпеки до 2025 року в Україні передбачає створення умов для захисту життєво важливих інтересів громадян та держави, а також протидію внутрішнім та зовнішнім загрозам [1]. До цих умов можливо віднести розвиток інформаційного суспільства, підвищення рівня цифрової грамотності та створення ефективної системи стратегічних комунікацій.

Також, обмін знаннями та ідеями в області інноваційних технологій може сприяти зміцненню національної безпеки та підвищенню інноваційного потенціалу країни. В сучасній оборонній сфері інформаційні технології відіграють надзвичайно важливу роль, забезпечуючи ефективне управління військами, підвищуючи точність розвідувальних даних та оперативність реагування на загрози. Вони дозволяють інтегрувати різноманітні дані для прийняття обґрунтованих рішень та координації дій для військових підрозділів.

Системи оперативного управління військами такі як автоматизовані системи управління (АСУ), є важливими інструментами, що забезпечують збір, аналіз, передавання та використання інформації в реальному часі. Це дозволяє командуванню швидко адаптуватися до змін у бойовій обстановці та ефективно керувати силами та засобами.

Стратегія інформаційної безпеки, яка розробляється на державному рівні, визначає основні напрямки захисту інформаційного простору країни, включаючи протидію дезінформації та кіберзагрозам, а також забезпечення прав та свобод громадян у цифровому середовищі.

Використання сучасних інформаційних технологій у військовій сфері не лише підвищує обороноздатність держави, але й сприяє розвитку інновацій та технологічного прогресу.

Проте в них є і свої слабкі сторони, а саме кібератаки, які можуть сильно нашкодити нашій обороноздатності, і саме для цього в Україні існує кіберполіція та Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, які займаються кібербезпекою та кіберобороною.

Кібербезпека – це комплекс заходів, які включають в себе процеси, практичні поради та технологічні рішення для захисту важливих систем і мереж від кібератак [1].

Загрози кіберпростору можуть мати серйозний вплив на державну безпеку, оскільки кібератаки часто спрямовані на державні органи, оборонні та високотехнологічні компанії.

Методи захисту високотехнологічних систем від кібератак включають використання брандмауерів, систем виявлення та запобігання вторгнення (IDS|IPS), шифрування даних, регулярне оновлення програмного забезпечення, сегментацію мережі, резервне копіювання даних, антивірусні заходи та навчання персоналу з питань кібербезпеки [2].

Також важливо враховувати, що кіберзлочинці або противник постійно вдосконалюють свої методи атак, тому ефективна програма з кібербезпеки повинна бути гнучкою та здатною адаптуватися до нових загроз.

Однією з таких загроз є гібридна війна. Вона є складним феноменом, який поєднує традиційні військові дії з невійськовими стратегіями, такими як кібератаки, пропаганда, економічний тиск, ботоферми (у які Росія вкладає серйозні ресурси), та використання недержавних дійових осіб для досягнення

політичних цілей. Цей тип війни може включати застосування конвенційної зброї, партизанську війну, тероризм, кібервійну, та інші методи [3].

Гібридна війна має значний вплив на державну безпеку, оскільки вона ускладнює процес виявлення та реагування на загрози, а також може підірвати довіру громадян до державних інституцій.

Когнітивне протиборство, з іншого боку, відноситься до використання інформаційних операцій для впливу на сприйняття та рішення людей, що може включати маніпуляцію думками, емоціями та поведінкою. Це може бути здійснено через пропаганду, дезінформацію, психологічні операції, та інші форми впливу на когнітивні процеси особистості[4].

Когнітивне протиборство є важливим елементом гібридної війни, оскільки воно дозволяє агресору впливати на громадську думку та політичні процеси в цільовій країні без відкритого військового втручання.

Проте, незважаючи на всі труднощі в Україні активно розвиваються оборонні технології, зокрема через створення Центру інновацій та оборонних технологій.

Цей центр сприяє реанімації проектів автоматизованих систем бойового управління та розробці нових систем ситуаційної обізнаності. Також важливим аспектом є підготовка фахівців, яка включає ступеневу систему освіти з можливістю отримання ступенів бакалавра, спеціаліста та магістра. Це дозволяє забезпечити високий рівень кваліфікації для роботи з високотехнологічним обладнанням та озброєнням.

Отже, висновками з оцінювання сучасного стану інноваційних технологій у сфері державної безпеки можуть бути:

Інноваційні технології в сфері державної безпеки розвиваються стрімко, забезпечуючи нові можливості для захисту національних інтересів.

Існують певні виклики, зокрема у сфері інвестицій та регулювання, які потребують уваги для забезпечення стабільного розвитку.

Потенціал для подальшого розвитку великий, особливо з огляду на швидкий прогрес у сферах штучного інтелекту, кібербезпеки та автоматизації

Таким чином, інноваційні технології мають ключове значення для підвищення ефективності державної безпеки та відіграють важливу роль у формуванні майбутнього безпекового середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Стратегія інформаційної безпеки – 2025: що зміниться у сфері цифрових прав. URL: <https://dslua.org/publications/stratetiia-informatsiynoi-bezpeky-2025-shcho-zminytsia-u-sferi-tsyfrovykh-prav/> (Дата звернення – 04.04.2024).
2. Ульяницький М. А., Бродський Ю. Б. Підсистема захисту клієнт-серверної мережі від кібератак. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/01/106.pdf> (Дата звернення – 05.04.2024).
3. Гібридна війна – нові загрози, складність і «довіра» як антидот. URL: <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2021/11/30/gbridna-vjna-nov-zagrozi-skladnst-dovra-yak-antidot/index.html> (Дата звернення – 04.04.2024).
4. Когнітивне упередження. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Когнітивне_упередження (Дата звернення – 05.04.2024).

СТАДНИК Степан Петрович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

ДИСТАНЦІЯ ЯК ЗАСІБ СПІЛКУВАННЯ

Сучасне життя неможлива без спілкування. Під час спільної діяльності люди можуть обмінюватися настроями, ідеями, почуттями, різними установками та інтересами. Кожен процес обміну інформацією, кожне спілкування має характерні ознаки. Якщо під час обміну інформацією поведінка одного з комунікантів змінюється, інший відчуває психологічний вплив. Усе це впливає на характер та ефективність комунікації, на результативність комунікативного впливу.

Комунікативні особливості виявляються на рівні різних засобів комунікації – як мовних, так і позамовних.

Мета дослідження – з'ясувати роль дистанції як невербального засобу спілкування, визначити її основні чинники та роль у спілкуванні.

Спілкування відбувається за допомогою вербальних (власне мовних) і невербальних (позамовних) засобів.

Людину, яка спрямовує інформацію, називають відправником (адресантом, комунікатором), а ту, яка приймає цю інформацію, називають одержувачем (адресатом, реципієнтом). І вони повинні розуміти один одного. Партнери отримують можливість розуміти один одного тільки за наявності єдиної системи значень. У процесі комунікації інформація проходить через певні бар'єри та фільтри, що впливає на її сприймання.

До невербальних засобів належать інтонація, жести, відстань між людьми, поза, міміка. За їх допомогою передається близько 80% усієї інформації.

Спілкування людей відбувається на певній відстані, яке називається дистанцією. Кожна людина вважає простір навколо себе «своїм» і недоторканим для сторонніх людей.

Вивчає просторові і тимчасові знакові системи спілкування наука проксеміка. Проксеміка вивчає організацію простору і часу комунікативної взаємодії.

Правильно обрана дистанція задає тон спілкуванню. Вона залежить від багатьох чинників: від спрямування, віку, соціального статусу особистості, а також психічних і національних особливостей людей тощо.

Міжособистісний простір – відстань, яку люди підсвідомо встановлюють під час безпосередньої комунікації. Успішність спілкування значною мірою залежить від комфортності дистанції, яку займають учасники комунікативного акту. Міжособистісний простір – це також місце перебування співрозмовників. Воно враховує претензії кожної людини на наявність власного «життєвого простору», який окреслюють за допомогою жестів, особистих речей. Порушення цього простору може дратувати, призводити до неетичної поведінки співрозмовника.

Дистанція спілкування має смислове навантаження як складова частина комунікативної ситуації. Відстань між співрозмовниками у процесі комунікації залежить від багатьох чинників: від спрямування спілкування, від різних характеристик суб'єктів спілкування (їхнього віку, соціального статусу, близькості стосунків, психолінгвістичних особливостей, національних звичаїв тощо). У середині ХХ століття вчений-антрополог Едвард Холл виділив чотири типи дистанцій, що регулюють спілкування між людьми: інтимна дистанція; міжособистісна дистанція (у бесідах, спілкуванні з друзями); соціальна дистанція (притаманна неформальним соціальним і діловим стосункам); публічна.

Інтимна дистанція – простір для обміну інтимними посланнями за допомогою мови тіла (наприклад, взаємний дотики, обійми, довірчі жести). Ця дистанція може бути «близькою» (безпосередній контакт) або «далекою»

(відстань 15–45 сантиметрів). Інтимна дистанція допускається тільки між найближчими людьми – рідними, хорошими друзями.

Особиста дистанція – відстань між людьми під час спілкування. Також може бути «близькою» (45–75 см) або «далекою» (75–120 см). Те, як близько люди стоять один до одного, може багато сказати про їхні взаємовідносини чи про ставлення один до одного. Особиста дистанція у кожної людини є різною. Навіть у тих, хто був вихований в однакових умовах, особисті кордони залежать індивідуально від характеру кожної людини. У психології виявлено, що люди тримаються на більшій відстані від тих, хто є вищим за статусом, люди ж рівного статусу спілкуються на ближчій відстані.

Соціальна дистанція – дистанція, що характеризує становище соціальних груп та індивідів у соціальному просторі. «Близька» – приблизно 120–210 см, «далека» – 210–50 см. Поняття соціальної дистанції, яке ввів американський соціолог Еморі Богардус на початку ХХ століття, характеризує близькість (відчуженість) соціальних чи етнічних спільностей, груп, окремих людей. За допомогою шкали соціальної дистанції (або шкали Богардуса) оцінюється рівень соціально-психологічного прийняття людьми один одного, тому її часто називають шкалою соціальної прийнятності. Вона використовується для вимірювання дистанції, пов'язаної з расовою чи національною належністю, віком, статтю, професією, релігією, для вимірювання дистанції між дітьми і батьками. Шкала соціальної дистанції відображає рівень психологічної близькості людей, що сприяє комфорності їх взаємодії. Максимальна соціальна дистанція означає, що людина (або етнос) тримається відокремлено, автономно.

У різних культурах розуміння дистанції може відрізнитися. Наприклад, англійці та скандинави більш уважно ставляться до особистого простору, тому соціальна дистанція у спілкуванні з ними має бути більшою. Японці також цінують свій особистий простір і вважають, наприклад, дотик неприйнятним у спілкуванні. Араби, греки, турки, іспанці та італійці, навпаки, активно використовують фізичний контакт як вияв дружнього ставлення, доброзичливості, теплоти у спілкуванні.

За будь-якого спілкування правильно обрана дистанція істотно впливає на його результат. Порушення просторового чинника (наприклад, вторгнення в особистий простір іншої людини) значною мірою може позначитися на емоційному стані співрозмовників, вплинути на результативність та ефективність комунікації.

Будь-яка професійна комунікація має особливості сприйняття та дотримання дистанції. Особливості комунікації у військовій сфері випливають передусім із особливостей і завдань військово-професійної діяльності, зі специфіки статутних вимог та суворої ієрархічності спілкування у військовому колективі. Проте в різних формах військово-професійної комунікації важливо враховувати не тільки власне військові, а й загальнолюдські, загальнонаціональні чинники дистанції та особливості її сприйняття. Важливо усвідомлювати, що від цього значною мірою залежить успішність спілкування, а отже, й успішність виконання професійних завдань.

СТРИГУН Данііл Ігорович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС.

Штучний інтелект (далі ШІ) відіграє важливу роль у навчальному процесі освіти, допомагаючи покращити навчання, підвищити ефективність та підготовку військових кадрів. Ось деякі способи, якими ШІ може бути використаний у вищих військових навчальних закладах:

1. Симуляції та тренування: ШІ може використовуватися для створення реалістичних симуляцій та тренувань, які допомагають військовим вдосконалювати свої навички у різних областях, включаючи тактику, стратегію, медичну допомогу, топографію та інше.

Використання штучного інтелекту для симуляцій та тренувань у вищих військових навчальних закладах освіти може значно підвищити ефективність навчання військових кадрів, забезпечуючи їхню готовність до різних сценаріїв та завдань. Створивши реальність та симуляцію бойових дій ШІ може відтворювати картинку бойових ситуацій, включаючи віртуальні поля бою, ситуативні тренування та симуляції військових операцій. Це дозволяє військовим отримати практичний досвід у керуванні, без реального ризику для життя та здоров'я.

2. Тактичні тренування, які може створювати ШІ саме направлені на втілення сценаріїв для розвитку тактичних навичок, стратегічного мислення та реакції на непередбачувані ситуації. Відтворюючи різні воєнні умови та обставини, ці тренування допомагають військовим приймати обдумані, виважені та обґрунтовані рішення в реальному часі. Для цього нам потрібні різного виду симулятори. Такі, як наприклад медичні симулятори, де ШІ може бути використаний для розробки медичних навчальних програм, які надають

військовим медичним спеціалістам можливість вдосконалювати свої навички у лікуванні поранених та наданні невідкладної медичної допомоги.

Також сюди можна віднести симуляції технічних вирішень та проблем з ОВТ де ШІ може бути використаний для симуляцій та тренувань з технічних аспектів, таких як розробка та обслуговування військової техніки та зброї. Відтворюючи різні сценарії та поломки, ці симулятори допомагають вдосконалювати важливі навички.

Оцінка та аналіз тренувальних результатів ШІ може аналізувати дані про тренування та виконання завдань військовими кадрами, надаючи детальні звіти та рекомендації для подальшого удосконалення навичок та вирішення стратегій.

Використання штучного інтелекту у симуляціях та тренуваннях у вищих військових навчальних закладах освіти дозволяє ефективно навчати військові кадри, покращувати їхні навички та готовність до різних воєнних сценаріїв. Це також дозволяє заощадити час, ресурси та зменшити ризики, пов'язані з реальними військовими тренуваннями.

Важливу роль відіграє аналіз та розвідка. Тут ШІ може аналізувати великі обсяги даних з різних джерел, включаючи розвідувальну інформацію, щоб надавати військовим аналітичні звіти, оцінки загроз та рекомендації для прийняття швидких рішень на полі бою.

Використання штучного інтелекту ШІ для аналітики та розвідки у військових навчальних закладах освіти може виявитися дуже корисним для підготовки військових кадрів та забезпечення їх ефективними стратегіями та рішеннями. Ось деякі з важливих способів використання ШІ в цій області:

аналіз інформації та розвідки, ШІ може аналізувати великі обсяги структурованих та неструктурованих даних з різних джерел, включаючи розвідувальні звіти, супутникові знімки, соціальні медіа, новини тощо. Він може виявляти патерни, тенденції та потенційні загрози для допомоги у вирішенні військових завдань;

прогнозування ситуацій та ризиків де за допомогою аналітики даних, ШІ може допомагати військовим аналізувати історичні дані та розвідувальну

інформацію для прогнозування можливих сценаріїв розвитку подій та виявлення потенційних ризиків;

системи раннього попередження та надзвичайних ситуацій, може бути використаний ШІ для розробки систем раннього попередження та автоматизованих надзвичайних ситуацій, які сприяють швидкому реагуванню на загрози та кризові ситуації;

підтримка стратегічного планування, як аспект випередження противника. ШІ може надавати важливу аналітичну підтримку для стратегічного планування та прийняття рішень у військових навчальних закладах освіти. Він може допомагати у визначенні цілей, розробці стратегій та оцінці їх ефективності;

відстеження динаміки конфліктів та геополітичних змін де ШІ може аналізувати зміни в геополітичному середовищі, діяльність конкурентів та потенційні загрози для допомоги військовим у прийнятті обґрунтованих рішень;

аналіз ефективності дій, як результати військових операцій та тренувань для оцінки ефективності стратегій, тактик та рішень.

Використання штучного інтелекту для аналітики та розвідки відіграє важливу роль у покращенні навчання та підготовки військових кадрів, сприяє підвищенню їх ефективності та забезпеченню безпеки та захищеності.

Оптимізація логістики та управління ресурсами, також може направити ШІ допомагати у вдосконаленні логістичних процесів у військових закладах, включаючи управління запасами, планування маршрутів та розподіл боєприпасів і інших ресурсів.

Використовуючи штучний інтелекту для логістики та управління ресурсами у вищих військових навчальних закладах освіти може допомогти забезпечити ефективне використання ресурсів, знизити витрати та підвищити продуктивність. Треба зауважити що Міністерство оборони України завершило перший етап впровадження у ЗСУ автоматизованої системи управління оборонними ресурсами на базі System Analysis Program Development (SAP). Ось кілька способів, якими ШІ може бути використаний в цій області:

прогнозування потреб може аналізувати ШІ, як історичні дані та тенденції, щоб прогнозувати потреби в ресурсах, таких як матеріали, обладнання, кадри тощо. Це дозволяє вчасно підготуватися до майбутніх потреб та уникнути недостачі або надмірного запасу;

оптимізація маршрутів та розкладів руху, може бути використаний ШІ для оптимізації та побудови кращих маршрутів доставки матеріалів, розкладів руху та інших логістичних процесів, забезпечуючи мінімальні витрати часу та ресурсів.

Штучний інтелект має значний потенціал у вищих військових навчальних закладах для підвищення рівня підготовки військових кадрів, удосконалення технічних та тактичних навичок, а також для покращення управлінських та адміністративних процесів. Однак важливо враховувати етичні та безпекові аспекти використання ШІ в цих контекстах.

Узагальнюючи, можна зробити висновок, що розвиток сучасних підходів та перспективних впроваджень щодо інноваційних технологій забезпечення державної безпеки потребує втілення штучного інтелекту у навчальний процес.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Баранов О. А. Інтернет речей і штучний інтелект: витоки проблеми правового регулювання. ІТ-право: проблеми та перспективи розвитку в Україні : зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 17 листоп. 2017 р.). Львів: Львів. політехніка, 2017. С. 18–42.
2. Стюарт Рассел та Пітер Норвіг АІМА ("Artificial Intelligence: Modern Approach") - «Штучний інтелект: сучасний підхід».
3. Макс Тегмарк. Життя 3.0. Доба штучного інтелекту.

ФАЛЬКО Сергій Анатолійович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

**ВПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ ДОСЯГНЕНЬ ВОЄННО-ІСТОРИЧНОЇ
НАУКИ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**

Загальновідомо, що сучасна воєнна наука засновується на історичному досвіді. Практика підтверджує: фактично жодне принципове питання сучасної воєнної науки взагалі і воєнного мистецтва зокрема не може успішно вирішуватись без усебічного врахування і творчого використання цього досвіду, оскільки він є джерелом і підґрунтям модернізації.

Глибоке засвоєння воєнно-історичного досвіду дозволяє належним чином осмислити і правильно розуміти сутність і зміст тих явищ і процесів у військовій справі, які існують і відбуваються сьогодні, а також прогнозувати основні напрями й тенденції розвитку воєнного мистецтва [1, с. 68].

Слід зазначити, що в кінці ХХ – на початку ХХІ ст. наукові дослідження в галузі воєнної історії набули нових методологічних інновацій. Це пов'язано з використанням соціології, статистики, історії культури, антропології та інших галузей суспільних наук у вивченні окремих проблем та напрямів воєнної історії. Одним із піонерів використання нових підходів до вивчення військових чинників історії став англійський історик М. Говард [2, р. 3]. Інший відомий американський історик, який багато зробив в розвідку методології дослідження воєнної історії – Д.Блейк у своїй праці узагальнив проблеми сучасної воєнної історії, вказавши на її суперечливі чинники: європоцентричність (тобто орієнтація багатьох праць на цінності Європи та США); технологічний ухил у поясненні військового потенціалу будь-якої армії (так званий технічний детермінізм); акцент на «великих державах» і домінуючих військових системах, що заважають вивченню специфіки військової справи; надмірна політизація міждержавних конфліктів; недостатня увага до політичних цілей влади при

визначенні структур збройних сил, їх доктрин і цілей воєн та інших проблем [3, с. 1]. Услід за М. Говардом і Д. Блейком американські вчені С. Морілло і М. Ф. Павкович у своїй спільній роботі, опублікованій у 2006 р., звернули увагу на труднощі узагальнення сучасних досліджень у галузі військової історії, на суб'єктивні чинники вивчення різних історичних аспектів військової науки [4, с. 110-112]. Автор доповіді, під час підготовки методичних матеріалів бере за орієнтир методологічні досягнення сучасної воєнно-історичної науки.

Упевнене володіння знаннями воєнної історії сприяє формуванню професійних здібностей сучасного офіцера, таких, як: відданість вибраному життєвому шляху, незламний характер; креативне мислення; вміння подолати кризисні негаразди. Проте це стосується майбутнього офіцера, якщо він цікавиться походженням своєї професії, якщо викладання воєнної історії перетворюється у своєрідний культ виключно правильно вибраного шляху і підкріплено самостійним опануванням книжкового, відео-, аудіоматеріалу з воєнно-історичної тематики. Цей шлях розвиває курсанта за певними професійними якостями.

Український офіцер – це, в першу чергу, патріот Батьківщини. Тому знання воєнної історії України, життєвого шляху легендарних військових керівників – Богдана Зіновія Хмельницького, Івана Богуна, Євгена Коновальця, Петра Болбачана та деяких інших – допомагає розумінню ролі особистості у формуванні українського війська за різних часів складної історії України. Патріотизм українського офіцера не може ґрунтуватися виключно на законах та зобов'язаннях. Роль опанування складних тем воєнної історії – найважливіше завдання ВВНЗ України. Фундамент становлення справжнього патріотизму – знання тем історії війська України та історії воєнного мистецтва. Ці знання – криниця мудрості еліти офіцерського корпусу будь-якої країни. Набуті офіцером знання з воєнної історії, історії українського війська є необхідними у його подальшій службово-бойовій діяльності. З іншого боку, слід глибоко досліджувати сучасні події, набутий бойовий досвід сучасної війни на теренах України, пам'ятаючи про світовий воєнний досвід [5, с. 26].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Голубок М. Г., Лиходій О. В., Нестеренко О.О., Фалько С. А. Аналіз бойового досвіду локальних війн і шляхи його впровадження в освітню діяльність Національної академії Національної гвардії України. *Честь і закон*. 2018. № 2 (65). С. 68–77.
2. Howard Michael. War in European History. London : Oxford University Press. 1979. 176 p.
3. Black Jeremy. Rethinking Military History. London and New York: Routledge, 2004. 256 p.
4. What is Military History? Stephen Morillo, Michael F. Pavkovic. Polity, Cambridge. 2006. 150 p.
5. Овчаренко В.В., Семенов С.С., Фалько С.А. Военно-історичні дисципліни у вищих військових навчальних закладах України: проблеми та перспективи змін. *Честь і закон*. 2017. № 3 (48). С. 51-57.

ФЕДИШЕВ Анатолій Анатолійович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

**ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ ЗАРУБІЖНИХ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ З
ПРАВООХОРОННИМИ ФУНКЦІЯМИ ТА ЙОГО ВПРОВАДЖЕННЯ В
ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**

Сучасні прагнення України щодо інтеграції у світовий правоохоронний простір мають ґрунтуватися на аналізі та дослідженні кращих прикладів в галузі охорони громадського порядку та громадської безпеки, дослідженні діяльності державних інституцій закордонних країн, які виконують завдання із підтримання миру та правопорядку [1, с. 25–34]. Слід використовувати досвід реформування та функціонування підрозділів, аналогічних до Національної гвардії України, тих країн, де це дало максимальний результат [2, с. 18–21].

У багатьох країнах існують воєнізовані формування, які залучаються до виконання правоохоронних функцій. У Франції до воєнізованих формувань, які мають правоохоронні функції, можна віднести насамперед підрозділи жандармерії. Також Королівська жандармерія Нідерландів є одним із чотирьох військових відомств у країні та виступає військовою організацією, яка в мирний час функціонує як частина звичайної національної поліцейської служби для виконання правоохоронної функції держави. Королівська жандармерія Нідерландів має статус, рівний статусу поліції, та широкий спектр завдань. В Іспанії військовим формуванням з правоохоронними функціями є Цивільна гвардія, вищим органом якої є Генеральний директорат поліції і Цивільної гвардії, що знаходиться у відомстві Державного департаменту безпеки Міністерства внутрішніх справ Іспанії. Корпус карабінерів Італії – це специфічне воєнізоване формування, що наділено великим спектром поліцейських повноважень. При вирішенні військових завдань карабінери підпорядковуються Міністерству оборони, при вирішенні завдань поліцейського характеру –

Міністерству внутрішніх справ Італії. Крім означених країн, аналогічні підрозділи (гвардія, жандармерія) функціонують у більшості країн Європи: Туреччина, Румунія, Греція, Португалія, Швеція. [1, с. 26–30].

Підрозділи Національної жандармерії Французької республіки (військово-повітряні сили; військова жандармерія; підрозділи жандармерії, які забезпечують функціонування авіації; жандармерія берегової охорони; підрозділ жандармерії, що забезпечує контроль за ядерною зброєю) наділені спеціальною компетенцією для виконання специфічних завдань, які можливо запровадити у діяльність НГУ з урахуванням національних особливостей. Для НГУ досвід Національної жандармерії Французької Республіки має значення у частині запозичення її організаційної структури та деяких основних напрямків діяльності. Зокрема, використання особливостей військовоправоохоронного управління французької Національної жандармерії, наприклад, позитивний досвід функціонування спеціального оперативного підрозділу – GIGN або утворення у складі НГУ підрозділу моніторингу та оперативного втручання (за зразком PSIG) для боротьби з правопорушеннями та злочинами сприяло б розвитку вітчизняного військового формування.

Основні напрямки діяльності Цивільної гвардії Королівства Іспанії є значно ширшими, ніж функції НГУ, оскільки зараховують до себе функції з охорони екології; митний контроль і забезпечення безпеки в аеропортах і портах; ведення боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів і контрабандних товарів; моніторинг та контроль за транспортними засобами; забезпечення безпеки дорожнього руху на дорогах міжміського сполучення. Заходи із припинення етнополітичного конфлікту в Автономній Спільноті Іспанії – Країні Басків («баскського конфлікту») в результаті яких відбулося припинення збройного протистояння і терористичної діяльності, знизилась екстремістські ідеї серед молоді і підвищився рівень довіри до правоохоронних структур вважаються корисними і прийнятними для НГУ у частині запозичення досвіду проведення антитерористичних операцій.

Латвійська Національна гвардія є прикладом успішної реалізації державних військових програм, спрямованих на поступове вдосконалення цієї структури – від добровільного молодіжного формування – до високопрофесійного органу сил внутрішньої безпеки країни. Відмічено, що вступ до НАТО, поступове запровадження військових стандартів, проведення спільних військових навчань, міжнародна підтримка відіграли значну роль у становленні Латвійської Національної гвардії, яка має на сьогодні розвинену організаційну структуру, підготовлену і оснащену армію, яка у будь-який момент може захистити державний суверенітет від зовнішньої агресії.

Дослідження функціонування правоохоронних органів у Республіці Болгарії дозволило встановити, що правоохоронні структури цієї країни дещо подібні до вітчизняних. Аналогічні функції з НГУ виконують Міністерство внутрішніх справ Болгарії та відповідні армійські підрозділи. Модель управління болгарської системи внутрішніх справ характеризується тим, що у складі Національної поліції Болгарії утворено окрему дирекцію (управління) – жандармерію, яка структурно виступає аналогом системи управління НГУ

За результатами вивчення європейського досвіду функціонування аналогічних військових формувань з правоохоронними функціями встановлено, що реформування Національної гвардії України повинно здійснюватися у відповідності до кращих європейських практик, рухатись в напрямку імплементації антикорупційних заходів, що, в свою чергу, вимагає залучення представників громадянського суспільства для забезпечення неухильного дотримання законності й відкритості в діяльності Національної гвардії України. Наближеність до загальновизнаних європейських стандартів військового управління буде сприяти налагодженню ефективної взаємодії Національної гвардії України з аналогічними військовими формуваннями з правоохоронними функціями країн-членів ЄС та НАТО [3, с. 141–150].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Горбач Д. О. Досвід організації діяльності військових формувань держави з правоохоронними функціями та можливості їх використання в Україні. *Вісник ХНУВС*. 2014. № 4 (67). С. 25–34.
2. Кобзар О. Ф. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 3. С. 18–21.
3. Агапова О. В. Адміністративно-правові засади діяльності Національної гвардії України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. ХНУВС. Харків, 2017. 244 с.

ЧУБАЙ Євген Володимирович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Національна гвардія України є одним з прямих учасників здійснення правоохоронної функції держави. Цю функцію можна описати як сферу діяльності держави, де уповноважені суб'єкти використовують спеціальні юридичні інструменти для забезпечення загального захисту права, зміцнення законності та правопорядку, а також гарантування прав та свобод людини та громадянина [1].

Слід відзначити, що Національна гвардія України має правоохоронну природу, оскільки її завданням є захист права від будь-яких порушень. Взагалі, Національна гвардія України входить до складу Міністерства внутрішніх справ, але під час дії воєнного стану підпорядковується Головнокомандувачу Збройних Сил України, крім військових частин (підрозділів), які здійснюють конвоювання та охорону дипломатичних представництв. Це дозволяє класифікувати Національну гвардію України як військове формування з правоохоронними функціями і визначити юридичні форми, у яких реалізується правоохоронна функція держави у її діяльності.

На основі вищевикладеного можна спроектувати думку, що діяльність Національної гвардії України істотно відповідає області державного управління в адміністративно-політичній сфері, яка є предметом дослідження адміністративного права. Це створює необхідність проведення наукового аналізу юридичного статусу Національної гвардії України в системі органів державного управління у цій області, оскільки законодавство визначає певні особливості її функціонування.

Національна гвардія України віднесена до системи Міністерства внутрішніх справ України, основного органу державного управління в сфері внутрішніх справ, що належить до адміністративно-політичного напрямку, ще вона здійснює завдання з захисту та збереження життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, а також суспільства і держави від злочинних та інших протиправних посягань. Національна гвардія України, співпрацюючи з правоохоронними органами, забезпечує безпеку держави та захищає державний кордон.

Проводячи аналіз наукової юридичної літератури, можна зробити висновок, що терміни "статус" та "правовий статус" використовуються у контексті фізичних осіб (як особи, громадянина, працівника правоохоронних органів, державного службовця, керівника), а також юридичних осіб (органів державної влади та місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ та організацій).

Крім цього, слід зауважити, що поняття "правовий статус" має загальний характер, який відображає основні характеристики суб'єкта права (фізичної чи юридичної особи) у відношенні до інших осіб або державних органів у певній системі [2, с. 36-43].

З іншого боку, більш конкретний зміст статусу формується нормам відповідних галузей права, таких як конституційне, адміністративне, кримінальне, цивільне тощо. З цього приводу науковці виділяють конституційно-правовий, адміністративно-правовий, цивільно-правовий, кримінально-правовий та інші види статусів.

Таким чином, варто зазначити, що місце адміністративно-правового статусу Національної гвардії України в загальній системі (ієрархії правових статусів) можна визначити, виходячи з того, що:

- 1) Національна гвардія України є державним органом,
- 2) вона є військовим формуванням з правоохоронними функціями,
- 3) йдеться про адміністративно-правовий статус, а отже, сферу державного управління і правоохоронної діяльності.

Правовий статус включає в себе права, свободи та обов'язки особи і впливає на формування відповідних відносин між індивідом, суспільством і державою.

З вищевикладеного можна зробити висновок, що обговорення адміністративно-правового статусу Національної гвардії України є можливим лише у випадку, коли цей орган є учасником адміністративно-правових відносин [3].

Елементами структури адміністративно-правового статусу Національної гвардії України є цільові, організаційні та компетентні блоки. Вони також включають гарантії діяльності та відповідальність співробітників. Основною метою створення та функціонування Національної гвардії України є зміцнення законності та правопорядку, а також забезпечення прав та свобод людини та громадянина [4, с. 152-156].

Функції Національної гвардії України включають основні напрямки діяльності, що охоплюють відповідне коло завдань, необхідних для досягнення цієї мети, включаючи протидію злочинам, адміністративну та охоронну функції, антитерористичну діяльність, цивільний захист, контроль на кордоні та оборонні заходи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Чумаченко С. В. Адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення національної безпеки України: thesis. 2017. URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/12843>
2. Горбач Д. О. Національна гвардія України: історія становлення та сучасний стан (порівняльно-правовий аналіз). *Право і безпека*. 2014. № 3 (54). С. 36–43.
3. Майфат М. А. Адміністративно-правовий статус Національної гвардії України як суб'єкта забезпечення національної безпеки: master's thesis. 2018. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/71705>

4. Саунін Р. Адміністративно-правовий статус військових частин Національної гвардії України. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 12 (250). С. 152–156.

ЧУМАК Олександр Володимирович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ ПРОУКРАЇНСЬКОГО КОНТЕНТУ НА ПЛАТФОРМІ «ТІКТОК»

Соціальна мережа «Тікток», що повністю побудована на відеоконтенті, дуже стрімко набирає популярність у світі. Означену платформу називають ефективним майданчиком для просування власного бізнесу. Її алгоритми досі залишаються одними з найскладніших, якщо порівнювати з іншими соціальними мережами. Достеменно не відомо, як саме тікток підбирає відео для кожного користувача, яким чином виявляє подібні відео, враховує текстовий опис, хештеги, і яке має значення геолокація споживачів та авторів контенту. Спробуємо звернути увагу на платформу «Тікток» крізь призму просування проукраїнського контенту в умовах російсько-української війни.

Після початку повномасштабної війни Росії проти України соціальні мережі суттєво обмежили чи видалили акаунти російських державних медіа та кремлівських пропагандистів [1]. Утім низка досліджень засвідчує, що тема війни в Україні виявилась занадто чутливою в соціальних мережах, «проукраїнський контент зазнає суттєвих утисків» [1].

Те, що Україна та Росія більше не належать до спільного регіону модерування контенту в соцмережі «Тікток», мало б допомогти просувати проукраїнський контент. А також уникнути заангажованості модераторів, переконані фахівці. Проте низка досліджень засвідчує, що просувати проукраїнський контент не завжди просто, адже виникає багато чинників, що цьому заважають. В означеній соціальній мережі й досі поширюються пропагандистські відео способом тіньового просування. Користувачі мережі можуть переглядати проросійський контент у загальному потоці, навіть якщо не підписані на російські акаунти. Трапляються відео, що пропагують ненависть до українців, намагаються дискредитувати Україну у світі. Як приклад – масована

таємна операція російського впливу на базі соцмережі «Тікток», що була спрямована на ексміністра оборони України Олексія Резнікова [2]. «Блокувати проукраїнський контент у тіктоці допомагають кремлівські ботоферми, яких в Україні й досі багато» [1].

На думку фахівців видання **ТЕКСТИ.org.ua**, які дослідили неполітичний сегмент тіктоку, щоб зрозуміти, «чи проникають російські впливи через розважальний контент цієї мережі» [3], найслабшим місцем означеної соцмережі є гумористичний контент. «Тікток показує українцям відео російських стендаперів, і часто це «задорновщина», тобто висміювання Заходу» [3]. У Росії користувачі мережі «Тікток» не можуть переглядати відео з-поза меж РФ, що зроблено на вимогу Кремля. В Україні подібного модерування нема, часто відсутній надійний захист від російського і проросійського контенту.

Щоб мінімізувати вплив російського контенту фахівці рекомендують вводити запити українською мовою (уникаючи однакового звучання з російськими аналогами), намагатись не дивитися будь-які (навіть аполітичні) відео, наприклад, із російським гумором. Адже «кожне переглянуте відео з умовним Галустяном збільшує ймовірність того, що він знову потрапить до вас у стрічку. І цього разу вже не з жартами про павуків, а з расистською мініатюрою на тему геополітики» [3].

Незважаючи на те, що тікток продовжує бути платформою, через яку без зайвих труднощів Росія поширює свою пропаганду на українську аудиторію, ігнорувати означену соціальну мережу не можна. Адже в такому разі ми дозволимо ворогові повністю зайняти цю нішу і поширювати дезінформацію, якій краще намагатись протидіяти, ніж аналізувати наслідки впливу. На нашу думку, необхідно не просто збільшувати кількість проукраїнського контенту на платформі «Тікток», а створювати цей контент у такому вигляді, який буде зрозумілий і цікавий аудиторії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Як TikTok блокує українські відео і просуває російські [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: [https:// www.rfi.fr/uk/україна/20221101-як-тікток-блокує-українські-відео-і-просуває-російські](https://www.rfi.fr/uk/україна/20221101-як-тікток-блокує-українські-відео-і-просуває-російські) (Дата звернення 9.04.2024).

2. Російське ІІСО проти Резнікова. Як тисячі ботів у TikTok створювали фейки про корупцію в уряді України – розслідування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: [https:// www.texty.org.ua/fragments/111363/rosijske-ipsoproty-reznikova-yak-tysyachi-botiv-u-tiktok-stvoryuvaly-fejky-pro-korupciyu-v-uryadi-ukrayiny-rozsliduvannya/](https://www.texty.org.ua/fragments/111363/rosijske-ipsoproty-reznikova-yak-tysyachi-botiv-u-tiktok-stvoryuvaly-fejky-pro-korupciyu-v-uryadi-ukrayiny-rozsliduvannya/) (Дата звернення 9.04.2024).

3. Гумор і новини. Як російська пропаганда просочується крізь тікток [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://texty.org.ua/articles/111303/tiktok-hashtags-net/> (Дата звернення 7.04.2024).

ШЕЛУДЬКО Іван Олександрович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

ОЦІНКА ПЕРЕВАГ І ОБМЕЖЕНЬ ВИКОРИСТАННЯ ЗБРОЇ З УРАХУВАННЯМ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЕЙ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

У сучасному світі важливим питанням є розвиток та вдосконалення збройних систем, які відповідають вимогам ефективності та мобільності. Серед таких систем особливе місце займають компактні автоматичні гвинтики, що забезпечують високу вогневу потужність та маневреність у бойових умовах. У цьому контексті, одним із цікавих екземплярів є "Малюк" (Вулкан) – перспективна зброя, яка привертає увагу своїми технічними характеристиками та функціональністю. У даній роботі ми проведемо порівняльний аналіз "Малюка" і відомої моделі АКС-74У, зосереджуючись на їхній ефективності, технічних параметрах та можливостях в різних умовах застосування. Порівняння цих зразків дозволить краще зрозуміти переваги та обмеження кожної зі збройних систем, а також визначити можливості їхнього використання в сучасних умовах бойових операцій.

5,45/7,62-мм штурмова гвинтівка (автомат) «Малюк» – Значна модернізація автомата Калашникова за схемою булпап призвела до того, що загальна довжина автомата стала значно меншою, а конструкція - компактнішою.
Розробник: ТОВ «Інтерпроінвест» (Київ)

В нашій науковій роботі ми пропонуємо систематичне дослідження технічних характеристик зброї "Малюк" (Вулкан), АКС-74У та АК-74 з метою визначення їхньої ефективності та придатності для виконання бойових завдань. Починаючи з аналізу характеристик Вулкана, ми розглянемо основні параметри, які визначають його функціональність у різних умовах експлуатації. Наступним етапом нашого дослідження буде аналіз та порівняння характеристик моделі АКС-74У, зосереджуючись на його технічних можливостях та перевагах у порівнянні з Вулканом. Крім того, для повноти картини ми включимо до нашого

аналізу також модель АК-74, щоб визначити, яка з перерахованих систем найбільше відповідає потребам у виконанні бойових завдань у сучасних умовах. В результаті нашого дослідження ми будемо мати можливість зробити об'єктивне порівняння та визначити переваги та недоліки кожної з розглянутих збройних систем з точки зору їхньої придатності для бойового застосування.

ТАКТИКО-ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Калібр, мм:	5,45x38 / 7,62x39
Принцип дії	відведення порохових газів,поворотний затвор
Вага з порожнім магазином, кг:	3,2 / 3,3
Довжина, мм:	712
Довжина ствола, мм:	415
Місткість магазину, патронів:	30
Прицільна дальність, м:	1000 / до 1000
Початкова швидкість польоту кулі, м/с:	900 / 715
Відстань прямого пострілу по грудній мішені, м:	460 / 340
Нарізи:	4

Порівняльний аналіз бойових характеристик АКС-74У та Вулкан: вплив дальньої дії, ваги та стабільності стрільби. Аналіз показує, що Вулкан демонструє значно вищу прицільну дальність у порівнянні з АКС-74У, перевищуючи її майже вдвічі. При цьому, вага обох моделей практично ідентична. Важливим аспектом в порівнянні є стабільність стрільби та рівень віддачі: Вулкан відзначається більшою збалансованістю та меншою віддачею в порівнянні з АКС-74У, що може вплинути на його ефективність у бойових умовах.

Додаткові переваги моделі Вулкан включають універсальність використання, оскільки вона придатна для користування як правою, так і лівою рукою, що передбачено виробниками зброї. Цей аспект дозволяє розширити круг користувачів та забезпечити більш широкий спектр застосування зброї у різних умовах та ситуаціях.

Додатково, на основі моїх досліджень виявлено, що модель Вулкан виявляється більш ефективною порівняно з AKS-74U, особливо з точки зору зручності та комфорту в користуванні. Зокрема, використання Вулкану спрощує зачистку окопів та будівель завдяки його короткій довжині, що забезпечує більш ефективні результати в таких умовах.

У цій науковій роботі була проведена оцінка переваг і обмежень використання зброї «Вулкан» (Малюк) з урахуванням новітніх технологій та стратегічних цілей національної безпеки. На основі аналізу було встановлено, що зброя «Вулкан» відзначається значними перевагами у порівнянні з іншими зразками, зокрема, високою прицільною дальністю, стабільністю стрільби та універсальністю використання. Однак, важливо враховувати обмеження, такі як обмежена кількість боєприпасів та можливість контрзаходів противника.

З урахуванням стратегічних цілей національної безпеки, використання зброї «Вулкан» може бути ефективним засобом забезпечення обороноздатності та відповіді на потенційні загрози. Проте, необхідно продовжувати дослідження та розвиток цієї зброї з метою підвищення її ефективності та пристосування до змінюючихся умов бойових дій.

Отже, науковий аналіз переваг і обмежень використання зброї «Вулкан» є важливим кроком у вдосконаленні військової стратегії та забезпеченні національної безпеки.

При опрацюванні заявленої проблематики додатково використовувались джерела, зазначені у переліку наукової літератури за №№ 1-6.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лисиця А.В., Тіхонов І.М., Василенко В.В., Явтушенко В.О. Аналіз механізмів ураження цілі, яка має засоби індивідуального броньованого захисту

зі стрілецької зброї на основі енергетичного потенціалу та сили удару кулі 5,45 мм, 5,56 мм, 7,62 мм. *Системи озброєння і військова техніка*. 2020. № 3(63). С. 69-77. <https://doi.org/10.30748/soivt.2020.63.10>.

2. Хаустова В. Є., Решетняк О. І., Хаустов М. М., Зінченко В. А. Напрямки розвитку технологій штучного інтелекту в забезпеченні обороноздатності країни 2022 с 10
https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2022-3_0-pages-17_26.pdf

3. Хаустов М. М., Бондаренко Д. В. Цифрові технології майбутнього в розвитку суспільства // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики» (м. Харків, 13 листопада 2020 р.). Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2020, С. 338–347.

ЯРЕМЧУК Дмитро Іванович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

МЕТОДИ ПОКРАЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СТРІЛЬБИ З ВЕЛИКОКАЛІБЕРНИХ КУЛЕМЕТІВ

Сьогоднішня позиційна війна вносить нові вимоги в тактику застосування ВКК та потребує нових підходів в підготовці розрахунків. За досвідом ведення бойових дій в ООС основна мета застосування ВКК подавлення у противника волі до ведення ефективного і точного вогню, а також нанесення втрат його живій силі. При цьому необхідно враховувати що в сучасному бою щільність бойових порядків противника набагато менша а мобільність цілей набагато зросла. Також зросла дальність ведення вогню. Тому важливо готувати розрахунки ВКК до ведення вогню на великі дальності та основну увагу приділяти швидкому та скритному зайняттю непідготовлених позицій, використанню природних укриттів, раптове відкриття вогню та переміщення на нову позицію[1].

Покращення ефективності стрільби з великокаліберних кулеметів, розміщених на бойових машинах, вимагає комплексного підходу та систематичних зусиль. По-перше, важливо визначити та надати належне навчання всьому екіпажу. Це включає операторів кулеметів, командирів машини та будь-яких інших членів екіпажу. Регулярні тренування дозволяють удосконалювати навички стрільби, реагування на ситуації та загальну ефективність роботи в команді. Це включає розуміння принципів керування вогнем, встановлення прицільних пристроїв та використання додаткового обладнання для підвищення точності та ефективності стрільби.

Одним із найважливіших критеріїв для ефективного використання великокаліберних кулеметів є запобігання затримок при стрільбі, а отже його правильне обслуговування. Загалом, систематичне та професійне

обслуговування великокаліберних кулеметів є важливою передумовою для їх надійної та ефективної роботи в будь-яких умовах експлуатації. Чищення кулемета, що знаходиться в підрозділі, проводиться: при підготовці до стрільби; після стрільби бойовими і холостими патронами негайно після закінчення стрільби на стрільбищі (у полі) чистяться і змащуються ствольна коробка, канал ствола, газова камера, затворна рама з газовим поршнем і затвор; потім проводиться чищення кулемета після повернення зі стрільби і протягом подальших трьох-чотирьох днів щодня; у бойовій обстановці і на тривалих навчаннях періоди затишшя бою і під час перерв навчань. Після чищення кулемет змастити. Мастило наносити тільки на добре очищену і суху поверхню металу негайно після чищення, щоб не допустити дії вологи на метал[2].

Крім догляду за зброєю невід'ємною складовою покращення ефективності використання великокаліберних кулеметів є правильне використання, догляд за боеприпасами, оскільки це найчастіша причина затримок даних кулеметів. Боеприпаси, які використовуються для стрільби повинні бути без механічних пошкоджень та сухими. При наявності мастила на патроні можуть виникати дані затримки осічки: мастило може потрапити на капсуль та зробити його інертним. Клини: мастило притягує бруд і пісок. Коли боеприпаси проходять через зброю, бруд з них осідає на рухомих частинах та зупиняє дію зброї. Також це швидше зношує частини зброї - надмірне навантаження на частини. Замаслені гільзи збільшують зусилля на затвор зброї. Це перевантажує бойові упори і може збільшити дзеркальний зазор, що не є добре. Якщо бойові упори вийдуть з ладу, то зброя може вибухнути[3].

Безпосередньо під час стрільби важливу роль для ефективного ведення бою відіграє температура зброї, а саме її ствола. Враховуючи могутність великокаліберної зброї постає питання про охолодження ствола. Сучасна стрілецька зброя ґрунтується на повітряному охолодженні, а отже для вирішення цієї проблематики потрібні зміни в конструкції. Одним із способів усунення швидкого нагрівання ствола є використання теплообмінних матеріалів. Використання спеціальних матеріалів, або металів з високою теплопровідністю

на зовнішній поверхні кулемета може сприяти швидшому відведенню тепла, але це має бути поєднано разом із жорсткістю та міцністю ствола.

Ефективність використання великокаліберних кулеметів на пряму залежить від низки факторів. Для покращення якості та влучності стрільби потрібні значні зміни в конструкції зброї, а також для запобігання затримок при стрільбі — дотримання вимог правильного використання та догляду за зброєю, використання якісних боєприпасів. Попри все невід'ємною складовою ефективного використання зброї є дії стрілка (оператора), оскільки використання зброї залежить від його знань на умінь.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Методичні рекомендації тактика застосування великокаліберних кулеметів. Військова навчально-методична публікація командирам (військовослужбовцям) щодо тактики застосування великокаліберних кулеметів, Київ 2019, с. 132;

2. Яфонкін А. О. 12.7 Великокаліберний кулемет «УТЕС» (НСВ-12), Національний університет Державної прикордонної служби України, 2009, с. 180;

3. Поради з обслуговування, огляду та вибору американсько кулемету
URL:<https://mil.in.ua/uk/articles/porady-z-obslugovuvannya-oglyadu-ta-vyboru-amerykanskoji-striletskoji-zbroji/>

ЯРЕМЧУК Дмитро Іванович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ ШТУРМУ БУДІВЛІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ

Бій у населеному пункті значно відрізняється від дій у звичайних польових умовах. Він характеризується скороченими відстанями між підрозділами; автономністю дій окремих підрозділів; безперервністю ведення бою як вдень, так і вночі; роз'єднаністю підрозділів і ще більшим дробленням їх у ході бою; необхідністю ешелонування з метою відбиття раптових атак з флангу й тилу. Штурм будівлі – це складний і небезпечний процес, який вимагає дбайливого планування, координації і відповідної підготовки з боку спеціальних підрозділів. Він являється одним із найважчих видів ведення бойових дій, оскільки проводиться на території, насиченій об'єктами та небезпечними напрямками, а отже потребує більшої точності в порівнянні з польовими умовами, а також посиленої підготовки. Організація підготовки до штурму складається з декількох етапів.

Планування операції. Першим кроком у проведенні штурму будівлі є детальне планування операції. Це включає в себе збір і аналіз розвідувальної інформації про будівлю, оцінку потенційних загроз і ризиків, а також визначення стратегії і тактики штурму. Важливо враховувати географічні особливості території, будівельну структуру, місце розташування можливих загороджень та прихованих загроз. На цьому етапі враховується кількість та характер ворожих сил, дається його оцінка, розміщення та збройне забезпечення. Проводячи розвідку вибирається оптимальний момент для проведення штурму, з урахуванням таких факторів, як погодні умови, можливість підкріплення ворожих сил та наявність цивільних осіб.

Використання техніки та обладнання. Ефективний штурм будівлі часто вимагає використання спеціальної техніки та обладнання. Це може включати в себе бронетранспортери для перевезення військовиків до місця подій, а також техніку для руйнування або знешкодження загороджень. Крім того, спеціальне обладнання, таке як вибухові пристрої, газові маски, канати для підйому та інше, може бути використано для подолання перешкод і забезпечення безпеки під час операції.

Поділ на групи. Штурмові групи. Склад і чисельність штурмової групи може змінюватися, залежно від ситуації, із врахуванням даних розвідки. Значення має наявність озброєння, оснащення особового складу, а також тактична обстановка. Штурмова група відділення зазвичай складається із двох підгруп[1]. Завданням цієї групи є проникнення в будівлю, використовуючи тактики прихованого або швидкого проникнення через двері, вікна або інші доступні входи; очищення приміщень: Після проникнення в будівлю штурмова група повинна очистити всі приміщення від противників, використовуючи тактики командного вогню та координації дій; звільнення заручників: якщо в будівлі знаходяться заручники, завданням штурмової групи може бути їх звільнення, забезпечення безпеки та евакуація; забезпечення безпеки: Після контролю над будівлею штурмова група повинна забезпечити безпеку на місці події, встановивши периметральний контроль.

Група вогневого прикриття. Чисельність групи прикриття складає третину від всієї групи проведення штурму. Її завданнями є придушення й засліплення противника, що перебуває в будинку та сусідніх будівлях. Це завдання покладають на снайперів, які можуть завдати противнику найбільших втрат, кулеметників і гранатометників; ізоляція об'єкта вогнем прямим і непрямим наведенням для запобігання відходу противника або організації ним контратаки; знищення вогневих позицій противника; пророблення проходів у стінах на шляху до об'єкта й безпосередньо у стінах об'єкта; охорона зачищених елементів будинку[2].

Розподіл посад. Першою і найважливішою посадою в операції штурму будівлі є командир. Це відповідальна особа, яка приймає кінцеві рішення і координує дії всіх учасників операції. На командира покладається завдання з координації груп надаючи команди та вказівки. Сам командир знаходиться в штурмовій групі, оскільки вона найчастіше стикається зі зміною обстановки, а отже потребує безперервного корегування дій.

Снайпер. Призначається снайперська пара для зниження важливих цілей. бВ умовах сучасного ведення бойових дій за наказом командира снайперська група знищуючи важливу ціль розпочинає штурм. Снайперська пара може знаходитися в інших будівлях, відстань від яких буде забезпечувати влучну стрільбу та безпечний, швидкий відхід.

Інші посади. Важливо зазначити що в процесі перебудови української армії під впливом збройної агресії, вимоги до посад змінилися. Враховуючи зміни обстановки чіткого розподілу посад не існує. Кожен із складу групи виконує різні завдання і за потреби зможе замінити іншого військовослужбовця.[3]

Штурм будівлі є складною операцією, яка вимагає від учасників високого рівня професіоналізму та координації. Детальне планування, використання спеціальної техніки та обладнання, ефективна комунікація є ключовими елементами успішного штурму. Тільки завдяки цим аспектам можна забезпечити безпеку для учасників операції та досягти поставленої мети.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Зайцев Д. В., Робота командира механізованого відділення та дії солдата в бою. Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, ВПЦ “Київський університет”, 2021, с. 223;
2. Крістофер Е. Ларсен, Тактика легкої піхоти для малих підрозділів, с. 341;
3. Наконечний А.П. Військова розвідка. Навчальний посібник Київський національний університет імені Тараса Шевченка, ВПЦ “Київський університет”, 2016, с. 336.

ЯСІНСЬКИЙ Володимир Назарович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

**НАУКОВІ ПІДХОДИ ОЦІНЮВАННЯ МОЖЛИВОСТІ ВИКОНАТИ
БОЙОВЕ ЗАВДАННЯ ПОХІДНОЮ ОХОРОНОЮ ЩОДО
НЕДОПУЩЕННЯ РАПТОВОГО НАПАДУ ПРОТИВНИКА НА ГОЛОВНІ
СИЛИ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ МАРШУ ПІДРОЗДІЛОМ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**

Для проведення планових ротацій, зміни дислокації та інших маневрів війська можуть перевозитися різними видами транспорту, але, як правило, здійснюють марш.

Підвищену загрозу для колон головних сил під час здійснення маршу можуть становити засідки противника. Противник може застосовувати броньовану техніку, мінування шляхів та проводити інші диверсійні дії на маршрутах руху підрозділів Національної гвардії України (НГУ). Не своєчасне виявлення засідки противника похідною охороною підрозділу НГУ може призвести до значних втрат серед особового складу підрозділу головних сил, озброєння та військової техніки (ОВТ), про що свідчать чисельні факти обстрілів колон силових структур на сході України. Тому питання організації похідної охорони потребують додаткової уваги.

У Бойових статутах [1–2], доступних для відкритого користування джерелах країн НАТО [3–8] розкривається тактика дій родів і видів військ та порядок прийняття рішень для умов ведення загальновійськового бою, проте питання щодо варіантів та способів отримання прогностичної кількісної оцінки можливості виконати основні завдання похідною охороною підрозділів під час здійснення маршу не розкрито. У найбільш відомих фундаментальних працях відносно моделювання бойових дій родів і видів військ та інших від них похідних наукових статтях та публікаціях розрахункові вирази, що можуть бути

застосовані для прогнозування та оцінювання результатів ведення розвідки похідною охороною наведені, але подані розрізнено. Існує потреба у проведенні додаткового аналізу щодо придатності наявних матеріалів та їх синтезу відповідно для отримання прогностичних оцінок можливості не допустити раптового нападу противника на колону головних сил за рахунок ефективної роботи органів розвідки підрозділу у відповідності до основних завдань похідної охорони.

Можливо зробити висновок, що у доступних для відкритого користування джерелах прогнозування успішності виконання бойового завдання похідною охороною підрозділу не проводиться. Таке завдання у більшій мірі покладається на бойовий досвід командирів, який може бути не достатнім або зовсім відсутнім.

Отже, виникає потреба розробити положення за допомогою яких можливо формувати рекомендації органам управління та командирам підрозділів тактичної ланки щодо недопущення раптового нападу противника на колону головних сил.

Таким чином, існування протиріччя у практиці військ між рівнями досвіду командирів – вимогами керівних документів – обґрунтованим з наукової точки зору оцінюванням можливості виконати бойове завдання похідною охороною щодо недопущення раптового нападу противника на головні сили під час здійснення маршу вказує на користь актуальності теми дослідження та визначає необхідність вирішення відповідного наукового завдання.

Метою дослідження є забезпечення збереження можливості виконати бойове завдання похідною охороною щодо недопущення раптового нападу противника на головні сили під час здійснення маршу за рахунок розробки рекомендацій органам управління та командирам тактичної ланки.

Об'єкт дослідження – процес здійснення маршу підрозділом НГУ.

Предмет дослідження – оцінювання можливості виконати бойове завдання похідною охороною щодо недопущення раптового нападу противника на головні сили під час здійснення маршу.

Наукова новизна методики, на відміну від відомих, полягає у одночасному застосуванні відомих та апробованих підходів математичного моделювання бойових дій для вирішення конкретного завдання, а саме оцінювання можливості виконати бойове завдання похідною охороною щодо недопущення раптового нападу противника на головні сили під час здійснення маршу підрозділом НГУ.

Новизна окремих формул відсутня, оскільки всі вирази були раніше відомі. Вирази були поширені для вирішення наукового завдання роботи. Наукова новизна полягає у спільному використанні відомих раніше формул, що застосовувалися раніше окремо.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості використання розробленої методики і рекомендацій у роботі органів управління та командирів тактичної ланки для оцінювання можливості виконати бойове завдання похідною охороною щодо недопущення раптового нападу противника на головні сили під час здійснення маршу.

Для застосування методики передбачено шість етапів. На першому кроці проводиться збір та обробка початкових даних необхідних для отримання шуканої оцінки ймовірності успішного виконання бойового завдання з розвідки похідною охороною підрозділу під час здійснення маршу. На другому по п'ятий крок проводиться оцінювання шуканих проміжних ймовірностей. На шостому кроці виникає можливість формувати рекомендації командирам підрозділу та органу розвідки щодо недопущення раптового нападу на головні сили колони під час здійснення маршу.

Рекомендації ґрунтуються на тактико-технічних характеристиках (ТТХ) одиниць озброєння та військової техніки (ОВТ), засобів ведення розвідки наявних в підрозділах НГУ та можуть бути поширені для застосування іншими військовими формуваннями.

Оцінка достовірності та адекватності отриманих результатів моделювання, рекомендацій може бути проведена шляхом порівняння теоретичних розрахунків із вже існуючими результатами виконання бойових завдань на сході

України підрозділами Національної гвардії України та іншими військовими формуваннями, що накопичено у відповідних відомостях та донесеннях.

Розроблені положення можуть бути поширені для оцінювання та прогнозування ефективності безпосередньої і сторожової охорони під час розташування підрозділу на місці, що є напрямком для подальшого дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України. Частина II. Батальйон, рота: наказ командувача Сухопутних військ Збройних Сил України № 605 від 30. 12.2016.

2. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України. Частина III. Взвод, відділення, екіпаж: наказ командувача Сухопутних військ Збройних Сил України № 238 від 25.05.2016.

3. The Battle Staff SMARTbook Guide to Designing, Planning & Conducting Military Operations 5th Ed. by Norman M. Wade 04 May 2015. 322 p.

4. ATP 3-06, MCTP 12-10B, Urban operations, Headquarters, Department of the Army Headquarters, United States Marine Corps, December 2017, 128 p.

5. FM 3-20.15, Tank Platoon, Headquarters, Department of the Army. December 2012. 202 p.

6. ATP 3-90.1 (FM 3-90.1). Armor and Mechanized Infantry Company Team. Headquarters, Department of the Army. January 2016. 206 p.

7. ATP 3-90.1 (FM 3-90.1), Tank And Mechanized Infantry Company Team, Headquarters, Department of the Army, January 2016, 206 p.

8. FM 3-90-2, Reconnaissance, Security, and Tactical Enabling Tasks, Volume 2, Headquarters, Department of the Army, March 2013, 110 p.

ЯСІНСЬКИЙ Володимир Назарович
*Київський Інститут Національної
Гвардії України*

НАПІВАВТОМАТИЧНА ГЛАДКОСТВОЛЬНА РУШНИЦЯ ЯК ЗАСІБ ПРОТИДІЇ FPV-ДРОНАМ

Однією з основних характеристик реалій сучасного ведення бойових дій на території України є масштабне застосування безпілотних літальних апаратів (БПЛА). Всі безпілотники поділяють за рівнем важливості завдання, яке вони виконують: тактичні (взвод, рота), оперативно-тактичні (батальйон, бригада), оперативні (з'єднання кількох бригад) та стратегічні (штаб армії). Проте я зверну увагу саме на перший рівень дронів, до яких відносяться так звані FPV-дрони. Саме цей вид зустрічається найчастіше, а також їхній широкий функціонал прямо націлений на знищення живої сили та озброєння українського війська безпосередньо на лінії зіткнення. Спектр використання БПЛА тактичного рівня Збройними силами РФ охоплює майже всю сферу військово-бойової діяльності під час ведення бойових дій та посіла значне місце серед допоміжних засобів для здійснення штурмових операцій та нанесення значної шкоди по позиціям українських захисників шляхом керованого спрямування на ціль снаряда від гранатомета, вибухових речовин та інше. Особливістю дронів тактичного рівня є велика кількість, різноманітність застосування та оперативність дій. Питання щодо протидії FPV-дронам має вагоме значення і з часом були створені засоби радіоелектронної оборони (РЕБ) такі як Jupiter JT-9, Karabela 3 d2, Kvertus AD G-6 та інші. Їхня ефективність неодноразово була доведена на полі бою, проте є певні нюанси. Засоби РЕБ коштують дорого, а також їхня кількість у Національній гвардії України дуже невелика. Саме тому я звертаю увагу на такий простий та дешевий засіб, що дає невеликий шанс на збиття ворожого БПЛА, як напівавтоматична гладкоствольна рушниця [1].

Українська Компанія ІБІС провела дослід задля отримання інформації щодо різних типів патронів на рушницю та їхнього осипу на різних дистанціях. Експеримент проводився у вигляді стрільб по мішеням зі зображеними дронами у фронтальному та профільному положенні, які розташовані на відстані тридцять, сорок та п'ятдесят метрів та по безпосередньо FPV-дрону з пласкиковою пляшкою замість снаряду, що здійснював рухи на відстані п'ятдесят метрів.

Тестовою зброєю стала напівавтоматична рушниця зі стволом середньої довжини в компонуванні булл-пап Hatsan BTS-12. Така компоновка дає змогу зменшити її габарити і та перемістити баланс зі ствола ближче до прикладу. Маса зброї є відносно легкою за рахунок прикладу, цівки та нижнього ресиверу з пластику та ствольної коробки з алюмінієвого сплаву. Перезарядка здійснюється по принципу системи відведення газів. На верхній частині цівки встановлена планка Weaver/Picatinny, що дає змогу модернізувати рушницю додатковим прицільним пристосуванням. Рушниця добре підходить для виконання тактичних завдань [4].

Під час дослідів були застосовані патрони Rottweil Special 36 кал. 12 / 70 дріб №3 (Патрон номер 1), RIO Royal Pheasant COPPER Plated 12/70 (2/0) (Патрон номер 2) та Remington Shurshot Field Load кал. 12/70 дріб № 5 (Патрон номер 3). Особливість патрона номер один полягає в його незвичайній конструкції, а саме в наявності двох пижів. Перший має більший розмір та виготовлений з мікрофібри, а другий має форму у вигляді букви Н та виготовлений з пластику. Завдяки їм значно покращується осип дробу, а також вражаючі частинки краще розподіляється по дробовій хмарі, що підвищує точність влучання по дрібним та рухомих об'єктах. Патрон номер 2 характеризується мідним покриттям дробинок незалежно від їх розмірів. На відміну від стандартного свинцю обміднений дріб володіє більшою стійкістю до деформації під час проходження через канал ствола. Це дозволяє зберегти форму дробинки та зводить до мінімуму втрату швидкості польоту до цілі, що в результаті дає ефективність та високу влучність. Патрон номер 3 по характеристикам схожий на патрон номер один, проте

кількість дробинок більше за рахунок їх менших розмірів та його «спідниця» виготовлена з мосяжу [2].

Метою стрільб по мішеням було визначення кучності осипу та вірогідності влучання дробиків по частинам FPV-дрону. З проведеного експерименту помітно, що набой з дріб'ю показало непогані результати з пошкодження чи виведення з ладу дрон та закріплений до нього боєприпас. Звісно ж більшість вражаючих частинок розсіювалось, проте влучання в ціль були завжди. Під час безпосереднього ведення стрільби по дрону, що рухався по горизонту з приблизною швидкістю 20-25 м/с, було простіше пошкодити боєприпас, аніж самий дрон. Проте дрона, що летів прямо на стрільця, було легко ліквідовано на приблизній дистанції 40 метрів [3].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. <https://www.youtube.com/watch?v=d6HdraI2Kj8>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=zIn6u3RdizY>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=7bj3ALZdNdQ>
4. https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B8%D1%81%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D1%80%D1%83%D1%88%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8F

Адреса наукового товариства:

03179, Україна, м. Київ, вул. Оборони Києва, 7, Київський інститут
Національної гвардії України, факультет забезпечення державної безпеки.

Телефони для довідок:

+38-096-169-56-81 Разін Денис Костянтинович,
Голова наукового товариства,
факультету забезпечення державної безпеки.

+38-095-513-31-29 – Комісаров Микола Леонідович,
начальник науково-організаційного відділу, кандидат юридичних наук, доцент